

bilim ve sosyalizm yayınları

13

BEŞİNCİ BASKI

PEKİN MOSKOVA ÇATIŞMASI

İKİ KOMÜNİST MERKEZ ARASINDA
DÜNYA KAMUOYU ÖNÜNDE
YÜRÜTÜLEN İDEOLOJİK TARTIŞMANIN BELGELERİ:
HAZİRAN-TEMMUZ 1963

BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI • PEKİN-MOSKOVA ÇATIŞMASI

PEKİN-MOSKOVA ÇATIŞMASI

BEŞİNCİ BASKI: OCAK 1998

Birinci baskı: Mayıs 1967

İkinci baskı: Ocak 1975

Üçüncü baskı: Ocak 1978

Dördüncü baskı: Haziran 1990

BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI
Ataç Sokak, No. 36/2
Yenişehir - Ankara
Tel: 431 46 97

PEKİN - MOSKOVA ÇATIŞMASI

İKİ MERKEZİN BİRBİRİNİ SUÇLAYAN
ÜNLÜ MEKTUPLARI

Çeviren
GAYBİKÖYLÜ

BU KİTAPTA bugün başlıca bir dünya sorunu niteliği kazanan ciddi bir olayı, Pekin-Moskova çatışmasını, ilk kez dünya önünde açığa vuran iki önemli tarihsel belgeyi bir araya getirdik. Bu belgelerin önemi, söz konusu anlaşmazlığı yalnızca açığa vurmuş olmalarında değil, daha çok, anlaşmazlığın niteliğini ve dayandığı nedenleri kendi öz kaynaklarından bütün yönleriyle, derinliğine ortaya koymuş olmalarındadır. Bu belgeler, çatışmanın iki ucunu oluşturan Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi ile Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, aralarındaki görüş ayrılıklarını belirtmek üzere kaleme aldıkları ve birbirini en ağır biçimlerde suçlayan ünlü karşılıklı mektuplarıdır. Böylece, okuyucu ilk kez bu kitapla, konunun birçok örneği verilmiş herhangi bir yorumunu değil, söz uygun düşerse, çatışmanın olduğu gibi kendisini görme olanağını bulmaktadır.

1963 Temmuz'unda, anlaşmazlığın karşılıklı görüşmeler yoluyla çözülmesi güçlüğünün doğduğu bir sırada, her iki merkezin dünya kamuoyu önünde açıkça hesaplaşmak amacıyla, çeşitli dillerde dünya basınına verdikleri bu mektupların yayınlanması, tüm dünyada bir bomba etkisi uyan-

*Bu sunuş yazısı, kitabın önceki baskılarında yer alan metnin kısa bir özetidir.

dirmiş ve o güne dek oldukça kapalı kalan iki büyük ülkenin komünist partileri arasındaki anlaşmazlığa geniş bir perde aralamıştır.

Mektuplardaki anlatımlardan da çıkarılabileceği gibi, anlaşmazlığın kökü oldukça gerilere gitmektedir. Olay, zamanla gelişerek, bugün iki parti arasındaki ilişkilerin sınırını aşmış, iki ülke arasında bir anlaşmazlık niteliği almış görünüyor. Gerginliğin böyle ileri bir aşamaya dönüşmesi, mektupların tarihsel önemini eksiltmemiş, tersine daha da artırmıştır. Çünkü bu mektuplar, hem anlaşmazlığın dönüşü güç bir yola sokulmasına yol açan özleri ve bunu dünya kamuoyuna tüm çıplaklığıyla yansıtmış olmaları nedeniyle anlaşmazlığın gelişmesi içinde bir tepe noktası yeri tutmaktadır, hem de görüş ayrılıklarının tümünü derinliğine ortaya koymuş olmaları bakımından, şimdi ciddi bir buhran görünüşünde olan bu anlaşmazlığın hangi temeller üzerinde geliştiği ya da gelişeceği sorununa sağlam ipuçları vermektedir.

Biz bu kitapta, Birleşik Amerika'nın en etkili gazetesi New-York Times'ten çevirdiğimiz her iki tarihsel belgeyi tam metinleriyle bir arada sunuyoruz.

Süleyman EGE

Mayıs 1967

PEKİN MEKTUBU

[Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından,
14 Haziran 1963 tarihinde Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez
Komitesi'ne gönderilen ve sonradan çeşitli dillerde dünya basınına açıklanan
mektubun, Birleşik Amerika'nın en etkili gazetesi *New-York Times*'ın
5 Temmuz 1963 tarihli uluslararası baskısından
çevirdiğimiz tam metni aşağıdadır.]

ÇİN Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 30 Mart 1963 tarihli mektubunu inceledi.

Sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğini yüreğinde taşıyan herkes, Çin ve Sovyetler Birliği partileri arasında yakında başlayacak görüşmelerle derinden ilgilidir; ve bu görüşmelerin ayrılıkları yokedeceğini, birliği güçlendireceğini ve bütün komünist ve işçi partilerinin temsilcilerinin katılacağı bir toplantının yapılmasına uygun koşullar yaratacağını ummaktadır.

Uluslararası komünist hareketin bütünlüğünü yüceltmek ve güçlendirmek, bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerinin ortak ve kutsal görevidir. Çin ve Sovyetler Birliği partileri, tüm sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin bütünlüğü bakımından, öteki partilerden daha büyük bir sorumluluk taşımaktadırlar; ve kuşkusuz, sorumlulukları ölçüsünde daha büyük çaba göstermelidirler.

Bugün uluslararası komünist hareket içinde bir takım büyük ilke ayrılıkları vardır. Ama bu ayrılıklar nice ciddî olurlarsa olsunlar, yeterince sabırlı ol-

malyız ve onları yoketmenin yollarını bulmalıyız ki, güçlerimizi birleştirebilelim ve ortak düşmanımıza karşı savaşımızı güçlendirebilelim.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin ve Sovyetler Birliği partileri arasında yakında olacak görüşmeleri bu içten dilekle karşılıyor.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi 30 Mart tarihli mektubunda, Çin ve Sovyetler Birliği partileri arasındaki görüşmelerde tartışılması gereken konular üzerindeki görüşlerini düzenli bir biçimde ortaya koyuyor ve bu arada, uluslararası komünist hareketin genel gidişi konusuna özellikle parmak basıyor. Biz de, uluslararası komünist hareketin genel gidişi ve bazı ilgili ilke sorunları üzerindeki önerimiz demek olan görüşlerimizi bu mektupta ortaya koymak istiyoruz.

Bu açıklamaların, partilerimiz arasında karşılıklı anlayışa ve görüşmelerde bütün sorunların tek tek ve ayrıntılarıyla tartışılmasına yolaçacağını umuyoruz.

Açıklamalarımızın, görüşlerimizin kardeş partilerce anlaşılacağını ve bir uluslararası kardeş partiler toplantısında tam bir fikir alışverişine yardımcı olacağını da umuyoruz.

I.

Uluslararası komünist hareketin genel gidişi, proletaryanın tarihsel göreviyle ilgili marksist-leninist devrimci teoriyi kendisine yolgösterici ilke olarak almalı ve ondan ayrılmamalıdır.

1957 ve 1960 Moskova toplantılarında, tam bir görüş alışverişinden sonra, ve, görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkesine uyularak, bir Deklarasyon* ve bir Bildiri** kabul edildi. Bu Deklarasyon ve Bil-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 9-28, (Yay. n.).

** Aynı yapıt, s. 41-96 (Yay. n.).

diri'de, çağımızın özellikleriyle sosyalist devrim ve sosyalist kuruluşun ortak yasaları belirtiliyor ve bütün komünist ve işçi partilerinin ortak yolu çiziliyor. Bu Deklarasyon ve Bildiri uluslararası komünist hareketin ortak programıdır.

Birkaç yıldan buyana, uluslararası komünist hareket içinde, 1957 Deklarasyonu'nun ve 1960 Bildirisi'nin anlaşılış biçimi ve bunlara karşı takınılan tavır bakımından ayrılıklar olduğu bir gerçektir. Buradaki ana sorun, Deklarasyon ve Bildiri'nin devrimci ilkelerini kabul edip etmeme sorunudur. Bu, son çözümlemede, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini kabul edip etmeme, Ekim Devrimi'nin açtığı yolun evrensel önemini anlayıp anlamama, hâlâ emperyalist ve kapitalist sistem altında yaşayan ve dünya nüfusunun üçte ikisini oluşturan insanların devrim yapmaya gereksinimleri olduğunu kabul edip etmeme, ve, sosyalist yola girmiş bulunan ve dünya nüfusunun üçte birini oluşturan insanların devrimlerini sonuna dek götürmeleri gerektiği gerçeğini kabul edip etmeme sorunudur.

1957 Deklarasyonu'nun ve 1960 Bildirisi'nin devrimci ilkelerini kararlılıkla savunmak, uluslararası komünist hareketin en önde gelen canalcı bir görevi olmuştur.

Deklarasyon ve Bildiri'nin devrimci ilkeleri üzerinde doğru bir anlayışa sahip olmak, bunlar karşısında doğru bir tavır takınabilmek, ancak marksizm-leninizmin devrimci öğretilerine ve Ekim Devrimi'nin çizdiği genel çizgiye tam anlamıyla içten bağlı kalmakla mümkündür.

II.

Deklarasyon ve Bildiri'nin devrimci ilkeleri nelerdir? Bunlar şöyle özetlenebilir:

Bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz; dünya işçile-

ri, ezilen halklarla ve ezilen uluslarla birleşiniz; bütün ülkelerde emperyalizme ve gericiliğe karşı koyunuz; dünya barışı, ulusal kurtuluş, halk demokrasisi ve sosyalizm için savaşım veriniz; sosyalist kampı sağlamlaştırınız ve genişletiniz; dünya proleter devrimini adım adım tam zafere ulaştırınız; emperyalizmin olmadığı, kapitalizmin olmadığı, insanın insan tarafından sömürülmesinin olmadığı yeni bir dünya kurunuz.

III.

Bu genel çizgi, bir tüm olarak alınan bugünkü gerçek dünya durumunun ve çağdaş dünyadaki temel çelişmelerin sınıfsal bir çözümlenmesinden hareket etmektedir; Amerikan emperyalizminin dünya ölçüsündeki karşı-devrimci stratejisine karşı yöneltilmiştir.

Bu, Birleşik Devletler'in önderlik ettiği emperyalistlere ve gericiye karşı koymak üzere, çekirdeği sosyalist kamp ve uluslararası proletarya olan geniş bir birleşik cephe kurmak demektir; yığınları korkmadan ayaklandırmak, uyandırmak, devrimci güçleri genişletmek, ortayolcu güçleri kazanmak ve gerici güçleri tecrit etmek demektir.

Bu genel çizgi, bütün ülkeler halklarının yapacağı kararlı devrimci savaşımın ve dünya proleter devriminin sonuna dek yürütülmesi anlamını taşır; emperyalizme karşı savaşım ve dünya barışının savunulması en etkili biçimde bu yoldan gidilerek yapılabilir.

Uluslararası komünist hareketin genel çizgisi, tek yanlı bir görüşle, "barış içinde birarada yaşam", "barış içinde yarış" ve "barış içinde geçiş"e indirgenirse, bu, 1957 Deklarasyonu'nun ve 1960 Bildirisi'nin devrimci ilkelerine aykırı hareket etmek, dünya proleter devriminin tarihsel görevini hiçe saymak

ve marksizm-leninizmin devrimci öğretilerinden ayrılmak demektir.

Uluslararası komünist hareketin genel gidişi, dünya tarihinin gelişiminin genel yasasını yansıtmalıdır. Bu genel çizgi, bütün ülkelerin proletaryalarının ve halklarının devrimci savaşımına gidilecek ana yönü göstermelidir.

Bir yandan kendi özel yolunu ve stratejisini geliştirirken, bir yandan da marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini kendi ülkesindeki devrim ve kuruluşun somut pratiğiyle birleştirme ilkesine içten bağlı kalmak, her komünist ya da işçi partisi için en büyük önemi taşır.

IV.

Uluslararası komünist hareketin genel çizgisini tanımlarken, çıkış noktası, bir tüm olarak dünya politikasının, ekonomisinin ve bugünkü gerçek dünya koşullarının, yani çağdaş dünyadaki temel çelişmelerin somut sınıf çözümlemesidir.

Kişi, somut bir sınıf çözümlemesinden kaçınırsa, rastgele yüzeydeki bazı olaylara takılarak öznel ve temelsiz sonuçlar çıkarırsa, uluslararası komünist hareketin genel çizgisi üzerine doğru sonuçlara varmaz ve zorunlu olarak marksizm-leninizmden başka bir yola kayar.

Çağdaş dünyadaki temel çelişmeler nelerdir? Bunlar, marksist-leninistlere göre şunlardır:

Sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişme;

Kapitalist ülkelerdeki proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme;

Ezilen uluslarla emperyalizm arasındaki çelişme; ve,

Emperyalist ülkeler arasındaki ve tekelci kapitalist gruplar arasındaki çelişmeler,

Sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişme, temelden ayrı iki toplum sistemi arasındaki, sosyalizm ve kapitalizm arasındaki çelişmedir. Bu çelişme kuşkusuz çok keskindir. Ama marksist-leninistler, dünyadaki çelişmeleri yalnızca ve basit biçimde sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişme olarak görmemelidirler.

Uluslararası güçler dengesi değişmiş, sosyalizm için ve dünyanın ezilen halkları ve ulusları için git-tikçe artan biçimde elverişli, emperyalizmle bütün ülkelerdeki gericiler içinse son derece elverişsiz bir duruma gelmiştir. Bununla birlikte, yukarıda sıralanan çelişmeler hâlâ vardır.

Bu çelişmeler ve onların doğurduğu savaşımalar birbirlerine bağlıdırlar ve birbirlerini etkilerler. Hiç kimse, bu temel çelişmelerden herhangi birini yok sayamaz ya da birini bütün ötekilerin yerine koyamaz.

Bu çelişmelerin, onları çözümlenmeye yetecek olan halk devrimlerine yolaçmaları kaçınılmaz bir olaydır.

V.

Çağdaş dünyadaki temel çelişmeler konusunda, aşağıdaki yanlış görüşler reddedilmelidir:

(a) Sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişmenin sınıf özünü örtbas eden ve bunun proletarya diktatörlüğü altındaki devletlerle tekelci kapitalistlerin diktatörlüğü altındaki devletler arasındaki bir çelişme olduğunu anlamayan görüş:

(b) Kapitalist dünyadaki proletarya ile burjuvazi arasındaki, ezilen uluslarla emperyalizm arasındaki, emperyalist ülkelerin ve tekelci kapitalist grupların kendi aralarındaki çelişmeleri ve bu çelişmelerin doğurduğu savaşımları unutarak ya da küçümseyerek, yalnızca sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişmeyi tanıyan görüş;

(c) Kapitalist dünyada proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin, her ülkede bir proletarya devrimi olmadan çözümlenebileceğini ve ezilen uluslarla emperyalizm arasındaki çelişmenin ezilen ulusların devrimi olmadan çözümlenebileceğini ileri süren görüş;

(d) Çağdaş kapitalist dünyanın bünyesindeki çelişmelerin gelişmesinin, emperyalist ülkelerin birbirleriyle yoğun ve dönülmez bir savaşıma girecekleri yeni bir duruma zorunlu olarak yolaçacağını yadsıyan; ve, emperyalist ülkeler arasındaki çelişmelerin "büyük tekeller arasında yapılacak uluslararası anlaşmalar"la geçiştirilebileceğini, hatta tümüyle ortadan kaldırılabileceğini ileri süren görüş; ve,

(e) Dünya sosyalizm sistemiyle kapitalizm sistemi arasındaki çelişmenin, "ekonomik yarış"ın gidişi içinde kendiliğinden ortadan kalkacağını, iki sistem arasındaki çelişmenin ortadan kalkmasıyla dünyadaki öteki temel çelişmelerin de kendiliklerinden yok olacaklarını ve "savaşların olmadığı bir dünya", "her konuda tam işbirliği" yapılan yeni bir dünya doğacağını ileri süren görüş.

Bu yanlış görüşlerin, zorunlu olarak yanlış ve zararlı politikalara yolaçacağı, dolayısıyla halkın ve sosyalizmin amacı bakımından, şu ya da bu tür gerilemelere ve kayıplara yolaçacağı açıktır.

VI.

Emperyalizmle sosyalizm arasındaki güçler dengesi, İkinci Dünya Savaşı'ndan buyana köklü bir değişmeye uğramıştır. Şimdi dünyada bir tek sosyalist ülke değil, güçlü bir sosyalist kamp oluşturan birçok ülkeler bulunması; ve, sosyalist yolda yürüyen insanların şimdi 200 milyon değil, dünya nüfusunun üçte biri demek olan 1 milyara erişmiş olmaları, bu değişimin başlıca belirtisidir.

Sosyalist kamp, uluslararası proletarya ve emekçi halkların savaşımının ürünüdür. Bu kamp, sosyalist ülkeler halklarının olduğu kadar, uluslararası proletaryanın ve emekçi halklarıdır.

Sosyalist kamp ülkeleri halklarının ve uluslararası proletaryayla emekçi halkların başlıca ortak istekleri, sosyalist kamptaki bütün komünist ve işçi partilerinin:

Marksist-leninist yola bağlı kalmaları, içte ve dışta doğru marksist-leninist politikalar gütmeleri;

Proletarya diktatörlüğünü ve proletaryanın öncülüğündeki işçi - köylü dayanışmasını pekiştirmeleri ve sosyalist devrimi ekonomik, politik ve ideolojik cephelerde amacına götürmeleri;

Geniş halk yığınlarının işe girişme gücünü ve yaratıcılığını harekete geçirmeleri, sosyalist kuruluşu planlı bir biçimde yürütmeleri, üretimi geliştirmeleri, halkın geçim düzeyini yükseltmeleri ve ulusal savunmayı güçlendirmeleri;

Marksizm-leninizm temeli üzerinde sosyalist kampın bütünlüğünü güçlendirmeleri ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde öteki sosyalist ülkeleri desteklemeleri;

Emperyalist saldırı ve savaş politikalarına karşıkoymaları ve dünya barışını savunmaları;

Bütün ülkelerdeki gericiilerin antikomünist, halka karşı ve karşı-devrimci politikalarına karşıkoymaları; ve,

Dünyanın ezilen sınıflarının ve uluslarının devrimci savaşımına yardım etmeleri'dir.

Sosyalist kamp, bu istemleri yerine getirerek, insanlık tarihinin gidişi üzerinde belirleyici bir rol oynayacaktır.

İşte bu nedenlerledir ki, emperyalistler ve gericiiler, sosyalist kampı zayıflatmak, sosyalist ülkelerin bütünlüğünü, özellikle Çin ve Sovyetler Birliği'nin bütünlüğünü bozmak için, durmadan, binbir yoldan sosyalist kamp ülkelerinin iç ve dış politikalarına et-

kide bulunmaya çalışırlar. Onlar, her zaman ve her yerde, sosyalist ülkelere sızarak onları içten çökertmeye çalışırlar ve hatta boş bir umudu, sosyalist kampı yıkma umudunu taşırlar.

Sosyalist kampın karşısında takınılacak doğru tavrın ne olduğu sorunu bütün komünist ve işçi partilerinin önünde bulunan en önemli bir ilke sorunudur.

Komünist ve işçi partileri, proleter enternasyonalizmi bütünlüğü uğrundaki savaşım görevlerini bugün yeni tarihsel koşullar altında yerine getirmektedirler. Dünyada bir tek sosyalist ülke varken ve bu ülke doğru marksist-leninist yola ve politikaya sıkıca bağlı kalmış olması nedeniyle bütün emperyalistlerin ve gericilerin düşmanlıklarıyla ve tehditleriyle karşıkarşıya bulunurken, her komünist partisinin proleter enternasyolizmine bağlılığının denektaşı, bu bir tek sosyalist ülkeyi kararlılıkla savunup savunmadığıydı. Bugünse, 13 ülkeden oluşan bir sosyalist kamp var: Arnavutluk, Bulgaristan, Çin, Küba, Çekoslovakya, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Moğolistan, Macaristan, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Polonya, Romanya, Sovyetler Birliği ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti. Bu koşullar altında, her komünist partisi için proleter enternasyolizmine bağlılığın denektaşı, tüm sosyalist kampı kararlılıkla savunup savunmadığı, kamp içindeki ülkelerin bütünlüğünü marksizm-leninizm temeli üzerinde savunup savunmadığı ve sosyalist ülkelerin izlemeleri gereken marksist-leninist yolu ve politikayı savunup savunmadığıdır.

Bir kimse, doğru marksist-leninist yolu ve politikayı izlemezse, sosyalist kampın bütünlüğünü savunmaz da, tersine, kamp içinde gerginlik ve ayrılıklar yaratırsa, ya da daha da ileri giderek Yugoslav revizyonistlerinin politikalarını uygularsa, sosyalist kampı bozmaya çalışırsa, ya da kapitalist ülkelerin kardeş sosyalist ülkelere saldırmalarına yardım e-

derse, bu takdirde o, tüm uluslararası proletaryanın ve 'dünya halklarının amaçlarına ihanet ediyor demektir.

Bir kimse, sosyalist ülkelerin izlemeleri gereken doğru marksist-leninist yolu ve politikayı sürdürmek yerine, başkalarının ayak izinden giderek, belli bir sosyalist ülkenin izlediği yanlış, oportünist yolu ve politikayı savunursa, bu takdirde o, marksizm-leninizmden ve proleter entesnasyonalizminden ayrılıyor demektir.

VII.

Amerikan emperyalistleri, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki durumdan yararlanarak Alman, İtalyan ve Japon faşistlerinin çizmelerini giydiler; ve tarihte görülmemiş koskoca bir dünya imparatorluğu kurmaya çalıştılar, hâlâ da çalışıyorlar. Bu çabasında Amerikan emperyalizminin stratejik hedefleri, Amerika Birleşik Devletleri'yle sosyalist kâmp arasındaki orta bölgeyi ele geçirerek egemenliği altına almak, ezilen halkların ve ulusların devrimlerini söndürmek, sosyalist ülkeleri yıkmak, böylece, kendi bağlaşıkları da içinde olmak üzere, tüm dünya halklarını ve ülkelerini Amerikan tekelci sermayesinin egemenliği ve boyunduruğu altına sokmak olmuştur.

Amerikan emperyalistleri, İkinci Dünya Savaşı'ndan buyana, sürekli olarak, Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist kampa karşı savaş propagandası yapmaktadırlar. Bu propaganda iki yönlüdür: Amerikan emperyalistleri bir yandan gerçekten böyle bir savaş hazırlarlarken, bu propagandayı, saldırılarını ve Amerikan halkına yaptıkları baskıyı kapitalist dünyanın öteki kısımlarına yayma amacını gizleyen bir sis perdesi olarak da kullanıyorlar.

1960 Bildirisi şunları belirtiyor:

“Amerikan emperyalizmi en büyük uluslararası

sömürücü durumuna gelmiştir.”*

“Bugün, Amerikan emperyalizmi sömürgeciliğin dayanağıdır.”**

“Amerikan emperyalizmi, başlıca saldırı ve savaş gücüdür.”***

“Son yıllardaki uluslararası gelişmeler, Amerikan emperyalizminin, dünya gericiliğinin en büyük siperi ve uluslararası bir jandarma olduğu gerçeğinin, tüm dünya halklarının düşmanı durumuna geldiği gerçeğinin birçok yeni kanıtlarını vermiştir.”****

Amerikan emperyalizmi, saldırı ve savaş politikasını tüm dünyada zorla kabul ettirmeye çalışıyor. Ama zorunlu olarak, sonuç onun istediğinin tam tersi olacak, onun bu çabaları bütün ülkelerde halkların uyanışlarını ve devrimlerini çabuklaştırmaktan başka bir işe yaramıyacaktır.

Amerikan emperyalistleri, böylece, kendilerini tüm dünya halklarına karşı bir duruma koymuşlardır, kendileri de tüm dünya halklarınca kuşatılmışlardır. Uluslararası proletarya, birleşmesi mümkün bütün güçleri birleştirmeli, düşman kampın iç çelişmelerinden yararlanmalı, Amerikan emperyalistlerine ve onların uşaklarına karşı mümkün olan en geniş cepheyi kurmalıdır; ve bunları yapacak güçtedir.

Gerçekçi ve doğru yol, halkların ve insanlığın yazgısını dünya proletaryasının bütünlüğüne ve savaşımına; bütün ülkeler halklarının bütünlüğüne ve savaşımına emanet etmektir.

Bunun tersine hareket ederek, düşmanlarımız, dostlarımız ve kendimiz arasında hiçbir ayırım yapmamak, halkların ve insanlığın yazgısını Amerikan

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 49-50 (Yay. n.).

** Aynı yapıt, s. 74 (Yay. n.).

*** Aynı yapıt, s. 62 (Yay. n.).

**** Aynı yapıt, s. 50 (Yay. n.).

emperyalizmiyle işbirliğine emanet etmek, halkları doğru savaşım yolundan çıkarmaktır. Son birkaç yılın olayları bu yanlış görüşü iflâs ettirmiştir.

VIII.

Çağdaş dünyadaki çeşitli tip çatışmalar, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geniş bölgelerinde toplanmıştır; bu bölgeler, emperyalist egemenlik altındaki bölgeler arasında en çok tehlike içinde bulunanlardır; bunlar aynı zamanda, dünya devriminin, emperyalizme doğrudan vuruşlar indiren fırtına merkezleridir.

Uluslararası sosyalist devrimci hareketle bu bölgelerdeki ulusal demokratik devrimci hareket, günümüzün iki büyük tarihsel akımıdır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal demokratik devrimci savaşmaları, emperyalizmin, eski ve yeni sömürgeciliğin egemenliğinin temellerini ağır vuruşlarla zayıflatıyorlar. Bu halkların savaşmaları bugün dünya barışını savunan çok büyük bir güçtür.

Bu yüzden, dünya proleter devriminin tüm amacı, bir bakıma, dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan bu bölgelerdeki halkların devrimci savaşmalarının sonucuna dayanmaktadır.

Bu nedenle Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının antiemperyalist devrimci savaşmaları, hiç kuşku yok ki, yalnızca bölgesel önemde bir olay değil, dünya proleter devriminin tüm amacı bakımından, dünya ölçüsünde önem taşıyan bir olaydır.

Bugünlerde bazı kişiler, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının antiemperyalist devrimci savaşmalarının uluslararası alandaki büyük önemini yadsıyacak kadar ileri gidiyorlar; milliyet, renk ve coğrafya engellerini ortadan kaldırmak bahanesiyle ezen ülkelerle ezilen ülkeler arasındaki sınır çizgisini yo-

ketmeye ve bu bölgelerdeki halkların devrimci savaşlarını durdurmaya çalışıyorlar. Gerçekteyse, onlar emperyalizmin istediği şeyi yapıyorlar; ve, emperyalizmin bu bölgelerdeki egemenliğini, eski ve yeni sömürgeciliğin yerleşmesini haklı çıkarmak için yeni bir "teori" yaratıyorlar. Bu "teori" gerçekte, milliyet, renk ve coğrafya engellerini ortadan kaldırmak değil, "üstün uluslar"ın ezilen uluslar üzerindeki egemenliğini sürdürmek isteyen bir teoridir. Bu bölgeler halklarının bu sahte "teori"yi reddetmeleri kadar doğal bir şey olamaz.

Her sosyalist ülkenin ve her kapitalist ülkenin işçi sınıfı "bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz!" ve "bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşiniz!" diyen savaşım belgilerini gerçekten uygulamalı; Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının devrimci deneyimlerini incelemeli, onların devrimci hareketlerini kararlılıkla desteklemeli ve onların kurtuluş davalarını kendi amaçlarına tamamen uygun bir dava ve kendisi için en güvenilir bir destek olarak görmelidir. Milliyet, renk ve coğrafya engellerini yoketmenin tek etkili yoludur bu. Bu, tek gerçek proleter enternasyonalizmidir.

Avrupa ve Amerika'nın kapitalist ülkelerindeki işçi sınıfının, ezilen uluslarla birleşmedikçe ve bu uluslar kurtuluşlarına kavuşmadıkça, kendi kurtuluşunu sağlaması olanaksızdır. Lenin haklı olarak şöyle söylemiştir:

"Avrupa ve Amerika'nın işçileri, sermayeye karşı savaşımalarında, sermayenin ezdiği yüz milyonlarca 'sömürge' kölesiyle sıkıca ve tam olarak birleşmezlerse, gelişmiş ülkelerdeki devrimci hareket tam bir aldanma olur."

Bugünlerde uluslararası komünist hareket içindeki bazı kişiler, ezilen ulusların kurtuluş savaşımaları karşısında pasif, alaycı ya da olumsuz bir tavır takınıyorlar. Onlar böyle davranmakla, gerçekte, tekelci sermayenin çıkarlarını koruyorlar, proletarya-

nın çıkarlarına ihanet ediyorlar ve soysuzlaşarak sosyal demokratlar haline geliyorlar.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki halkların devrimci savaşımına karşı takınılan tavır, devrim isteyenleri istemiyenlerden, dünya barışını gerçekten savunanları saldırı ve savaş güçlerine yardım edenlerden ayırmak bakımından önemli bir ölçüttür.

IX.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen ulusları ve halkları emperyalizme ve onun uşaklarına karşı savaşım yürütme göreviyle, bu en önde gelen görevle karşıkarşıyadırlar.

Emperyalizme karşı, eski ve yeni sömürgeciliğe karşı, ulusal bağımsızlık için ve halk demokrasisi için savaşım bayrağını yüksekte tutmak, ulusal demokratik devrimci hareketin ön saflarında bulunmak ve sosyalist bir gelecek için savaşım yürütmek. İşte, tarih, bu bölgelerdeki proletarya partilerine bu görkemli görevi vermiştir.

Bu bölgelerde nüfusun çok geniş kesimleri emperyalizmin kölesi olmayı reddediyorlar. Bu kesimler, yalnızca işçileri, emekçi köylüleri, ırgatları, aydınları ve küçük-burjuvaziye değil, aynı zamanda yurtsever ulusal burjuvaziye ve hatta bazı yurtsever kralları, prensleri ve aristokratları da içine almaktadır.

Proletarya ve onun partisi, yığınların gücüne güvenmeli ve her şeyden önce emekçi köylülerle, ırgatlarla birleşerek sağlam bir işçi - köylü beraberliği kurmalıdır. Proletaryanın öncü üyelerinin köy bölgelerinde çalışmaları, emekçi köylülerin, ırgatların örgütlenmesine yardım etmeleri, onların sınıf bilinçlerini ve kendine-saygı, kendine-güven gibi ulusal duygularını yükseltmeleri birinci derecede önem taşır.

Proletarya ve onun partisi, işçi - köylü beraberliği temeli üzerinde, birleşmesi mümkün bütün tabakaları birleştirmeli, emperyalizme ve onun uşaklarına karşı geniş bir ulusal cephe kurmalıdır. Bu birleşik cepheyi sağlamlaştırmak ve genişletmek için proletarya partisinin, kendi ideolojisi, politikası ve örgütü bakımından bağımsızlığını koruması ve devrimin öncülüğünü yitirmemesi gereklidir.

Proletarya partisi ve devrimci halk bütün savaşım biçimlerinde ustalaşmayı bilmelidirler. Emperyalizm ve onun uşakları çaresiz kalıp silahlı baskıya başvurduklarında karşı-devrimci silahlı gücü devrimci güçle yenmelidirler.

Son zamanlarda politik bağımsızlıklarını kazanmış olan milliyetçi ülkeler, henüz bağımsızlıklarını pekiştirmek, emperyalizm ve yurdiçi gericilik güçlerini yoketmek, toprak reformunu ve öteki sosyal reformları gerçekleştirmek ve ulusal ekonomilerini, ulusal kültürlerini geliştirmek gibi çetin görevlerle karşıkarşıyadırlar. Eski sömürgecilerin çıkarlarını korumak için türettikleri yeni-sömürgecilik politikalarına karşı, özellikle Amerikan emperyalizminin yeni-sömürgeciliğine karşı uyanık bulunmak ve savaşım vermek, bu ülkeler için pratik ve canalıcı önem taşır.

Bu ülkelerin bazılarında, yurtsever ulusal burjuvazi, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı savaşımında halk yığınlarının safında bulunmaya ve birtakım sosyal ilerleme önlemleri ortaya atmaya devam etmektedir. Bu durum, proletarya partisinin, toplumsal ilerlemenin gerçek değerini tam olarak belirlemesini, yurtsever ulusal burjuvazinin ilerici rolünün gerçek değerini tam olarak belirlemesini ve onunla olan beraberliğini güçlendirmesini gerektirir.

İç toplumsal çelişmeler ve uluslararası sınıf savaşımı keskinleştikçe bağımsızlığına yeni kavuşmuş bazı ülkelerde, burjuvazi ve özellikle büyük burju-

vazi, emperyalizmi sürdürmek isteyen bir öge duruma gelir; halka karşı, antikomünist ve karşı-devrimci politikalar uygulama eğilimini gösterir. Proletarya partisinin bu gerici politikalara kararlılıkla karşıkoyması gereklidir.

Genel olarak söylemek gerekirse, bu ülkelerdeki burjuvazi iki yönlü bir karaktere sahiptir. Bundan dolayıdır ki, burjuvaziyle bir birleşik cephe kurulduğu zaman, proletarya partisinin politikası, hem beraberlik hem savaşım politikası olmalıdır: İlerici, antiemperyalist ve antifeodal olma eğilimini gösterdiği sürece burjuvaziyle birleşmek, ama onun emperyalizm ve feodalizm güçleriyle uzlaşma ve işbirliği yapma yönündeki gerici eğilimlerine karşı savaşım vermek.

Ulusal sorunda proletarya partisinin dünya görüşü enternasyonalizmdir, nasyonalizm değil. Devrimci savaşım içinde, o, ilerici milliyetçiliği destekler ve gerici milliyetçiliğe karşı çıkar. Kendi dünya görüşüyle hiçbir zaman tuzağına düşmemesi gereken burjuva gerici milliyetçiliği arasına daima kesin bir sınır çizgisi çizmelidir.

1960 Bildirisi şöyle diyor:

“Komünistler, burjuvazinin gerici kesiminin kendi bencil, dar sınıf çıkarlarını tüm ulusun çıkarımış gibi gösterme girişimlerini açığa vururlar; burjuva politikacıların kendi amaçları için sosyalist belgilerden halk karşısında nasıl dalkavukça yararlandıklarını açığa vururlar.”*

Proletarya, devrim içinde feodalizm güçlerinin ve burjuvazinin kuyruğu olursa, ulusal demokratik devrimin hiçbir gerçek ve sağlam zafer kazanması mümkün olmaz, bir tür zafer kazanılsa bile, bu zaferi pekiştirmek mümkün olmaz.

Ezilen ulusların ve halkların devrimci savaşımalarının gidişi içinde, proletarya partisi emperyaliz-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 77 (Yay. n.).

me ve yurdiçi gericiliğe sert biçimde karşı olan, ulusal bağımsızlıktan ve halk demokrasisinden yana olan kendi programını ortaya koymalı, halk yığınları arasında bağımsız olarak çalışmalı, ilerici güçleri sürekli olarak genişletmeli, ortayolcu güçleri kendi saflarına kazanmalı ve gerici güçleri tecrit etmelidir; o ancak bu yolla ulusal demokratik devrimi sonuna dek sürdürebilir ve devrimi sosyalizm yoluna yöneltebilir.

X.

Emperyalist ve kapitalist ülkelerde, kapitalist topluma özgü çelişmelerin tam olarak çözümlenmesi için, proleter devrimi ve proletarya diktatörlüğü gereklidir.

Proletarya partisi, bu görevi yapmaya çaba gösterirken, bugünkü koşullar altında, tekelci sermayeye karşıkoymak, demokratik hakları savunmak, faşizm tehlikesine karşıkoymak, yaşama koşullarını geliştirmek, emperyalist silahlanmaya ve savaş hazırlıklarına karşıkoymak, dünya barışını savunmak ve ezilen ulusların devrimci savaşımalarını etkin biçimde desteklemek için yapılan savaşımelerde işçi sınıfını ve emekçi halkı etkin olarak yönetmelidir.

Amerikan emperyalizminin denetim altına aldığı ya da almaya çalıştığı kapitalist ülkelerde, işçi sınıfı ve emekçi halk, savaşımalarını asıl olarak Amerikan emperyalizmine, aynı zamanda kendi tekelci kapitalistlerine ve ulusal çıkarlara ihanet eden öteki gerici güçlere karşı da yöneltmelidirler.

Son yıllarda kapitalist ülkelerde olan büyük yığın savaşımaları, işçi sınıfının ve emekçi halkın yeni bir uyanışı yaşamakta olduklarını göstermiştir. Kapitalist ülkeler halklarının tekelci sermayeye ve gericiliğe vuruşlar indiren savaşımaları, kendi ülkelerindeki devrim davasına parlak ufuklar açmış, aynı

zamanda, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının devrimci savaşımları için ve sosyalist kamp ülkeleri için güçlü bir destek olmuştur.

Emperyalist ve kapitalist ülkelerdeki proletarya partileri, devrimci savaşımların öncülüğünü yaparlarken, ideolojik, politik ve örgütsel bakımdan bağımsızlıklarını korumalıdırlar. Aynı zamanda onlar, birleşmesi mümkün bütün güçleri birleştirmeli ve tekelci sermayeye karşı, emperyalist saldırı ve savaş politikalarına karşı geniş bir birleşik cephe kurmalıdırlar.

Kapitalist ülkelerdeki komünistler, yakın gelecekle savaşımlara etkin biçimde öncülük ederlerken, bu savaşımları uzun süreli ve genel çıkarlar için yapılan savaşımla bağlamalı, yığınları marksist-leninist devrimci ruh içinde eğitmeli, onların politik bilinçlerini kararlılıkla geliştirmeli ve tarihsel proletarya devrimi görevini yüklenmelidirler. Bunları başaramazlarsa, yakın gelecekle hareketi her şey olarak görürler ve gidişlerini önlerine çıkan her yeni duruma göre ayarlarlarsa, kendilerini günün olaylarına uydurur ve proletaryanın asıl çıkarlarını feda ederlerse, bu her bakımdan sosyal demokrasi demektir.

Sosyal demokrasi, ideolojik bir burjuva eğilimidir. Lenin, çok önceden, sosyal demokrat partilerin burjuvazinin işçi sınıfı hareketi içindeki uzantıları, ajanları ve başlıca toplumsal desteğİ olduklarını belirtmişti. Komünistler, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü temel sorunlarında, kendileriyle sosyal demokrat partiler arasında daima kesin bir sınır çizgisi çizmelidirler; ve, sosyal demokrasinin uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki ve emekçi halk arasındaki ideolojik etkisini yoketmelidirler. En ufak bir kuşku yok ki, komünistler, sosyal demokrat partilerin etkisi altında bulunan yığınları ve sosyal demokrat partiler içinde bulunan, yerli tekelci sermayeye ve yabancı emperyalizmin egemenli-

ğine karşıkoymaya istekli sol ve orta ögeleri kendi saflarına kazanmalı; onlarla işçi sınıfı hareketinin günlük savaşımında ve dünya barışını savunma savaşımında geniş ortaklaşa hareket içinde birleşmelidirler.

Marksist-leninist partiler, proletaryayı ve emekçi halkı devrim içinde yönetebilmek için, bütün savaşım biçimlerinde ustalaşmalı ve savaşım koşulları değiştikçe bunlardan birini ötekinin yerine koyabilmelidirler. Proletaryanın öncüsü parti, ancak bütün savaşım biçimlerinde; barışçı olan ve olmayan, açık olan ve olmayan, yürürlükteki yasalara uygun olan ve olmayan, parlamenter savaşım ve yığınlar arasında yapılacak savaşım vb. biçimlerinde ustalaşır, hiçbir koşul altında yenilmez. Parlamenter ve öteki yasal savaşım biçimlerini kullanabilecekleri ve kullanmaları gerektiği halde reddetmek yanlıştır. Bununla birlikte, bir marksist-leninist parti, savaşımı burjuvazinin izin verdiği sınırlar içine hapsederek kendini aşırı yasallığa ve parlamento ahmaklığına kaptırırsa, bu onu kaçınılmaz olarak proletarya devrimini ve proletarya diktatörlüğünü reddetmeye götürür.

XI.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş konusunda, proletarya partisi, sınıf savaşımı ve devrim açısından hareket etmeli ve kendisini proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğüyle ilgili marksist-leninist öğretilere dayandırmalıdır.

Komünistler, sosyalizme geçişi barışçı yollarla sağlamayı her zaman yeğ tutarlar, ama barışçı geçiş, uluslararası komünist hareket için dünya ölçüsünde yeni bir stratejik ilke olarak ortaya atılabilir mi?

Marksizm-leninizm, bütün devrimlerde temel sorunun iktidar sorunu olduğunu ısrarla savunur.

1957 Deklarasyonu ve 1960 Bildirisi, her ikisi de, şunu açıkça belirtiyor: "Leninizm öğretir ve deneyim de doğrular ki, egemen sınıflar hiçbir zaman iktidarı gönüllü olarak bırakmazlar."* Bir buhran döneminde bile, hiçbir iktidar, zorlanmadıkça asla devrilmez. Bu, sınıf savaşımının evrensel bir yasasıdır.

Marx ve Lenin, devrimin, belli tarihsel koşullarda barış içinde gelişebileceği olasılığını kabul etmişlerdir. Ama, Lenin'in belirttiği gibi, devrimin barış içinde gelişmesi "devrimler tarihinde pek seyrek rastlanılacak" bir fırsattır.

Gerçekten de, bugüne dek tarihte, kapitalizmden sosyalizme barışçı yoldan geçişin bir örneği yoktur.

Bazı kişiler, "Marx, kapitalizmin yerini kaçınılmaz olarak sosyalizmin alacağını söylediği zaman da bunun tarihte bir örneği yoktu" diyorlar. Öyleyse biz de, bir örneği olmadığı halde, kapitalizmden sosyalizme barışçı bir geçiş olabileceğini niye söyleyemiyelim, diyorlar.

Bu benzetme gülünçtür. Marx, diyalektik materyalizmi ve tarihsel materyalizmi kullanarak, kapitalizmin çelişmelerini incelemiş, insan toplumunun gelişiminin nesnel yasalarını bulmuş ve bilimsel bir sonuca varmıştır. Oysa, bütün umutlarını "barışçı geçiş"e bağlayan, geleceği görme savındaki bu kişiler, tarihsel idealizmden hareket ediyorlar, kapitalizmin en temel çelişmelerini unutuyorlar, sınıf savaşımı üzerine marksist-leninist öğretileri reddediyorlar, ve, öznel ve temelsiz bir sonuca varıyorlar. Marksizmi reddeden bu kişiler Marx'tan nasıl yardım umarlar?

Kapitalist ülkelerin, ilk amacı kendi ülkelerindeki halkı baskı altında tutmak olan devlet mekanizmalarını ve özellikle askerî mekanizmalarını güç-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 25, 83 (Yay. n.).

lendirmekte oldukları herkesçe açıkça bilinmektedir.

Proletarya partisi, düşünüşünü, devrim politikasını ve tüm çabmasını hiçbir biçimde emperyalistlerin ve gericilerin barışçı geçişi kabul edecekleri varsayımı üstüne dayandırmamalıdır.

Proletarya partisi kendisini iki olasılığa göre hazırlamalıdır: devrimin barışçı gelişimi için hazırlanırken, barışçı olmayan gelişimi için de tam olarak hazırlanmalıdır. Devrim için koşullar olgunlaşınca zafer kazanmaya hazır olmak, emperyalistler ve gericiler baskın ve silahlı saldırılar yaptıkları zaman onlara güçlü vuruşlar indirmeye hazır olmak için, tüm çabasını, zor bir iş olan devrimci gücü biriktirme işi üstünde toplamalıdır.

Proletarya partisi, bu hazırlıkları yapmazsa, proletaryanın devrimci iradesini kötürüm eder, kendisini ideolojik bakımdan silahsızlandırmış olur; ve, politik bakımdan olsun örgütsel bakımdan olsun, hazırlıksız olarak tamamen pasif bir duruma düşer; bunun sonucuysa, proletaryanın devrimci davasını mezara gömmektir.

XII.

İnsanlık tarihinin çeşitli dönemlerindeki bütün sosyal devrimler tarihsel bakımdan zorunludurlar ve insan iradesinden bağımsız, nesnel yasalarla yönetilirler. Ayrıca, tarih, zikzaklar çizmeden ve şehitler vermeden zafere ulaşabilmiş bir devrim olmadığını gösterir.

Proletarya partisinin görevi, marksist-leninist teoriyi temel alarak somut tarihsel koşulları incelemek, doğru strateji ve taktiği belirlemek, gereksiz şehitler vermeden yığınlara gizli tehlikeleri atlatmakta yol göstermek ve hedefe adım adım ulaşmaktır. Hiç şehit vermemek mümkün müdür? Köle dev-

rimlerinde, serf devrimlerinde, burjuva devrimlerinde ya da ulusal devrimlerde bu mümkün olmamıştır, proletarya devrimlerinde de mümkün olmamıştır. Devrim en doğru yoldan yönetilse bile, devrimin gidişi içinde terslikler olmayacağını ve şehitler verilmeyeceğini güvence altında bulundurmamak olanaksızdır. Doğru bir yola bağlı kalınması koşuluyla, devrim sonunda kesinlikle zafere ulaşacaktır. Şehit verilmesini önlemek bahanesiyle devrimden caymak, gerçekte insanların sonsuza dek köle olarak kalmalarını, sonsuz acılar çekmelerini ve sonsuz şehitler vermelerini istemek demektir.

İlkel bir marksizm-leninizm bilgisi bize şunu anlatır ki, bir devrimin doğum sancıları, eski toplumun süregelen zorlu acılarından çok daha hafiftir. Lenin haklı olarak, "Olayların en durgun gidişi içinde bile şimdiki (kapitalist) sistem işçi sınıfından daima ve zorunlu olarak sayısız şehitler almaktadır" demiştir.

Devrimin, ancak her şeyin sütlüman olduğu bir ortamda ve ancak şehit verilmeyeceğine, başarısızlığa uğranılmayacağına ilişkin önceden bir güvence varolması durumunda yapılabileceğini düşünenler, kuşkusuz, devrimci değildirler.

Koşullar nice çetin, devrimin uğradığı yenilgiler ve verdiği şehitler nice büyük olursa olsun, proleter devrimciler, yığınları devrim ruhu içinde eğitmeli, devrim bayrağını yüksekte tutmalı ve onu hiçbir zaman bırakmamalıdır.

Proletarya partisi, nesnel koşullar olgunlaşmadan, düşüncesizce bir devrim başlatırsa, bu, "sol" maceracılık olur. Ama proletarya partisi, nesnel koşullar olgunlaştığı zaman bir devrimi yönetme ve iktidarı alma yürekliliğini gösteremezse, bu da sağ oportünizm olur.

Proletarya partisi, devrim için koşullar olgunlaştığı zaman, gerici düzen yerine yeni bir iktidar kurma fırsatını kaçırmamak için, yığınlara günlük

savaşlarında yolgösterdiği normal zamanlarda bile, kendi saflarını ve yığınları ideolojik, politik ve örgütsel bakımdan devrim için hazırlamalı ve devrimci savaşmaları teşvik etmelidir. Proletarya partisi, böyle yapmıyorsa zafer kazanma fırsatını bir yana atıyor demektir.

Proletarya partisi, ilkelere son derece bağlı olmalı, ama aynı zamanda esnek de olmalıdır; ve zamanı geldiğinde, devrimin çıkarı için gerekli uzlaşmaları yapmalıdır. Ama hiçbir zaman, esneklik ve gerekli uzlaşmalar adına, ilkelere bağlı politikadan ve devrimin amacından ayrılmamalıdır.

Proletarya partisi, yığınlara düşmanlarıyla savaşmada yolgöstermeli; ve, düşmanların aralarındaki çelişmelerden nasıl yararlanılacağını bilmelidir. Ama bu çelişmelerden yararlanmanın amacı, halkın devrimci savaşmalarını durdurmak değil, bu savaşmaların hedefe ulaşmasını kolaylaştırmaktır.

Sayırsız olaylar doğrulamıştır ki, emperyalizmin ve gericiliğin karanlık egemenliğinin bulunduğu her yerde, nüfusun yüzde 90'ından fazlası demek olan halk er ya da geç başkaldırarak devrim yapacaktır.

Komünistler, kendilerini halk yığınlarının devrimci iradelerinden koparırlarsa, onların güvenini yitirmekten kurtulamazlar ve devrimci akım tarafından gerilere itilirler.

Herhangi bir partinin yönetici grubu devrimci olmayan bir yolu benimser ve partiyi reformcu bir parti durumuna sokarsa, o durumda, partinin içindeki ve dışındaki marksist-leninistler onların yerini alırlar ve devrim yapmakta halka yolgösterirler. Ya da, burjuva devrimciler devrimin yöneticileri olarak ortaya çıkarlar ki, bu durumda proletarya partisi devrimin yönetimini elden kaçıırır. Devrimci burjuvalar devrime ihanet ettikleri ve halkı baskı altına aldıkları durumda da oportünist bir tutum içinde olmak komünistlere ve devrimci halk yığınlarına çok acı ve gereksiz kayıplar veririr.

Komünistler oportünizm yoluna kayarlarsa, soysuzlaşarak burjuva milliyetçiler haline gelirler, emperyalistlerin ve gerici burjuvazinin kuyruğu olurlar.

Lenin'den sonra devrimci teoriye en büyük ve verimli katkılarda bulduklarını ve yalnızca kendilerinin doğru olduğunu ileri süren bazı kişiler var. Bu kişilerin, tüm dünya komünist hareketinin geniş deneyimini şimdiye dek ciddi olarak dikkate alıp almadıkları, bir tüm olarak uluslararası proletarya hareketinin çıkarlarını, hedefini ve görevlerini gerçekten dikkate alıp almadıkları, uluslararası komünist hareket için marksizm-leninizme uygun bir genel tutuma gerçekten sahip olup olmadıkları çok kuşkuludur.

Uluslararası komünist hareket ve ulusal kurtuluş hareketleri son birkaç yıl içinde birçok deneyimler edindi, birçok dersler aldı. Bunlar arasında, halkın el üstünde tutması ve övmesi gereken deneyimler olduğu gibi, halka acı veren deneyimler de vardır. Bütün ülkelerdeki komünistler ve devrimciler, doğru sonuçlara varmak ve yararlı dersler almak için, bu başarı ve yenilgi deneyimleri üzerinde düşünmeli ve onları ciddiyle incelemelidirler.

XIII.

Sosyalist ülkelerin savaşlarıyla ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşmaları birbirlerini desteklerler ve birbirlerine yardım ederler.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ulusal kurtuluş hareketleri ve kapitalist ülkelerdeki halkların devrimci hareketleri, sosyalist ülkeler için güçlü birer destektirler. Bunu yadsımak tümünden yanlıştır.

Ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşmaları karşısında sosyalist ülkelerin takınacakları tek doğru tavır, sıcak bir duygudaşlık gösterme ve etkin

bir destek olma tavrıdır; bu tavır hiçbir biçimde baştan savma bir duygudaşlık, ulusal bencillik ya da bir büyük-güç şovenizmi tavrı olınmalıdır.

Lenin şöyle diyordu: "Herhangi bir emperyaliste ve bütün emperyalistlere karşı, gelişmiş ülkelerin devrimcileriyle ve bütün ezilen halklarla birleşmek; işte, proletaryanın dış politikası böyledir." Bunu anlamıyanlar, sosyalist ülkelerin ezilen halklara ve uluslara sağladıkları desteği ve yardımı bir yük ya da sadaka olarak görenler, marksizm-leninizme ve proleter enternasyonalizmine tabantabana karşıt bir yoldadırlar.

Sosyalist sistemin üstünlüğü ve kuruluş durumundaki sosyalist ülkelerin başarıları, ezilen halklar ve uluslar için birer örnektirler ve esin kaynağıdır. Ama bu esin kaynağı ve örnek olma rolü, hiçbir biçimde ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşımının yerini tutamaz. Ezilen hiçbir halk ya da ulus, kendi kararlı devrimci savaşımından başka bir yolla kurtuluşunu kazanamaz.

Bazı kişiler, ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşımları yerine, sosyalist ve emperyalist ülkeler arasındaki barışçı yarış koyma çabaları içindedirler; ve tek yanlı bir görüşle barışçı yarışın oynadığı rolü büyüttüler. Onların vaazlarına bakılacak olursa, emperyalizm bu barışçı yarışın gidişi içinde kendiliğinden çökecektir; ve, ezilen halkların ve ulusların yapacakları tek şey sessizce bu günün zuhurunu beklemektir. Bunun marksist-leninist görüşlerle ortak bir yanı var mıdır?

Ayrıca bazı kişiler, Çin'in ve öteki bazı sosyalist ülkelerin "savaş çıkarmak" ve sosyalizmi "devletler arasındaki savaşlar" yoluyla yaymak istedikleri garip masalını uydurdular. 1960 Bildirisi'nde belirtildiği gibi bu tür masallar emperyalistlerin ve gerici-lerin iftiralarından başka bir şey değildir. Sözümüzü sakınmadan söyleyelim; bu iftiraları yineleyenlerin amacı, kendilerinin dünyanın ezilen halklarının ve

uluslarının devrimlerine ve bu tür devrimleri destekleyenlere karşı oldukları gerçeğini gizlemektir.

XIV.

Geçen birkaç yıl içinde, savaş ve barış konusunda çok, hatta pek çok şey söylendi. Bizim bu konudaki görüşlerimiz ve politikamız tüm dünyaca bilinmektedir ve hiç kimse onları olduklarından başka türlü gösteremez. Uluslararası komünist hareket içindeki bazı kişilerin, barışı ne kadar sevdiklerinden ve savaştan ne kadar nefret ettiklerinden söz etmelerine karşın, savaş konusunda Lenin'in gösterdiği şu basit gerçeği birazcık olsun anlamak istememeleri üzülmeyecek bir şeydir:

“Savaş konusunda çoğu zaman unutulmuş ya da yeterince dikkat edilmeyen sorun, temel bir sorun olan savaşın sınıf karakteri sorunudur. Bana öyle geliyor ki, bu konuda böylesine çok tartışma ve fikirince boş, umutsuz ve hedefsiz tartışma olmasının asıl nedeni, bu temel sorunun unutulmasıdır; savaşın çıkmasına yolaçan, onu çıkartan ve sürdüren sınıflar, onu doğuran tarihsel - ekonomik koşullar nelerdir?”

Marksist-leninistlerin görüşüne göre, savaş, politikanın başka araçlarla sürdürülmesidir; ve hiçbir savaş kendisini doğuran politik savaşımdan ayrılmaz. Bir kimse, tüm sınıf savaşımı tarihinin doğruladığı bu bilimsel marksist-leninist düşünceden ayrılırsa, ömrü boyunca ne savaş sorununu ne de barış sorununu anlayabilecektir.

Çeşitli tip barışlar ve çeşitli tip savaşlar vardır. Marksist-leninistler hangi durumda hangi tip barışın ya da hangi tip savaşın sözkonusu olduğunu açıkça bilmelidirler. Haklı ve haksız savaşları aynı gruba sokmak ve aralarında ayırım gözetmeden hepsine karşı çıkmak, marksist-leninist bir davranış değil, aşırı-barışsever burjuva davranışıdır.

Bazı kişiler, devrimlerin savaş olmadan da tümüyle mümkün olduğunu söylüyorlar. Acaba onlar hangi tip savaştan söz ediyorlar? Sözünü ettikleri savaş bir ulusal kurtuluş savaşı mıdır, bir devrimci iç savaş mıdır, yoksa bir dünya savaşı mıdır? Bir ulusal kurtuluş savaşından ya da bir devrimci iç savaştan söz ediyorlarsa, o zaman onların bu formülleri, gerçekte devrimci iç savaşlara ve devrime karşıdır.

Bir dünya savaşından söz ediyorlarsa, o durumda, var olmayan bir hedefe ateş ediyorlar demektir. Her ne kadar marksist-leninistler, geçen iki dünya savaşının tarihine dayanarak, dünya savaşlarının kaçınılmaz bir biçimde devrime yolaçtıklarını belirtmişlerse de, hiçbir marksist-leninist, devrimin dünya savaşı yoluyla yapılması gerektiğini savunmamıştır ve savunmayacaktır.

Marksist-leninistler savaşın yokedilmesini kendi idealleri olarak benimsemişlerdir ve savaşın yokedilebileceğine inanırlar.

Ama savaş nasıl yokedilebilir?

Bu sorunu Lenin şöyle görüyor:

“... Bizim hedefimiz, insanlığın sınıflara bölünmesini yeryüzünden silerek, insanın insanı ve bir ulusun başka ulusları sömürmesini yeryüzünden silerek, bütün savaş olasılıklarını zorunlu ortadan kaldıracak olan sosyalist toplum düzenini kurmaktır.”

Bu sorunu 1960 Bildirisi de çok açık olarak ortaya koyuyor: “Sosyalizmin tüm dünyadaki zaferi, bütün savaşların sosyal ve ulusal nedenlerini tümünden ortadan kaldıracaktır.”*

Bütün bunlara karşın, bugünlerde bazı kişiler, emperyalizm sistemi, insanın insanı sömürmesi sistemi hâlâ ortadayken, “genel ve tam silahsızlanma” yoluyla “silahların, silahlı güçlerin ve savaşların olmadığı bir dünya” yaratmanın mümkün olduğunu

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 69 (Yay. n.).

fiilen savunuyorlar. Bu tam bir aldanmadır.

İlkel bir marksizm-leninizm bilgisi bize silahlı güçlerin devlet makinesinin en önemli parçası olduğunu, ve "silahların ve silahlı güçlerin olmadığı bir dünya"nın ancak devletlerin olmadığı bir dünya olabileceğini anlatır. Lenin şöyle demiştir:

"Proletarya, ancak burjuvaziyi silahlarından yalıtıktan sonradır ki, kendi dünya ölçüsündeki tarihsel görevine ihanet etmeden, bütün silahları hurda çöplüğüne atmayı başarabilecektir; ve proletarya bunu kesinlikle yapacaktır; ama söylediğimiz koşul yerine geldikten sonra yapacaktır, kuşkusuz ki daha önce değil."

Dünyadaki bugünkü gerçekler nelerdir? Birleşik Devletlerin önderliğindeki emperyalist ülkelerin genel ve tam silahsızlanmayı uygulamaya hazır olduklarını gösteren en ufak bir belirti var mı? Bu ülkelerin hepsi ve ayrı ayrı her biri genel ve tam silahlanma için uğraşmıyorlar mı?

Biz her zaman, emperyalistlerin silahlanma çabalarını ve savaş hazırlıklarını açığa vurmak ve bunlara karşı savaşım vermek için genel silahsızlanma önerisini sosyalist ülkelerin ve tüm dünya halklarının birleştirilmiş savaşımı yoluyla ileri sürmek gerektiğini savunduk.

Bir kimse, genel ve tam silahsızlanmayı dünya barışına götüren ana yol olarak görürse, emperyalizmin silahlarını kendiliğinden bırakacağı yanlış görüşünü yayarsa; ve silahsızlanma bahanesiyle ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşımalarını söndürmeye çalışırsa, bu, dünya halklarını bile bile aldatmak, saldırı ve savaş politikalarında emperyalistlere yardım etmek olur.

Biz, işçi sınıfı hareketi içinde, savaş ve barış konusundaki şimdiki ideolojik karışıklığı ortadan kaldırmak için, modern revizyonistlerce bir yana atılmış olan Lenin tezinin, emperyalist saldırı ve savaş politikalarına karşı savaşım verme ve barışı savun-

ma yararına, eski geçerliliğine kavuşturulması gerektiği inancındayız.

Dünya halkları oybirliğiyle yeni bir dünya savaşının önlenmesini istiyorlar. Ve, yeni bir dünya savaşını önlemek mümkündür.

Bu durumda soru, dünya barışının ne yolla sağlanacağı sorusudur.

Leninist görüşe göre, dünya barışı emperyalistlerden barış dilenerek değil, ancak bütün ülkelerdeki halkların savaşlarıyla kazanılabilir. Dünya barışı ancak sosyalist kampın gücünün gelişmesine, bütün ülkelerin proletaryalarının ve emekçi halklarının devrimci savaşlarına, ezilen ulusların kurtuluş savaşlarına ve bütün barışsever halkların ve ülkelerin savaşlarına güvenmekle etkili bir biçimde savunulabilir.

Leninist politika böyledir. Kesin olarak söylenebilir ki, bunun karşıtı bir politika dünya barışına götürmeyecek, yalnızca emperyalistlerin tutkularını kışkırtacak ve dünya savaşı tehlikesini artıracaktır.

Son birkaç yıldır, bazı kişiler, bir ulusal kurtuluş savaşından ya da bir devrimci halk savaşından sıçrayacak tek bir kıvılcımın insanlığı toptan yerlebir edecek bir dünya yangınına yolaçacağı savını yaymaktadırlar. Gerçekler nelerdir? Bu kişilerin dediklerinin tersine, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki ulusal kurtuluş savaşları ve devrimci halk savaşları dünya savaşına yolaçmadılar. Tersine, bu devrimci savaşların zaferi doğrudan emperyalizmin gücünü zayıflattı; ve, emperyalistleri bir dünya savaşı çıkartmaktan alıkoyan ve dünya barışını savunan güçleri büyük ölçüde güçlendirdi. Bu gerçekler, ileri sürülen savın saçmalığını göstermiyor mu?

XV.

Nükleer silahların tam olarak yasaklanması ve yokedilmesi, dünya barışını savunma savaşımında

önemli bir görevdir. Bu amaca varmak için elimizden geleni yapmalıyız.

Nükleer silahlar şimdiye dek görülmemiş derecede yokedicidir. Bu yüzdendir ki, Amerikan emperyalistleri, on yıldan fazla bir zamandır, bütün ülkeler halklarını köleleştirme ve dünyayı egemenlikleri altına alma tutkularını gerçekleştirmek için nükleer şantaj politikası yürütmektedirler.

Ama emperyalistler başka ülkeleri nükleer silahlarla tehdit ederlerken, kendi ülkelerindeki halkları da aynı tehditle karşıkışıya bırakıyorlar, onları da nükleer silahlara, emperyalist saldırı ve savaş politikalarına karşı ayaklandırıyorlar. Emperyalistler aynı zamanda, düşmanlarını nükleer silahlarla yoketme boş umudunu beslerlerken, gerçekte kendilerini yokedilme tehlikesiyle karşıkışıya bırakıyorlar.

Nükleer silahları yasaklama olanağı gerçekten vardır. Bununla birlikte, nükleer silahları yasaklama konusunda bir anlaşma emperyalistlere zorla kabul ettirilebilirse, bu, onların "insanlığa olan sevgileri" yüzünden değil, bütün ülkeler halklarının basıksı yüzünden gerçekleşecektir, ve bu sonuç, halkların zor kazanılmış canalcı çıkarlarına destek olacaktır.

Sosyalist ülkeler, emperyalistlerin tersine, halkın doğru yoldan şaşmaz gücüne ve kendi doğru politikalarına güveniyorlar; onların dünya arenasında nükleer silahlarla kumar oynamaya hiç gereksinimleri yoktur. Sosyalist ülkeler, nükleer silahlara yalnızca kendilerini savunmak ve emperyalizmin bir nükleer savaş çıkarmasına engel olmak için sahiptirler.

Marksist-leninistlerin görüşüne göre, tarihi yapanlar insanlardır. Geçmişte olduğu gibi bugün de, belirleyici etken insandır. Marksist-leninistler, teknolojik değişmenin oynadığı role önem veriyorlar; ama, insanın rolünü küçümsemek ve teknolojinin ro-

lünü olduğundan büyük görmek yanlışır.

Nükleer silahların ortaya çıkışı ne insanlık tarihinin ilerleyişini durdurabilir ne de emperyalist sistemi onu bekleyen sonuçtan kurtarabilir; nasıl geçmişte bulunan yeni teknikler de eski sistemleri onları bekleyen sonuçlardan kurtaramamışlarsa. Nükleer silahların ortaya çıkışı, çağdaş dünyadaki temel çelişmeleri çözümülemeyebilir ve çözümleyemez, sınıf savaşımı yasasını değiştirmez ve değiştiremez, ve, emperyalizmin ve gericiliğın niteliğini değiştirmez ve değiştiremez.

Bu yüzden, nükleer silahların ortaya çıkışıyla, sosyal ve ulusal devrimlerin artık mümkün ve gerekli olmadığı ya da marksizm-leninizmin temel ilkelere, özellikle proleter devrimi ve proletarya diktatörlüğü üzerine, savaş ve barış üzerine teorilerinin modasının geçtiğı ve bunların bayat "dogmalar" haline geldiğı söylenemez.

XVI.

Sosyalist devletlerin kapitalist devletlerle barış içinde birarada yaşamalarının mümkün olduğu tezi ni ilk ortaya atan Lenin'dir. Herkesçe bilinmektedir ki, büyük Sovyet halkı yabancı silahlı saldırıyı defettikten sonra, Sovyetler Birliğı Komünist Partisi ve Sovyet Hükümeti, önce Lenin'in sonra Stalin'in önderliğinde, ısrarla barış içinde birarada yaşama politikasını uygulamışlardır; ancak Alman emperyalistlerinin saldırısına uğradıkları zaman bir savunma savaşına girmek zorunda kalmışlardır.

Kurulduğu günden buyana Çin Halk Cumhuriyeti de, sosyal sistemleri değişik devletlerle barış içinde birarada yaşama politikasını uygulamıştır; ve, Barış İçinde Birarada Yaşamının Beş İlkesi'ni ortaya atan da Çin'dir.

Bunlara karşın, birkaç yıl önce bazı kişiler, du-

rup dururken, Lenin'in barış içinde birarada yaşama politikasının kendi "büyük buluş"ları olduğunu ileri sürdüler. Bu kişiler, bu politikanın yorumunu ancak kendilerinin yapabileceğini söylüyorlar. "Barış içinde birarada yaşama"yı içinde her şey bulunan gökten inme bir din kitabıymış gibi ele alıyorlar ve dünya halklarının savaşım ile kazandığı bütün başarıları ona dayandırıyorlar. Daha da ileri giderek, Lenin'in görüşlerine yakıştırdıkları yanlış anlamları kabul etmeyen herkesi, barış içinde birarada yaşama karşı koyanlar, leninizmden hiç haberi olmayanlar ve kazığa bağlanıp yakılmayı hak keden aykırı düşünceliler diye adlandırıyorlar.

Çin komünistleri bu görüş ve uygulamayı nasıl kabul edebilirler? Kabul edemezler, kabul etmeleri olanaksızdır.

Lenin'in barış içinde birarada yaşama ilkesi çok açıktır ve herkesçe kolaylıkla anlaşılabilir. Barış içinde birarada yaşama, sosyal sistemleri değişik devletler arasındaki bir ilişkiyi belirtir ve kişinin keyfine göre yorumlanamaz. Hiçbir zaman ezilen uluslarla ezen uluslar ya da ezilen sınıflarla ezen sınıflar arasındaki ilişkilere uygulanacak kadar genişletilemez; ve hiçbir zaman, kapitalizmden sosyalizme geçişin asıl özü olarak gösterilemez; hele, barış içinde birarada yaşamanın insanlığı sosyalizme götürün yol olduğu hiç ileri sürülemez. Çünkü, sosyal sistemleri değişik devletler arasında barış içinde birarada yaşamayı uygulamak başka şey, çeşitli ülkelerdeki sınıf savaşımı, ulusal kurtuluş savaşımı ve kapitalizmden sosyalizme geçiş savaşımıysa tümünden başka şeylerdir. Barış içinde birarada yaşamayı uygulayan devletlerin birbirlerinin sosyal sistemlerinin kılına bile dokunmaları mümkün değildir ve buna kesin olarak izin verilemez. Oysa, sınıf, ulusal kurtuluş ve kapitalizmden sosyalizme geçiş savaşimleri zorlu, devrimci, ölüm-kalım savaşımıdır ve sosyal sistemleri değiştirmeye yöneltilmişlerdir. Ba-

rış içinde birarada yaşama, halkın devrimci savaşım-
larının yerini alamaz. Herhangi bir ülkede kapita-
lizmden sosyalizme geçiş, ancak proleter devrimi ve
proletarya diktatörlüğüyle başarılabilir.

Barış içinde birarada yaşama politikasının uygu-
lanması süresince, sosyalist devletlerle emperyalist
devletler arasında politik, ekonomik ve ideolojik
alanlarda savaşımın olması zorunludur; ve "her
bakımdan tam işbirliği" yapmak kesin olarak müm-
kün değildir.

Sosyalist devletlerin emperyalist devletlerle, şu
ya da bu tür, görüşmelere girmeleri gereklidir. Sos-
yalist ülkelerin doğru politikalarına ve bütün ülke-
ler halklarının baskısına güvenerek, görüşme yolu-
la bazı anlaşmalara varmak mümkündür. Ama sos-
yalist devletlerle emperyalist devletler arasında ya-
pılması gerekli uzlaşmalar, ezilen halkların ve ulus-
ların da onlara uymalarını, emperyalizm ve onun
uşaklarıyla uzlaşmalarını gerektirmez. Hiç kimse
hiçbir zaman, barış içinde birarada yaşama adına
ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşım-
larından vazgeçmelerini istememelidir.

Sosyalist ülkelerin barış içinde birarada yaşa-
ma politikasının uygulanması, sosyalist kuruluş için
barışçı bir uluslararası ortam yaratmak, emperya-
list saldırı ve savaş politikalarını açığa çıkarmak
ve emperyalist saldırı ve savaş güçlerini safdışı bı-
rakmak bakımından yararlıdır. Ama, sosyalist ülke-
rin dış politikalarının genel çizgisi barış içinde bira-
rada yaşamayla sınırlandırılırsa, o durumda, sosya-
list ülkelerin kendi aralarındaki ilişkileri olsun, sos-
yalist ülkelerle ezilen halklar ve uluslar arasındaki
ilişkileri olsun, doğru biçimde yürütme olanağı yok-
tur. Bu nedenle barış içinde birarada yaşamayı sos-
yalist ülkelerin dış politikalarının genel çizgisi yap-
mak yanlıştır.

Bizim görüşümüze göre, sosyalist ülkelerin dış
politikalarının genel çizgisi şu özü taşımalıdır: Sos-

yalist kamptaki ülkeler arasında proleter enternasyonalizmi ilkesine uygun olarak, dostluk, karşılıklı yardım ve işbirliği ilişkilerini geliştirmek, sosyal sistemleri değişik devletlerle Beş İlke temeli üstünde barış içinde birarada yaşamak için çalışmak, emperyalist saldırı ve savaş politikalarına karşıkoymak; ve bütün ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşımına destek olmak ve yardım etmek. Bu üç konu birbirlerine bağlıdırlar, birbirlerinden ayrılmazlar ve hiçbiri savsaklanamaz.

XVII.

Sınıf savaşımı proletaryanın iktidarı ele almasından sonraki bir uzun tarih dönemi boyunca insan iradesinden bağımsız, nesnel bir yasa olarak sürer, ve bu savaşım, iktidarın alınmasından önceki savaşımdan yalnızca biçim bakımından ayrılır.

Ekim Devrimi'den sonra, Lenin, şu gerçekleri bir çok kez belirtmiştir:

(a) Alaşağı edilmiş sömürücüler, daima, birbir yolla, yoksun bırakıldıkları "cennet"i yeniden ele geçirmeye çalışırlar.

(b) Küçük-burjuva havası içinde, yeni kapitalizm öğeleri sürekli olarak ve kendiliğinden ortaya çıkarlar.

(c) Burjuva etkisinin ve küçük-burjuvazinin yaygın ve bozucu havasının bir sonucu olarak, işçi sınıfı saflarında soysuzlaşmış politik öğeler ve yeni burjuva öğeler türeyebilir.

(d) Bir sosyalist ülke içinde sınıf savaşımının sürdürülmesini gerektiren dış koşullar, bu ülkenin uluslararası kapitalizmle çevrili olması, emperyalistlerin silahlı müdahale tehditleri ve barışçı yolla ülkeyi bölmek için yaptıkları yıkıcı çalışımlardır.

Yaşam, Lenin'in bu vargılarının doğruluğunu göstermiştir.

Sosyalist sanayileşme ve tarımda kollektifleşme döneminden onlarca yıl, hatta daha uzun süre sonra bile, herhangi bir sosyalist ülkenin, burjuva kalıntıları, asalaklar, spekülâtörler, dolandırıcılar, serse-riler, gangster bozmaları ve kamu malını çalanlar gi-bi Lenin'in birçok kez kötülediği bu öğelerden kur-tulmuş olacağını söylemek; ya da bir sosyalist ülke-nin Lenin'in ortaya koyduğu görevi, "sosyalizme ka-pitalizmden miras kalan bu salgın hastalık, bu veba, bu ülser"i yenme görevini artık yerine getirmesi ya da yerine getirecek durumda olması gerekmediğini söylemek olanaksızdır.

Sosyalist bir ülkede, sosyalizmin mi, yoksa ka-pitalizmin mi kazanacağı sorusunu adım adım çözü-müne ulaştırmak, çok uzun bir tarih döneminin geç-mesini gerektirir. Sosyalizmin yoluyla kapitalizmin yolu arasındaki savaşım tüm bir tarih dönemi bo-yunca sürer. Bu savaşım, bir dalgayı andırır biçim-de zaman zaman derinleşerek ve alçalarak çok ve de-ğişik biçimlerden geçer.

1957 Deklarasyonu'nda haklı olarak, "iktidarın işçi sınıfınca ele geçirilmesi, devrimin sonu değil, yalnızca başlangıcıdır"* denilmektedir.

Proletarya diktatörlüğü döneminde sınıf savaşı-mının varlığını, dolayısıyla sosyalist devrimi ekono-mik politik ve ideolojik cephelerde kesin olarak ta-mamlamanın gereğini yadsımak yanlıştır. Nesnel gerçeğe uymaz ve marksizm-leninizme aykırı düşer.

XVIII.

Marx olsun Lenin olsun, komünist toplumun ile-ri aşamasına geçişten önceki dönemin tümüyle kapi-talizmden sosyalizme geçiş dönemi ve proletarya dik-tatörlüğü dönemi olduğunu söylemişlerdir. Bu dö-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 22. (Yay. n.).

nemde proletarya diktatörlüğü, yani proletarya devleti, diyalektik bir süreçten geçer. Bu kurulma, yerleşme, güçlenme ve sonunda yokolma sürecidir.

Gotha Programının Eleştirisi adlı yapıtında Marx bu sorunu şöyle ortaya koymuştu:

“Kapitalist toplum ile komünist toplum arasında kapitalist toplumdaki komünist topluma devrimci dönüşüm dönemi yer alır. Bu döneme, devletin proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka bir şey olmayacağı bir siyasal geçiş dönemi karşılık düşer.”*

Lenin, Marx'ın proletarya diktatörlüğü üzerine olan büyük teorisinin önemine sık sık değinmiş ve bu teorisinin gelişimini *Devlet ve İhtilâl* adlı çok önemli yapıtında özellikle incelemiştir. Bu yapıtında Lenin, şöyle demektedir:

“...— Komünizme doğru gelişmekte olan— kapitalist toplumdaki komünist topluma geçmek bir ‘Politik geçiş dönemi’ olmaksızın mümkün değildir; ve bu dönemin devleti de, proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka bir şey olamaz.”**

Lenin, yine aynı yapıtında şöyle demektedir:

“Marx'ın devlet öğretisinin özünü, bir sınıfın diktatörlüğünün, yalnızca genel olarak bütün sınıflı toplumlar için, yalnızca burjuvaziye devirecek olan proletarya için değil, ama kapitalizmi ‘sınıfsız toplum’dan, komünizmden ayıran tüm bir tarihsel dönem için de zorunlu olduğunu anlayanlar, yalnız onlar, iyice kavramışlardır.”***

Yukarıda belirtildiği gibi, Marx ve Lenin'in temel tezleri, kapitalizmden komünizme geçişi içine alan tüm bir tarih dönemi boyunca, yani bütün sınıf ayrımları yok edilinceye ve komünist toplumun ileri

* *Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi*, Sol Yayınları, Ankara, 1976, ikinci baskı, s. 41 (Yay. n.).

** *Devlet ve İhtilâl*, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 99 (Yay. n.).

*** *Devlet ve İhtilâl*, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 46 (Yay. n.).

aşaması olan sınıfsız bir topluma geçilinceye dek tüm bir tarih dönemi boyunca, proletarya diktatörlüğünün zorunlu olarak süreceğidir.

Daha yolun yarısında, proletarya diktatörlüğünün artık gerekli olmadığı ilan edilirse ne olacaktır?

Bu tutum, Marx ve Lenin'in proletarya diktatörlüğü devleti üzerine öğretileriyle temelden çelişik değil midir?

Bu tutumda olmak, "sosyalizme kapitalizmden miras kalan bu salgın hastalık, bu veba, bu ülser" in gelişmesine izin vermek değil midir?

Başka bir deyişle, bu tutum, son derece tehlikeli sonuçlara yolaçacak ve kapitalizmden sosyalizme herhangi bir geçişi olanaksız duruma sokacaktır.

Bir devlet "tüm halkın devleti" olabilir mi? Proletarya diktatörlüğü devleti yerine "tüm halkın devleti"ni koymak mümkün müdür?

Bu, herhangi belli bir ülkenin içişlerini ilgilendiren bir soru değil, marksizm-leninizmin evrensel doğruluğunu sözkonusu eden temel bir sorudur.

Marksist-leninistlerin görüşüne göre, sınıflar-dışı, ya da sınıflar-üstü devlet diye bir şey yoktur. Devlet, bir devlet olarak kaldığı sürece, sınıfsal bir nitelik taşımak zorundadır; varolduğu sürece devlet "tüm halkın devleti" olamaz. Toplum sınıfsız duruma gelir gelmez devlet de ortadan kalkacaktır.

Öyleyse "tüm halkın devleti" nasıl bir şeydir?

İlkel bir marksizm-leninizm bilgisine sahip olan herkes anlayabilir ki, "tüm halkın devleti" yeni bir söz değildir. Burjuvazinin temsilcileri burjuva devletini daima "tüm halkın devleti" ya da "iktidarın tüm halkın olduğu bir devlet" diye adlandırmışlardır.

Bazı kişiler kendi toplumlarının artık sınıfsız duruma ulaşmış bulunduğunu söyleyebilirler. Biz bu sava şöyle karşılık veririz: Hayır, istisnasız bütün sosyalist ülkelerde sınıflar ve sınıf savaşmaları vardır.

Sosyalist ülkelerde, eski sömürücü sınıfların bir geriye-dönüşü gerçekleştirmeye çalışan kalıntıları bugün de varolduğuna, yeni kapitalist ögeler türediğine ve asalaklar, spekülâtörler, serseriler gangster bozmaları, kamu malını çalanlar vb. bugün de bulunduğuna göre, bu ülkelerde, sınıfların ve sınıf savaşımının ortadan kalkmış olduğu nasıl söylenebilir? Proletarya diktatörlüğünün artık gerekli olmadığı nasıl söylenebilir?

Marksizm-leninizm bize, sosyalizmin kurulması sırasında, düşman sınıfların baskı altında tutulması yanında işçi sınıfıyla köylüler arasındaki ilişkileri doğru biçimde yürütmenin, bunların politik ve ekonomik bütünlüklerini sağlamlaştırmanın ve işçiyle köylü arasındaki sınıf ayrımının adım adım ortadan kaldırılması için gerekli koşulları yaratmanın da, kaçınılmaz olarak, proletarya diktatörlüğüne düşen tarihsel görevler arasında olduğunu gösterir.

Herhangi bir sosyalist toplumun ekonomik temeline baktığımız zaman, tüm halkın sahipliğine dayanan kamu mülkiyetiyle küçük toplulukların sahipliğine dayanan kollektif mülkiyet arasındaki ayrımın istisnasız bütün sosyalist ülkelerde varolduğunu ve ayrıca kişisel mülkiyetin de bulunduğunu anlarız. Tüm halkın sahipliğine dayanan kamu mülkiyetiyle kollektif mülkiyet, sosyalist toplumun iki mülkiyet biçimi ve iki üretim ilişkisi biçimidir. Kamuya ilişkin girişimlerde çalışan işçilerle kollektif çiftliklerde çalışan köylüler, sosyalist toplumdaki iki ayrı emekçi kesimini oluştururlar. Bu yüzden, işçiyle köylü arasındaki sınıf ayrımı istisnasız bütün sosyalist ülkelerde vardır. Bu ayrım komünizmin ileri aşamasına geçişin başarılmasına dek varlığını sürdürecektir. Ekonomik gelişimlerinin şimdiki düzeyiyle bütün sosyalist ülkeler, "herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" ilkesinin uygulanacağı komünizmin ileri aşamasından henüz fersah fersah uzaktadırlar. Bu yüzden, işçiyle köylü arasındaki sı-

nif ayrımının yok edilmesi çok uzun bir zaman alacaktır. Bu ayrım yok edilmedikçe de, toplumun sınıfsız bir toplum olduğunu ya da proletarya diktatörlüğüne artık gereksinim kalmadığını söylemek mümkün değildir.

Bir sosyalist devletin "tüm halkın devleti" olduğu söylenirken, marksist-leninist devlet teorisi yerine burjuva devlet teorisi mi konulmak isteniyor? Proletarya diktatörlüğü devleti yerine başka nitelikte bir devlet mi konulmaya çalışılıyor?

Durum böyleyse, bu büyük bir tarihsel gerileştir. Yugoslavya'daki toplum sisteminin soysuzlaşması acı bir derstir.

XIX.

Leninizm, sosyalist ülkelerde proletarya diktatörlüğüyle birlikte, proletarya partisinin varolması gerektiğini savunur. Proletarya partisi proletarya diktatörlüğünün tarih dönemi boyunca kaçınılmaz bir ögesidir. Çünkü proletarya diktatörlüğü, proletaryanın ve halkın düşmanlarına karşı savaşım vermek, köylüleri ve öteki küçük üreticileri yeni koşullara göre geliştirmek, proletaryanın koşullarını sürekli olarak sağlamlaştırmak, sosyalizmi kurmak ve komünizme geçişi gerçekleştirmek zorundadır; bunların hiçbiri proletarya partisinin önderliği olmadan yapılamaz.

Bir parti, "tüm halkın partisi" olabilir mi? Proletaryanın öncüsü olan partinin yerine "tüm halkın partisi" ni koymak mümkün müdür?

Bu soru da, herhangi bir partinin işlerini ilgilendiren bir soru değil, marksizm-leninizmin evrensel doğruluğunu sözkonusu eden temel bir sorudur.

Marksist-leninistlerin görüşüne göre, sınıflar-dışı ya da sınıflar-üstü politik parti diye bir şey yoktur. Bütün politik partiler sınıfsal bir nitelik taşır-

lar. Parti ruhu, bunun yoğunlaştırılmış bir anlatımıdır.

Proletarya partisi, tüm halkın çıkarlarını temsil edebilecek tek partidir. Çünkü o, düşünlerini ve iradesini kendisinde topladığı proletaryanın çıkarlarını temsil etmektedir. Proletarya partisi tüm halka önderlik edebilir; çünkü, proletaryanın kurtuluşu ancak tüm insanlığın kurtuluşuyla mümkündür; çünkü, proletaryanın niteliği, kendiliğinden, proletarya partisine bütün sorunları proletaryanın bugünkü ve gelecekteki çıkarları açısından ele alma gücünü verir; çünkü, proletarya partisi doğrudan halka bağlıdır ve özverilik ruhu taşır; onun demokratik merkeziliği ve sarsılmaz disiplini işte bu özelliklerinden dolayıdır. Böyle bir parti olmadan proletarya diktatörlüğünü sürdürmek ve tüm halkın çıkarlarını temsil etmek mümkün değildir.

Komünist toplumun ileri aşamasına geçmeden önce, daha yolun yarısında, proletarya partisinin artık "tüm halkın partisi" olduğu ilan edilirse ve onun proleter sınıf niteliği reddedilirse ne olacaktır?

Bu tutum, Marx ve Lenin'in proletarya partisi üzerine öğretileriyle temelden çelişik değil midir?

Bu tutumda olmak, proletaryayı ve tüm emekçi halkı, örgütsel ve ideolojik bakımdan silahtan yoksun bırakmak ve kapitalizmin geri gelmesine yardım etmek değil midir?

Bu koşullar altında komünist topluma geçişten söz etmek "arabayı kuzeye sürerek güneye gitmek" değil midir?

XX.

Geçen birkaç yıl içinde bazı kişiler, Lenin'in liderler, parti, sınıf ve yığınlar arası karşılıklı ilişkiler üzerine bir tümü oluşturan öğretilerine aykırı davranışlarda bulundular ve "kişilerin putlaştırıl-

masına karşı savaşım" adı altında bir sorun ortaya attılar; bu, yanlış ve zararlı bir tutumdur.

Lenin'in teorisi şöyledir:

(a) Halk yığınları sınıflara bölünmüşlerdir.

(b) Sınıflar, genel olarak, politik partilerce yönetilirler.

(c) Genel bir kural olarak, politik partiler, en sorumlu yerlere seçilen, en yetenekli, en etkili ve en deneyimli kişilerden oluşan, az ya da çok dengeli gruplarca yönetilirler. Bu grupları oluşturan kişilere liderler denir.

Lenin, "bu bilgi temel bilgidir" demiştir.

Proletarya partisi, devrim ve savaşım içinde proletaryanın karargâhıdır. Her proletarya partisi, örgütlü ve savaşım gücü taşıyan bir öncü güç olabilmek için, demokrasiye dayanan bir merkezçiliği uygulamalı ve güçlü bir marksist-leninist yönetim kurmalıdır. "Kişilerin putlaştırılmasına karşı savaşım" sorununu ortaya atmak, liderleri yığınlar karşı bir duruma koymak demektir; partinin, bir tümü oluşturan ve demokratik merkezçiliğe dayanan yönetimini zayıflatmak, savaşım gücünü azaltmak ve saflarını parçalamak demektir.

Lenin, liderleri yığınlar karşı bir duruma koyan yanlış görüşleri eleştirmiş ve bu görüşlerin "günlük derecede saçma ve budalaca" olduğunu söylemiştir.

Çin Komünist Partisi, kişinin rolünün olduğundan büyük gösterilmesine her zaman karşı çıkmış, parti içinde demokratik merkezçiliği benimseyerek ısrarla uygulamış ve gerçek yönetimin yığınların görüşlerini kendinde toplamayı bilmesi gerektiğini öne sürerek onun daima yığınlar bağlı bulunmasını savunmuştur.

Bazı kişiler, kişileri putlaştırma dedikleri şeye karşı şamatayla savaşım verirlerken, gerçekte, bütün hataları başkalarına, bütün başarıları da kendilerine malederek, proletarya partisinin ve belli kişi-

lerin otoriter yönetimlerini ve oynadıkları rolü kötülemek ve gözden düşürmek için ellerinden geleni yapmış oluyorlar.

Konunun daha da ciddi olan yönü şudur ki, "kişilerin putlaştırılmasına karşı savaşım" perdesi arkasında, bazı kişiler, öteki kardeş partilerin ve kardeş ülkelerin içişlerine kabaca karışıyorlar, ve, kendi yanlış tutumlarını kardeş partilere kabul ettirmek için onları liderlerini değiştirmeye zorluyorlar. Bütün bunlar, büyük-güç şovenizmi, sekterlik ve bölücülük değilse, nedir? Bütün bunlar, çürüyüş ve yıkılış değilse, nedir?

Liderler, parti, sınıf ve yığınlar arası karşılıklı ilişkiler üzerine Lenin'in bir tümü oluşturan öğretilerini ciddi olarak ve tam anlamıyla yaymanın ve yürürlüğe kavuşturmanın zamanı çoktan gelmiştir.

XXI.

Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkiler yeni tip uluslararası ilişkilerdir. Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkiler, bu ülkeler ister büyük ister küçük olsunlar, ekonomik bakımdan ötekilere göre ister daha çok ister daha az gelişmiş olsunlar, tam eşitliğe, toprak bütünlüğüne, egemenliğe ve bağımsızlığa saygı, birbirlerinin içişlerine karışmama, aynı zamanda, proleter enternasyonalizmine uygun bir biçimde karşılıklı dayanışma ve karşılıklı yardım ilkelerine dayanmalıdır.

Her sosyalist ülke, kendi kuruluşu bakımından temelde kendine güvenmelidir.

Her sosyalist ülke, kendi somut koşullarına uygun olarak, her şeyden önce kendi çalışkan halkının emeğine ve yeteneklerine güvenmeli, ulaşabildiği bütün kaynaklarını tam ve planlı bir biçimde kullanmalı ve gizli kalmış bütün güçlerini sosyalist kuruluş yolunda ortaya dökmelidir. Ancak bu yolladır ki,

sosyalizmi etkili biçimde kurabilir ve ekonomisini hızla geliştirebilir.

Bu yol, tüm sosyalist kampın gücüne güç katma ve uluslararası proletaryanın devrimci amacına yardım etme yeteneğini artırmak için, her sosyalist ülkenin izleyeceği tek yoldur. Bu nedendir ki, kuruluşta temelde kendine güvenme ilkesine bağlı kalmak, proleter enternasyonalizmini somut olarak uygulamak demektir.

Herhangi bir sosyalist ülke, tek yönlü olarak, yalnızca kendi dar çıkarlarından hareketle, kendisinin gereksinimlerine öteki kardeş ülkelerin de boyun eğmesini ister ve öteki kardeş ülkelerin kuruluşlarında temelde kendi çabalarına güvenme ilkesini uygulamalarına ve ekonomilerini bağımsızlık temeli üstünde geliştirmelerine engel olmak için, “başına buyruk olma” ya da “milliyetçilik” dediği şeylere karşı çıkma bahanesini öne sürerse, hatta öteki kardeş ülkelere ekonomik baskı yapacak kadar işi ileri götürürse, o durumda, buna ulusal bencilliğin katıksız görünüşü olduğundan başka bir anlam verilemez.

Sosyalist ülkelerin, birbirleriyle karşılıklı ekonomik yardım, işbirliği ve alışveriş durumu içinde bulunmaları kaçınılmaz olarak gereklidir. Bu ekonomik işbirliği, tam eşitlik, tarafların çıkarlarının korunması ve arkadaşça karşılıklı yardım temeline dayanmalıdır.

Bu temel ilkeleri reddetmek; ve, “uluslararası işbölümü” ya da “uzmanlaşma” adı altında kendi isteğini ötekilere zorla kabul ettirerek kardeş ülkelerin bağımsızlık ve egemenliklerine ya da bu ülkeler haklarının çıkarlarına zarar vermek büyük-güç şovenizmi demektir.

Kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilere özgü olan, başkalarının zararı pahasına kendisine kâr çıkarma yolunu tutmak, ya da tekelci kapitalist grupların pazarları ele geçirme ve vurgunlar vurma amacıyla kurdukları “ekonomik bütünleşme” ve “Ortak

Pazar"ı sosyalist ülkelerin kendi aralarındaki ekonomik işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmalarda uygulamaları gereken örnekler olarak gösterecek kadar işi ileri götürmek, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde aklın almayacağı şeylerdir.

XXII.

Kardeş partiler arasındaki ilişkilere ışık tutan ilkeler, 1957 Deklarasyonu'nda ve 1960 Bildirisi'nde ortaya konmuştur. Bunlar, dayanışma, karşılıklı destek ve yardım, bağımsızlık ve eşitlik, ve, görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkeleridir. Bu ilkelerin hepsinin temelinde marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi vardır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, 30 Mart tarihli mektubunda, komünist hareket içinde "üstün" ve "aşağı" partiler olmadığını, bütün komünist partilerin bağımsız ve eşit olduklarını, partilerarası ilişkilerin proleter enternasyonalizmi ve karşılıklı yardım temeli üstünde kurulması gerektiğini söylüyor.

Komünistlerin özelliklerinden biri de yaptıklarının dediklerine uygun olmasıdır. Kardeş partiler arasındaki birliği korumanın ve güçlendirmenin tek doğru yolu, proleter enternasyonalizmi ilkesine aykırı hareket etmek değil, tersine, bu ilkeye gerçekten bağlı kalmak, ve, kardeş partiler arasındaki ilişkilere ışık tutan ilkeleri önemsememek yerine, onları gerçekten uygulamak, ama yalnızca sözde değil, çok daha önemlisi, eylemde uygulamaktır.

Kardeş partiler arasındaki ilişkilerde bağımsızlık ve eşitlik ilkesi kabul edilirse, o durumda, herhangi bir partinin kendisini ötekilerden üstün bir yere koymasına, onların içişlerine karışmasına ve onlarla olan ilişkilerinde kendisini onların koruyucu büyüğü durumunda gösterecek yollar seçmesine izin verilemez.

Kardeş partiler arasındaki ilişkilerde "üstün"ler ve "aşağı"lar bulunmadığı kabul edilirse, o durumda, bir partinin kendi programını, kararlarını ve tutumunu öteki partilere, uluslararası komünist hareketin "ortak programı" diye kabul ettirmeye çalışmasına gözyunulamaz.

Kardeş partiler arasındaki ilişkilerde görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkesi kabul edilirse, o durumda, hiç kimse "kimin çoğunlukta" ya da "kimin azınlıkta" olduğu üzerinde durmamalı ve kendi yanlış tutumunu zorla kabul ettirmek, sekterce ve bölücü politikasını yürütmek amacıyla böyle bir çoğunluğa güvenmemelidir.

Kardeş partiler arasındaki ayrılıkların partilerarası görüşmeler yoluyla çözülmesi gerektiği kabul edilirse, o durumda, öteki kardeş partilere, kendi parti kongresinde ya da öteki partilerin kongrelerinde, parti liderlerinin konuşmalarında, kararlarda, bildirilerde vb. kamuoyu önünde açıkça ve ad belirtilerek saldırılmamalıdır; hele kardeş partiler arasındaki ideolojik anlaşmazlıkların devletlerarası ilişkiler alanına uzatılmasına kesinlikle izin verilmemelidir.

* Biz, uluslararası komünist hareket içinde birtakım anlaşmazlıkların bulunduğu bugünkü koşullar altında, kardeş partiler arasındaki ilişkilere ışık tutan 1957 Deklarasyonu'nda ve 1960 Bildirisi'nde açıklanmış bulunan ilkelere ödünsüz bir bağlılığın her zamankinden daha çok önem kazandığını savunuyoruz.

Kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkiler alanında, Sovyet - Arnavutluk ilişkileri sorunu günümüzün önemli bir sorunudur. Buradaki soru, kardeş bir partiye ve ülkeye karşı takınılacak doğru tavrın ne olduğu, ve, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere ışık tutan Deklarasyon ve Bildiri'de kabul edilmiş bulunan ilkeye bağlı kalınıp kalınmayacağı sorusudur. Bu sorunun doğru olarak çözümü, sosya-

list kampın ve uluslararası komünist hareketin bütünlüğünün korunması bakımından önemli bir ilke sorunudur.

Kardeş marksist-leninist Arnavutluk Emek Partisi'ne karşı takınılacak tavırla marksizm-leninizme ihanet etmiş olan Yugoslav revizyonist grubuna karşı takınılacak tavır birbirinden tümünden ayrı şeylerdir. Temelden ayrı olan bu iki sorun hiçbir biçimde biraraya konmamalıdır.

Sovyet Komünist Partisi Merkez Komitesi, mektubunda, "Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle Arnavutluk Emek Partisi arasındaki ilişkilerin düzeltilebileceği umudunu elden bırakmış değiliz" diyor. Ama aynı zamanda, arkasından, "bölücü çalışmalar"-ından dolayı Arnavut arkadaşlara saldırıyor. Bu iki davranışın çelişik olduğu ve Sovyet - Arnavutluk ilişkileri sorununun çözümüne hiçbir yararı dokunmayacağı açıktır.

Sovyet - Arnavutluk ilişkilerinde kimin bölücü çalışmaları görülmüştür?

Sovyetler Birliği'yle Arnavutluk partileri arasındaki ideolojik ayrılıkları devlet ilişkilerine kim karıştırmıştır?

Sovyetler Birliği'yle Arnavutluk arasındaki ve bu iki ülkenin partileri arasındaki anlaşmazlıkları düşmanın gözü önünde kim ortaya sermiştir?

Arnavutluk'ta parti ve devlet üst yönetiminin değiştirilmesini açıktan açığa kim istemiştir?

Bu soruların yanıtını tüm dünya bilmektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin üst yönetiminde bulunan arkadaşların, Sovyet - Arnavutluk ilişkilerinin böylesine ciddî biçimde bozulmuş olmasındaki sorumluluklarını duymamış olmaları gerçekten mümkün müdür?

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin üst yönetiminde bulunan arkadaşların, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere ışık tutan ilkeleri gözeteklerine ve Sovyet - Arnavutluk ilişkilerinin düzel-

tilmesi için etkili bir yol aramakta ilk adımı atacaklarına olan içten umudumuzu burada bir kez daha belirtmek isteriz.

Kısacası, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilerin nasıl yürütüleceği sorunu ciddiye alınmalıdır.

Kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere ışık tutan ilkelere ödünsüz bir bağlılık, emperyalistlerin ve gericilerin "Moskova'nın parmağı" diye yaydıkları iftiralara benzer iftiraları güçlü bir biçimde reddetmenin tek yoludur.

Büyük olsun küçük olsun, iktidarda olsun ya da olmasın, istisnasız bütün partiler proleter enternasyonalizmine uygun davranmalıdırlar. Ama, büyük partiler ve iktidarda bulunan partiler, özellikle bu konuda ağır sorumluluk taşımaktadırlar. Geçen dönem içinde sosyalist kampta ortaya çıkmış olan birdizi üzücü olaylar, yalnızca ilgili ülkelerdeki kardeş partilerin değil, aynı zamanda bu ülkelerdeki halk yığınlarının da çıkarları bakımından zararlı olmuşlardır. Bu da inandırıcı biçimde gösteriyor ki, büyük ülkeler ve partiler, büyük-güç şovenizmi hatasına hiçbir biçimde düşülmemesi yolundaki Lenin'in isteğini her zaman akıllarında tutmaları gerekirken, bu isteği zaman zaman unutmışlardır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin üst yönetiminde bulunan arkadaşlar, mektuplarında, "Sovyetler Birliği Komünist Partisi ülkemiz halkı arasında, kardeş Çin halkına ve öteki halklara karşı düşmanlık tohumları ekilmesine yolaçabilecek bir tek adım atmamıştır ve atmayacaktır" demektedirler. Burada geriye dönerek geçmişte olmuş birçok tatsız olayı anımsatmak istemiyoruz; tek isteğimiz, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin üst yönetiminde bulunan arkadaşların bundan sonraki davranışlarında bu sözlerine bağlı kalmalarıdır.

Geçen birkaç yıl içinde, parti üyelerimiz ve halkımız, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere

re ışık tutan ilkelere aykırı hareket demek olan bir-
dizi vahim olaylar karşısında, ve, karşımıza çıkarılan
birçok zorluklara ve uğratıldığımız kayıplara karşın,
kendilerini tutmak için mümkün olan en büyük ça-
bayı harcadılar. Böylece, Çin komünistlerinin ve Çin
halkının proleter enternasyonalizmi ruhu, son dere-
ce zor bir sınavı başarıyla atlatmış oldu.

Çin Komünist Partisi proleter enternasyonaliz-
mine şaşmaz bir biçimde içten bağlıdır; kardeş par-
tiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere ışık tutan ve 1957
Deklarasyonu'nda ve 1960 Bildirisi'nde açıklanmış
bulunan ilkeleri yüceltir ve savunur; sosyalist kamp-
la uluslararası komünist hareketin bütünlüğünü ko-
rur ve güçlendirir.

XXIII.

Kardeş partilerin üzerinde oybirliğine varmış
buldukları uluslararası komünist hareketin ortak
programını yürütebilmek için, marksizm-leninizm-
den sapma demek olan oportünizmin bütün biçim-
lerine karşı uzlaşmaz bir savaşım verilmelidir.

1957 Deklarasyonu ve 1960 Bildirisi, revizyoniz-
min ya da başka bir deyişle sağ oportünizmin, ulus-
lararası komünist hareket içindeki baş tehlike oldu-
ğuna değinmektedirler. Modern revizyonizmin tipik
bir örneği Yugoslav revizyonizminde kendini göster-
mektedir.

1960 Bildirisi bu noktaya özellikle parmak bas-
maktadır:

"Komünist partileri, modern revizyonist 'teori-
lerin' yoğunlaşmış bir türü olan Yugoslav biçimi
uluslararası oportünizmi, oybirliğiyle mahkum et-
mişlerdir."*

Bildiri şöyle devam ediyor:

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976). Billim
ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 91 (Yay. n.).

“Modası geçmiş diye deyimledikleri marksizm-leninizme ihanet eden Yugoslav komünistleri kliğinin liderleri, 1957 Deklarasyonu’na karşı kendi revizyonist, anti-leninist programlarını çıkardılar; Yugoslav komünistleri kliğini tüm uluslararası komünist hareketin karşısına diktiler; ülkelerini sosyalist kamptan ayırarak Amerikan emperyalizminden ve öteki emperyalistlerden aldıkları ‘yardım’a bağlı duruma soktular...”*

Daha sonra bildiri diyor ki:

“Yugoslav revizyonistleri, sosyalist kampa ve dünya komünist hareketine karşı yıkıcı bir iş yapmaktadırlar. Yeni bir blok politikası adı altında, bütün barışsever ülkelerin ve barışsever güçlerin birliğine zarar veren çalışmaları üstlenmektedirler.”**

Bu nedenlerle, Bildiri şu sonuca varmaktadır:

“Yugoslav revizyonistlerini olduğu gibi sergilemek, işçi sınıfı hareketini ve komünist hareketi korumak için Yugoslav revizyonistlerinin anti-leninist düşüncelerine karşı kararlılıkla savaşım yürütmek marksist-leninist partilerin ana görevlerinden biri olarak görünmekte devam etmektedir.”***

Burada, uluslararası komünist hareket için önemli bir nokta ortaya çıkıyor.

Tito kliği revizyonist programında, 1957 Deklarasyonu’na ve 1960 Bildirisi’ne karşıçıkarak, anti-leninist tutumunda direttiğini henüz resmen açıklamış bulunuyor.

Birleşik Devletler ve onun NATO ortakları, uzun süredir Tito kliğine dadılık yaparak birkaç milyar dolar harcamış bulunuyorlar.

“Marksist-leninistliğin” arkasına saklanan ve gösterişle “sosyalist ülke” bayrağı dalgalandıran Tito kliği, Amerikan emperyalizmine hizmet ederek uluslararası komünist hareketi ve dünya halkları-

* Aynı yapıt, a. 91. 92 (Yay. n.).

** Aynı yapıt, a. 92 (Yay. n.).

*** Aynı yapıt, a. 92 (Yay. n.).

nın devrimci davasını baltalamaya devam etmektedir.

Tito kliğinin "antiemperyalist bir güç" olduğunu ve Yugoslavya'nın da "sosyalist bir ülke" olmak için "kesin olumlu eğilimler" taşıdığını ileri sürmek, temelsiz ve gerçeklerden uzak bir davranış olur.

Bugünlerde bazı kişiler, Yugoslav revizyonist kliğini sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin saflarında gösterme çabasındadırlar. Bu, açıkça, kardeş partilerin 1960 Toplantısı'nda oybirliğiyle vardıkları anlaşmayı yırtmak için yapılmaktadır ve bu kesinlikle bağışlanmaz bir davranıştır.

Son birkaç yıldır, revizyonist kanadın uluslararası işçi sınıfı hareketini baltalamaya devam etmesi ve uluslararası komünist hareketin birçok deneyimleri ve dersleri; revizyonizmin bugünkü uluslararası komünist hareket içindeki baş tehlike olduğu üzerinde 1957 Deklarasyonu'nda ve 1960 Bildirisi'nde varılan sonucu doğrulamaktadır.

Buna karşılık, belli kişiler, dogmatizmin revizyonizmden daha az zararlı olmadığını vb. söylüyorlar. Bütün bunların altında nasıl bir ilke yatmaktadır?

Sağlam marksist-leninistler ve gerçek marksist-leninist partiler, öncelikle ilkelerini saptamalıdırlar. Bugün bir şey yarın başka şey kabul edip, bugün bir şey yarın başka şey savunarak ilkeleri savruklaştır-mamalıdırlar.

Çin komünistleri, bütün marksist-leninistlerle birlikte, marksizm-leninizmin arılığını ve 1957 Deklarasyonu'yla 1960 Bildirisi'nin geçerliliğini korumak için modern revizyonizme karşı uzlaşmaz bir savaşım vereceklerdir.

Uluslararası komünist hareket içinde baş tehlike olan revizyonizme karşı savaşım verilirken, aynı zamanda dogmatizme karşı da savaşım verilmelidir.

1957 Deklarasyonu'nda belirtildiği gibi, proletarya partileri, "evrensel marksist-leninist gerçekte

devrim ve kuruluş eylemlerini... birleştirme"* ilkesine sıkıca sarılmalıdırlar.

Bu demektir ki: •

Bir yandan; evrensel marksizm-leninizm gerçeğine daima sımsıkı sarılmak gereklidir. Böyle yapmamak sağ oportünist ya da revizyonist hatalara yolaçacaktır.

Öte yandan; gerçek'ten hareket etmek, yığınlarla yakın bağ kurmak, yığın savaşını deneyimlerinden sürekli olarak yararlanmak, bağımsız olarak kendi ülkesine uygun düşen politika ve taktikleri bulmak ve uygulamak her zaman için gereklidir. Böyle yapılmaz da başka bir komünist partinin politika ve taktikleri ezbere taklit edilir, başka komünist partilerin isteklerine körükörüne uyulur ya da başka bir komünist partinin program ve kararları, incelenmeden, kendi hareket biçimi olarak benimsenirse, dogmatizm hataları işlenmiş olacaktır.

Bugünlerde bazı kişiler, çok önceden Deklarasyon'da onaylanmış bulunan bu temel ilkedен sapıyorlar. "Yaratıcı biçimde gelişen marksizm-leninizm" adı altında, evrensel marksizm-leninizm gerçeğini bir yana atıyorlar. Dahası, öznel sanılardan başka bir şey olmayan, gerçeklikten ve yığınlardan uzaklaşmış kendi önerilerini "evrensel marksist-leninist gerçekler" diye tanımlıyor ve başkalarını bu önerileri kayıtsız şartsız kabul etmeye zorluyorlar.

İşte bundan dolayı, uluslararası komünist hareket içinde pek çok önemli ve şaşkınlık verici olaylar geçmiş bulunuyor.

XXIV

Uluslararası komünist hareketin deneyimlerinden elde edilecek en önemli derslerden biri de, bir

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976). Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 20 (Yay. n.).

devrimin gelişmesinin ve başarısının devrimci bir proletarya partisinin varlığına bağlı oluşudur.

Bir devrimci parti olmalıdır.

Devrimci marksizm-leninizm teorisi ve devrimci yaklaşımla kurulmuş bir devrimci parti olmalıdır.

Evrensel marksizm-leninizm gerçeğiyle kendi ülkesindeki somut devrimci pratiği birleştirebilecek bir devrimci parti olmalıdır.

Yönetimi geniş halk yığınlarıyla iyice bağdaştırabilecek bir devrimci parti olmalıdır.

Gerçek'te direten, hatalarını düzeltmeyi, eleştiri ve özleştiriye karşı nasıl davranılması gerektiğini bilen bir devrimci parti olmalıdır.

Ancak böyle bir devrimci parti, emperyalizmi ve uşaklarını yenmek için, proletaryayı ve geniş halk yığınlarını arkasından sürükleyebilir; ulusal demokratik devrimde ve sosyalist devrimde tam bir zafer kazanabilir.

Bir parti, devrimci bir proletarya partisi değil de bir burjuva reformist partisiyse;

Proletaryaya öncülük eden bir parti değil de burjuvazinin kuyruğunda giden bir partiye;

Proletaryanın ve tüm emekçi halkın çıkarlarını temsil eden bir parti değil de işçi aristokrasisinin çıkarlarını temsil eden bir partiye;

Enternasyonalist bir parti değil de nasyonalist bir partiye;

Kendi beynini kullanan, ciddi araştırma ve çalışmalarla kendi ülkesindeki çeşitli sınıfların eğilimleri üzerine kesin bilgiler elde eden, ve, evrensel marksizm-leninizm gerçeğini uygulamayı bilerek, bunu kendi ülkesindeki somut pratikle tamamlayan bir parti değil de başkalarının sözlerini papağan gibi yineleyen, başka ülkelerin deneyimlerini incelemeyen taklit eden, başka ülkelerdeki belli kişilerin âsâlarının izinde yürüyerek yalpalayan, ve, revizyonizmin, dogmatizmin ve marksist-leninist öğretilerden başka herhangi bir şeyin hınk deyicisi olan bir partiye;

O durumda, böyle bir parti devrimci savaşım-
da proletaryaya ve yığınlara öncülük etmede kesin-
likle yeteneksiz, devrimi başarıya götürmede kesin-
likle yeteneksiz, ve, proletaryanın büyük tarihsel gö-
revini yerine getirmede kesinlikle yeteneksiz nitelik-
te demektir.

Bu, her yerdeki bütün marksist-leninistlerin, sı-
nıf bilincine ulaşmış bütün işçilerin ve ilericilerin
üzerinde iyice düşünmeleri gereken bir sorundur.

XXV.

Uluslararası komünist hareket içindeki ayrılık-
lar konusunda, doğruyla yanlışı ayırdetmek her
marksist-leninistin görevidir. Biz her zaman, düşma-
na karşı savaşımında birliği korumak için sorunların
partilerarası görüşmeler yoluyla çözülmesini savun-
duk, ve, düşmanın önünde ayrılıkları ortaya dökme-
nin her zaman karşısında olduk.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ndeki arka-
daşlarımızın da bildikleri gibi, uluslararası komünist
hareket içinde yapılan açık tartışmalara belli kardeş
partilerin liderleri yolaçmışlar ve bunun kabahatı
da bize yüklenmiştir.

Açık tartışmaya yolaçıldığına göre, bu, kardeş
partiler arasındaki eşitlik ve demokrasi eşitliği te-
meli üzerinde ve gerçekleri ortaya koyup yargıya vu-
rarak yürütülmelidir.

Belli parti liderleri, öteki kardeş partilere dün-
yanın gözü önünde saldırdıklarına ve açık tartışma-
yı başlatan olduklarına göre, onların, saldırdıkları
kardeş partilerin kendilerine açıkça karşılıkta bulun-
malarını engellemeye, kanımızca hiçbir gerekçeleri
ya da hakları yoktur.

Belli parti liderleri, sayısız yazılar yayınlamış
bulduklarına göre, bunları yanıtlayan partilerin
yazılarını neden kendi basınlarında yayınlamıyorlar?

Çin Komünist Partisi son zamanlarda akıl almaz saldırılara uğramıştır. Saldırganlar bağırıp çağırılmışlar ve gerçeklere aldırılmayarak bize karşı birçok suçlamalarda bulunmuşlardır.

Biz kendi basınımızda, onların bu yazılarını ve konuşmalarını yayınladık.

Biz ayrıca, kendi basınımızda, Sovyet Lideri'nin 12 Aralık 1962'de Yüksek Sovyet Toplantısı'nda okuduğu raporun tümünü, Pravda Yazı Kurulu'nun 7 Ocak 1963 tarihli yazısını, 16 Ocak 1963'te Almanya Sosyalist Birliği Partisi'nin Altıncı Kongresi'nde Sovyetler Birliği Komünist Partisi Delegasyonu Başkanı'nın yaptığı konuşmayı ve Pravda Yazı Kurulu'nun 10 Şubat 1963 tarihli yazısını yayınladık.

Biz, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 21 Şubat ve 30 Mart 1963 tarihli mektuplarını da yayınladık.

Kardeş partilerin bize saldıran yazılarının ve konuşmalarının bazılarını yanıtladık, ama bir kısmını henüz yanıtlamış değiliz. Örneğin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nden arkadaşların birçok yazılarına ve konuşmalarına doğrudan bir karşılıkta bulunmadık.

15 Kasım 1962'yle 8 Mart 1963 arasında, bize saldıranlara yanıt olarak yedi yazı yayınladık. Bu yazıların başlıkları şöyleydi:

"Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz, Ortak Düşmanımıza Karşı koyunuz",

"Arkadaş Togliatti İle Bizim Aramızdaki Ayrılıklar",

"Leninizm ve Modern Revizyonizm",

"Moskova Deklarasyonu ve Bildirisi Temelinde Birleşelim",

"Ayrılıklar Neden? — Thorez ve Öteki Arkadaşlara Bir Yanıt",

"Arkadaş Togliatti İle Bizim Aramızdaki Ayrılıklar Üzerine Bir Daha — Çağdaş Dünyada Leninizmin Bazı Önemli Sorunları",

**“Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi-
nin Bildirisi Üzerine.”**

30 Mart tarihli mektubunuzun sonlarına doğru, Çin basınıni Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne karşı “asılsız saldırılar”da bulunmakla suçlarken belki de bu yazılarımızı kastediyorsunuz. Oysa saldırılarda bulunanlara yanıt olan yazıları “saldırı” diye tanımlamak her şeyi tersyüz etmek demektir.

Mademki, yazılarımızı “asılsız” diye tanımlıyorsunuz, öyleyse neden bütün bu asılsız saldırıları, bu yedi yazıyı bizim sizinkileri yayınladığımız gibi yayınlamıyorsunuz, ve, Sovyet arkadaşlarımızla Sovyet halkının kendikendilerine düşünerek kimin haklı kimin haksız olduğunu bulmalarına izin vermiyorsunuz? “Asılsız saldırılar” dediğiniz bu yazıları kuşkusuz noktası noktasına yayınlamanız gerekir.

Yazılarımıza “asılsız” ve tezlerimize yanlış demenize karşın, Sovyet halkına tezlerimizin gerçekte neler olduklarını söylemiyorsunuz. Bu hareketin, sorunların kardeş partiler arasında tartışılmasına doğru, gerçeğe doğru ya da yığınlara doğru yönelen ciddi bir tutum olduğu pek zor söylenebilir.

Biz kardeş partiler arasındaki açık tartışmanın durdurulabileceğini umuyoruz. Bu, kardeş partiler arasındaki bağımsızlık, eşitlik ve görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkelerine uygun olarak ele alınması gereken bir sorundur. Uluslararası komünist hareket içinde, her istendiğinde saldırılarda bulunmak, istendiğinde de karşı tarafın yanıtlanmasını engellemek için açık tartışmaya son vermek hiç kimsenin hakkı değildir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ndeki arkadaşlarca bilinmektedir ki, kardeş partilerin toplantıya çağrılmasına elverişli bir ortamın yaratılması için, kardeş partilerce bize ad belirtilerek yöneltilen açık saldırıları yanıtlamayı, 9 Mart 1963'ten buyana, geçici bir süre için ertelemeye karar vererek durdurduk. Açık yanıtlama hakkımız saklıdır.

9 Mart tarihli mektubumuzda, açık tartışmanın ertelenmesi konusunda, "partilerimiz ve ilgili kardeş partiler görüşmeler yapmalıdırlar ve herkesçe kabul edilebilir uygun bir anlaşmaya varmalıdırlar" demiştik.

Yukarıda yazdıklarımız, uluslararası komünist hareketin genel çizgisine ve buna bağlı bazı sorunlara ilişkin görüşlerimizdir. Görüşlerimizi açıksözlülikle ortaya koymamızın, bu mektubun başında da belirttiğimiz gibi, karşılıklı anlayışa yardımcı olacağını umuyoruz. Kuşkusuz, arkadaşlar bu görüşlerle uyuşabilirler ya da uyuşmayabilirler. Ama kanımıza göre, burada sözünü ettiğimiz sorunlar, uluslararası komünist hareketin üzerinde durması ve çözülmesi gereken canalıcı önemde sorunlardır. Mektubumuzda ortaya konulan bütün bu sorunların, partilerimiz ve bütün kardeş partiler temsilcilerinin toplantılarında yapılacak görüşmelerde tümüyle konuşulacağını umuyoruz.

Ayrıca, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20. ve 22. Kongreleri'nde uluslararası komünist hareket üzerine ileri sürülen önemli bazı temel sorunlar ve Stalin'in eleştirilmesi gibi daha bazı ortak sorunlar var ki, görüşmeler sırasında bu sorunlar üzerinde de açıksözlü bir düşün alışverişi olacağını umuyoruz.

Partilerimiz arasındaki görüşmelerle ilgili olarak 9 Mart tarihli mektubumuzda, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nden bir sorumlu arkadaşın Pekin'e bir delegasyon getirmesini ya da bizim Moskova'ya bir delegasyon yollamamızı önermiştik.

30 Mart tarihli mektubunuzda arkadaş Kruşçev'in Çin'e gelebileceğini bildirmeniz üzerine, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Moskova'ya bir delegasyon göndermeye karar verdi.

30 Mart tarihli mektubunuzda arkadaş Mao Tse-tung'u Sovyetler Birliği'ni ziyarete çağırınız. Oysa,

daha 23 Şubat'ta arkadaş Mao Tse-tung, Sovyetlerin Çin Büyükelçisiyle yaptığı konuşmada, şimdiki durumda Sovyetler Birliği'ni ziyaret etmeye niçin hazır olmadığını açıkça söylemişti. Bunu çok iyi biliyordunuz.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nden sorumlu bir arkadaş, 9 Mayıs'ta, Sovyetler'in Çin Büyükelçisini kabul ederek, Haziran ortasında Moskova'ya bir delegasyon yollayacağımız konusunda size bilgi vermişti. Daha sonra da, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin isteğine uygun olarak, partilerimiz arasında yapılacak görüşmeleri 5 Temmuz'a ertelemeyi kararlaştırdık.

Biz, Çin ve Sovyet partileri arasındaki görüşmelerin olumlu sonuçlar ortaya koyacağını ve bütün komünist ve işçi partilerinin katılacağı bir toplantıya uygun koşullar hazırlayacağını içtenlikle arzu ediyoruz.

Marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üstünde, kardeş partilerce oybirliğiyle kabul edilmiş bulunan Deklarasyon ve Bildiri temeli üzerinde bütün komünistlerin birleşmeleri şimdi her zamankinden daha çok gereklidir.

Çin Komünist Partisi, marksist-leninist partilerle ve dünyanın her yerindeki devrimci halklarla birlikte, ezilen halkların ve ulusların kurtuluş davası için, emperyalizme karşı savaşım ve dünya barışı için, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin çıkarlarını korumak için hiç durmayan çabalarını sürdürecektir.

Uluslararası komünist harekette bize yakın ve saygın olanları üzen ve yalnızca düşmanı sevindiren olayların gelecekte yinelenmeyeceğini umuyoruz.

Çin Komünist Partisi şuna inanır ki; marksist-leninistler, proletarya ve her yerdeki devrimci halk daha da sıkı bir biçimde birleşecekler, bütün güçlükleri yenecekler, emperyalizme karşı savaşımında, dünya barışı için, dünya halklarının devrimci dava-

sı için ve uluslararası komünizm için daha daha büyük zaferler kazanacaklardır.

Bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz! İşçiler, dünyanın ezilen halkları ve ulusları, birleşiniz! Ortak düşmanımıza karşı koyunuz.

14 Haziran 1963

*Çin Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

MOSKOVA MEKTUBU

[Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran 1963 tarihli mektubuna karşılık olarak kendi parti örgütlerine gönderilen ve aynı zamanda çeşitli dillerde dünya basınına açıklanan mektubun, Birleşik Amerika'nın en etkili gazetesi *New-York Times*'ın 16 Temmuz 1963 tarihli uluslararası baskısından çevirdiğimiz tam metni aşağıdadır.]

AZİZ ARKADAŞLAR! Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran 1963 tarihli mektubuyla ilgili olarak, uluslararası komünist hareketin temel sorunları karşısındaki durumunu belirtmek üzere, size bu açık mektubu sunmayı gerekli görmüştür.

Sovyet halkı, tüm Sovyet halkının iradesini temsil eden partimizin ve hükümetimizin, bütün sosyalist ülkeler halklarıyla ve bu arada Çin halkıyla kardeşçe dostluk bağlarını güçlendirmek için hiçbir çabayı esirgemediğini pek iyi bilir. Biz, komünizmin zaferi için ortak savaşında birleşmiş durumdayız; amacımız birdir, istek ve umutlarımız birdir.

Uzun yıllar partilerimiz arasındaki ilişkiler iyiydi. Ama bundan bir süre önce, Çin Komünist Partisi'yle Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve öteki kardeş partiler arasında önemli görüş ayrılıkları ortaya çıktı. Şu anda, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi liderlerinin partilerimiz arasındaki uyumlu çalışmayı ve halklarımızın dostluğunu zedeleyen söz ve davranış-

ları üzerinde gün geçtikçe daha derin bir kaygı duymaktadır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, kendi payına, gün ışığına çıkan görüş ayrılıklarını gidermek için mümkün olan her şeyi yapmaktadır; ve, bu yılın Ocak ayının sonunda, komünist hareket içinde açık tartışmayı durdurmak ve anlaşmazlık konusu olan sorunları soğukkanlılıkla tartışmak ve bunlara marksist-leninist temele dayanan çözümler getirmek için bir öneride bulunmuştur. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin bu önerisi bütün kardeş partilerce sıkıca desteklendi. Bunun sonucu olarak, Sovyetler Birliği Komünist Partisi temsilcileriyle Çin Komünist Partisi temsilcileri arasında bir toplantı yapılması konusunda anlaşmaya varıldı; bu toplantı şu anda Moskova'da sürmektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, bu toplantının, halklarımızın yararına olarak, komünist hareket içindeki birliğin güçlendirilmesi yararına olarak, başarılı olması için, Çinli arkadaşların da iyiniyet ve çaba göstereceklerini ummuştur.

Üzülerek söyleyelim ki, Çinli arkadaşlar, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle Çin Komünist Partisi temsilcilerinin Moskova'da bir toplantı yapmaları konusunda anlaşmaya varıldığı, delegasyonların ve toplantı tarihinin bile belirlendiği bir anda, ayrı görüşlerini karşılıklı görüşmeye sunacakları yerde, birdenbire eski ayrılıkları dünyanın önünde açıkça ortaya atmakla yetinmediler, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki komünist partilere karşı yeni suçlamalarda bulundular.

Bu tutum, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bu yılın 14 Haziran tarihinde yayınlanan mektubunda anlatımını buldu. Sözkonusu mektupta, komünist ve işçi partilerinin temsilcilerinin Moskova toplantılarında onayladığı Deklarasyon ve Bildiri keyfi olarak yorumlanmakta ve bu tarihsel belgelerin başlıca özleri çarpıtılmaktadır.

Çin komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mektubu, partimize karşı ve öteki komünist partilerine karşı, partimizin 20., 21. ve 22. Kongreleri'nin kararlarına karşı ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi programına karşı dayanaksız suçlamalar niteliğinde saldırılarla doludur.

***Pravda*'nın 19 Haziran tarihli sayısında yayınlanan Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bildirisinden de öğrendiğiniz gibi, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran tarihli mektubunu inceleyen Sovyetler Birliği Komünist Partisi Prezidyumu, bu mektubun o sıralarda Sovyet basınında yayınlanmasının gereksiz olacağı sonucuna vardı. Bu mektubun yayınlanması, buna resmî bir yanıtlamayı gerektirecekti; bu da açık tartışmanın sertleşmesine ve böylelikle partilerimiz arasındaki ilişkilerin daha da bozulmasına yolaçacaktı.**

Sözkonusu mektubun yayınlanmasının zamansız olduğunun bir başka nedeni de, amacı bizce, ortaya çıkan görüş ayrılıklarını arkadaşça bir hava içinde ele almak, partilerimiz arasında bugünkü dünya gelişmesiyle ilgili ana sorunlarda anlaşmaya varılmasını ve bütün komünist ve işçi partilerinin temsilcilerinin katılacağı bir toplantının hazırlanması ve yapılması için elverişli bir ortamın yaratılmasını sağlamak olan, iki parti arasındaki toplantının yapılmasına karar verilmiş bulunmasıydı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Prezidyumu, aynı zamanda, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mektubundan, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi üyelerini ve Genişletilmiş Merkez Komitesi Toplantısı'na katılanları ve ayrıca öteki marksist-leninist partilerin liderlerini haberdar etti ve iki parti arasındaki görüş ayrılıkları konusunda bilgi verdi.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, oybirliğiyle alınan kararıyla, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Prezidyumu'nun ve Sovyetler

Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Başbakan Kruşçev'in, dünya komünist hareketi güçleri arasında birliği sağlama yolundaki politik eylemini ve özel olarak Çin Komünist Partisi'ne karşı tutumunu onayladı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genişletilmiş Toplantısı, Çin Komünist Partisi'yle yapılacak olan toplantıda, komünist partileri toplantılarında onaylanan Deklarasyon ve Bildiri'de ortaya konmuş, yaşamın ve uluslararası gelişmelerin doğruladığı, partimizin 20., 21. ve 22. Kongreleri'nde kabul edilmiş politik çizgiyi ödünsüz izlemesi yolunda Merkez Komitesi Prezidyumu'na direktif verdi.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin partimiz ve öteki komünist partiler üzerine, 20., 21. ve 22. Kongreler'in kararlarıyla Sovyetler Birliği Komünist Partisi programı üzerine suçlamalarını dayanaksız suçlamalar olarak reddeden Merkez Komitesi Genişletilmiş Toplantısı, tüm partinin iradesini dile getirerek, tam bir kararlılıkla, kardeş partilerle aradaki görüş ayrılıklarını gidererek ilkelerde birliği sağlama yolunda çaba harcayacağını açıkladı. Genişletilmiş Merkez Komitesi Toplantısı'nın bu açıklamasında, partimizin bundan böyle de marksizm-leninizm ilkeleri temeli üzerinde, sosyalist enternasyonalizmi ruhu içinde birliği güçlendirmeyi ve ortak davamız uğrunda Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle Çin Komünist Partisi arasındaki kardeşlik ilişkilerini korumayı sürdüreceği bir kez daha doğrulandı.

Ne yazık ki, aradan geçen zaman içindeki olaylar, Çinli arkadaşların bizim ağırbaşlı davranışımızı yanlış yorumladıklarını göstermiştir. Bu arkadaşlar, bizim komünist hareket içinde açık tartışmanın sertleşmesini önleme yolundaki çabalarımızı, liderlerinin görüşlerini komünistlerden, Sovyet halkından gizleme yolunda bir çaba olarak yorumluyorlar.

Ağırbaşlılığımızı bir eksiklik belirtisi görme yanlışlığına düşen Çinli arkadaşlar, kardeş sosyalist partiler arasında yerleşmiş geleneklerin tam tersine hareket ederek, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi mektubunun Rusça çevirisini çok sayıda basıp Moskova'da ve Sovyetler Birliği'nin başka kentlerinde dağıtmaya başladılar. Bununla da yetinmeyen Çinli arkadaşlar, sözkonusu 14 Haziran tarihli mektubu ve partimize karşı başka belgeleri tüm dünyada yaymaya kalkıştılar ve bu işte emperyalist yayınevlerinden ve ajanslarından yararlanmakta da sakınca görmediler.

Böyle davranışlara izin verilemeyeceği yolundaki Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığı'nın uyarısına karşılık, Sovyetler Birliği'ndeki Çin Büyükelçisi'nin sözkonusu mektubu yaymakta direteceğini ve buna elçinin hakkı olduğunu bildirmesi, durumu daha da ağırlaştırdı.

7 Temmuz'da, Moskova Toplantısı'nın başlamış olduğu bir sırada, partimize ve Sovyet Hükümeti'ne karşı suçlamalarla dolu malzemeyi yasaya aykırı olarak dağıttıkları için Sovyetler Birliği'nden sınır dışı edilen Çinliler, Pekin'de yapılan bir açık hava toplantısında kahramanlar gibi alkışlandılar. Bu açık hava toplantısında, Çin halkı arasında Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanca duyguları kamçılaman Çin yetkilileri, Sovyet Devleti'nin egemenliğine ve uluslararası ilişkilerdeki geleneklere aykırı hareket etmekte haklı olduklarını ısrarla doğrulamaya çalıştılar.

10 Temmuz'da, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi bir başka bildiri yayınlamaya, aynı savları üsteledi ve Sovyetler Birliği'nin içişlerine karışma niteliği taşıyan bu davranışı savundu. Kuşkusuz, böyle bir şeye Sovyet Hükümeti hiçbir zaman izin vermeyecektir. Böyle tutumlar ilişkileri ancak daha da kötüleştirebilir ve zarardan başka bir sonuç vermez.

***Jenmin Jih Pao* gazetesi, 13 Temmuz tarihli sa-**

yısındaki başyazısında, partimize bir kez daha saldırdı. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran tarihli mektubunun Sovyet basınında yayınlanmayışı olayının nedenini olduğundan başka türlü gösterdi.

Çin Komünist Partisi liderlerinin açıktan açığa düşmanca tutumları, uluslararası komünist hareket içinde açık tartışmayı sertleştirme yolundaki çabaları, partimizin bu konudaki tutumunu çarpıtmaları, sözkonusu mektubu yayınlamayı bir süre için er-telememizin nedenlerini yanlış yorumlamaları, bizi Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran 1963 tarihli mektubunu yayınlamaya ve bu belge üzerine görüşlerimizi bildirmeye zorlamış bulunmaktadır.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mektubunu okuyan herkes, beraberlik ve uyumlu çalışma üzerine şatafatlı sözler ardında, halkımızın Sovyetler Birliği'nde komünizmin zaferi ve tüm dünyada sosyalizmin ve barışın zaferi uğruna verdiği savaşımın tarihsel önemini küçümseyen, partimize ve Sovyet ülkesine karşı yöneltmiş suçlamalarla dolu saldırıları görecektir.

Bu belge, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne karşı, Sovyetler Birliği'ne karşı, açık ya da üstükapalı suçlamalarla doludur. Bu mektubu yazarlar, komünistler için birer aşağılama olan suçlamaları, "uluslararası proletaryanın ve tüm dünya halklarının çıkarlarına ihanet", "marksizm-leninizmden ve proleter enternasyonalizminden ayrılma", "emperyalistlerden korkma", giderek, "proletaryanın ve emekçilerin örgütsel ve moral bakımdan silahtan yalıtılması" suçlamalarına dek vardırırmaktadırlar.

Büyük Lenin'in partisi üzerine, sosyalizmin yurdu üzerine, dünyada ilk olarak bir sosyalist devrimi başarmış olan ve bu devrimi uluslararası emperyalizme ve iç karşı-devrime karşı elde silah savunmuş olan ve şimdi de komünizmin kurulması uğrundaki

savaşında kahramanlık mucizeleri göstermekte olan, ve böylelikle, dünya işçi sınıfına karşı görevini yerine getirmekte olan bir halk üzerine böyle şeyler nasıl söylenebilir?

Yarım yüzyıla yakındır Sovyet ülkesi, komünist partisinin önderliğinde, tüm dünya emekçi halklarının özgürlüğü ve mutluluğu adına, marksizm-leninizm düşüncelerinin zaferi savaşımının öncülüğünü yapmaktadır. Halkımız, Sovyet Devleti'nin var olduğu tarihten buyana, Büyük Lenin'in ülkemizi yönettiği ilk günlerden günümüze dek, emperyalizmin ve sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtulmak, yeni bir yaşam kurmak için savaşan bütün halklara, karşılık beklemeksizin büyük oranda yardım yapmıştır ve yapmaktadır.

Dünya tarihinde, ekonomi, bilim ve teknoloji gelişiminde başka ülkelere böylesine geniş yardım yapan bir ülke örneği bilinmemektedir.

Çin'in emekçi halkı ve Çin komünistleri, anayurtlarının kurtuluşu savaşımında olsun sosyalizmin kurulması yıllarında olsun, her iki dönemde de, Sovyet halkının ve partimizin kardeşçe dayanışmasını tüm derinliğiyle duymuşlardır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan hemen sonra, Sovyet Hükümeti, Çin Hükümetiyle emperyalizmin Uzakdoğu'da ve tüm dünyada barışı bozucu saldırılarını püskürtmekte güçlü bir araç rolü gören, bir dostluk, bağlaşma ve karşılıklı yardım anlaşması imzaladı.

Sovyet halkı sosyalizmi kurarken kazandığı uzun yılların verdiği bütün deneyimlerini, bilim ve teknoloji alanlarındaki başarılarını Çinli kardeşleriyle içtenlikle paylaştı. Ülkemiz, Halk Çini'nin ekonomisinin gelişmesine önemli yardımlar yaptı ve yapmaktadır.

Halk Çini, Sovyetler Birliği'nin etkili yardımıyla 198 sanayi girişimini, fabrika ve modern makinelerle donatılmış başka projeleri gerçekleştirdi. Çin'de, ülkemizin yardımıyla otomobil, traktör, uçak sa-

nayisi ve benzeri sanayi dalları yaratıldı. Sovyetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti'ne, içinde 1400'den fazla büyük girişimin planları da bulunan 21 binden fazla bilimsel teknik belgeler verdi.

Modern savunma sanayisinin yaratılması ve ülkenin savunmasının sağlanması için, Çin'e türlü yönlerden yardımlar yaptık. Binlerce Çinli uzman ve işçi Sovyet yüksek eğitim kurumlarında ve büyük işletmelerinde eğitim gördü.

Şimdi bile, Sovyetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki 88 sanayi girişiminin yatırım ve projesinin gerçekleştirilmesi için teknik yardımlarını sürdürmektedir. Bütün bunları övünmek için değil, yalnızca son zamanlarda Çin Komünist Partisi liderleri Sovyet yardımını küçümseme çabası gösterdikleri için söylüyoruz, ve Sovyetler Birliği'nin gereksindiği malları Çin Halk Cumhuriyeti'nin verdiğini de unutmuyoruz.

Daha kısa bir süre önce, Çinli liderler, Çin halkıyla Sovyet halkı arasındaki dostluktan ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle Çin Komünist Partisi arasındaki birlikten bol bol söz ediyorlar, Sovyet yardımını övüyorlar ve Sovyetler Birliği'nin deneyimlerinden yararlanılması için halkı uyarıyorlardı.

1957'de Mao Tse-tung şöyle demişti:

"Ulusal Kurtuluş Savaşımı sırasında Çin halkı Sovyet halkının kardeşçe ilgisinden ve yardımından yararlanmıştı. Zaferden sonra da Çin'de sosyalizmin kurulması alanında Sovyetler Birliği'nin yardımını büyük bir istekle sürdürülmektedir. Çin halkı bunları hiçbir zaman unutmayacaktır."

Çin liderlerinin bunu unutmaya başlamış olmalarından ancak üzüntü duyulur.

Partimiz ve tüm Sovyet halkı, büyük Çin halkının yeni yaşamını düzenlemesindeki başarılarından kıvanç ve gurur duydu. Çin Halk Cumhuriyeti'nin 10. yıldönümünde, Pekin'deki bir kabul töreninde,

Kruşçev arkadaş konuşmasında şöyle diyordu:

“Kahraman ve çalışkan Çin halkı, şanlı Komünist Partisi'nin önderliğinde, halkın, iktidarı kendi eline alınca neler yapabileceğini gösterdi... Şimdi herkes Çin halkının, Çin Komünist Partisi'nin başarılarını kabul ediyor. Asya ve Afrika halkları, bir halkın, büyük yaratıcı gücünü derinliğine ve genişliğine ortaya koyabildiği zaman, halkların yeteneklerinin ve yaratıcı güçlerinin hangi yollarla ve hangi sistemler içinde tümüyle gelişebileceğini görüyorlar.”

Durum, Çin liderlerinin dünya komünist hareketinin genel çizgisinden uzaklaşmaya başlamasına dek böyleydi.

Nisan 1960'ta Çinli arkadaşlar, dünya komünist hareketiyle ayrılıklarını *Yaşasın Leninizm* adıyla yayınladıkları yazılarda açıkça ortaya koydular.

Lenin'in ünlü yapıtlarındaki tezlerin çarpıtılarak güdükleştirilmesi ve doğru olmayan yorumları üzerine dayanan bu yazılar, Çin Komünist Partisi adına Mao Tse-tung arkadaşın fiilen imzaladığı 1957 Moskova Toplantısı Deklarasyonu'nun temellerine karşı, sosyal sistemleri değişik devletlerin barış içinde birarada yaşaması politikasına karşı, günümüzde bir dünya savaşını önleme olanağının varlığına karşı, sosyalist devrimlerin gelişmesi için hem barışçı hem de barışçı olmayan yolların kullanılmasına karşı yöneltilmiş görüşlerle doluydu.

Çin Komünist Partisi liderleri görüşlerini bütün kardeş partilere de kabul ettirmeye çalıştılar. 1960 Haziran'ında, Pekin'de yapılan Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Kurulu'nun oturumu sırasında, Çin liderleri, kardeş partiler liderlerinin haberleri olmaksızın, o zaman orada bulunan birçok parti temsilcisini toplayarak, bu toplantıda Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni ve öteki marksist-leninist partileri ve 1957 Moskova Toplantısı Deklarasyonu'nu açıkça verdiler.

Bundan başka, Çinli arkadaşlar, Sovyetler Bir-

liği Komünist Partisi ve öteki kardeş partilerle olan ayrılıklarını parti-dışı bir örgütte açıkça tartıştılar.

Çin Komünist Partisi üst yönetiminin attığı bu adımlar kardeş partileri ciddi olarak kaygılandırdı ve üzdü. Bu durum gözönünde tutularak, Çin Komünist Partisi liderleriyle olan bu ayrılıkları konuşmak üzere, 1960 yılında Bükreş'te komünist partilerin toplanması girişimine geçildi.

50 komünist ve işçi partisi temsilcileri Çin liderlerinin görüş ve davranışlarını arkadaşça eleştirerek, onları Moskova Deklarasyonu'nun ilkelerine uygun olarak uluslararası komünist hareketteki işbirliği ve birlik yoluna döndürmek için uyardılar.

Ne yazık ki, Çin Komünist Partisi üst yönetimi bu arkadaşça yardımlaşmayı bilmezden geldi, izlediği yanlış yolu sürdürdü ve kardeş partilerle arasındaki ayrılıkları derinleştirdi.

Olayların böyle gelişmesini önlemeye çabalayan Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne karşılıklı görüşmeler yapılması için bir öneride bulundu. Bu görüşmeler 1960 Eylül'ünde Moskova'da başladı. Ama o zaman bile kardeş partilerin düşüncelerine önem vermeyen Çin Komünist Partisi delegasyonunun inatçı isteksizliği yüzünden ayrılıkları gidermek mümkün olmadı.

1960 Kasım'ında 81 Komünist ve İşçi Partisi temsilcilerinin toplantısında, kardeş partilerin salt çoğunluğu, Çin Komünist Partisi üst yönetiminin yanlış görüş ve tutumunu yerdı. Bu toplantıda Çin delegasyonu kendilerine özgü görüşlerini inatla savundu ve sözü geçen Bildiri'yi ancak yapayalnız kalmaları tehlikesi doğunca imzaladı.

Çin Komünist Partisi liderlerinin 1960 Bildiri-si'nin altına imzalarını atarlarken, yalnızca politik bir manevra yapmış oldukları şimdi kesin olarak belli olmuştur. Toplantıdan kısa bir süre sonra, kendi propagandalarını yürütmek için Arnavutluk İşçi

Partisi üst yönetimini kendi sözcüleri olarak kullandılar. Partimizin arkasından Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne ve Sovyet Hükümeti'ne karşı bir kampanya açtılar.

Ekim 1961'de, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi'yle ilişkileri düzeltmek için yeni girişimlere geçti. N. S. Kruşçev, F. R. Kozlov ve A. I. Mikoyan arkadaşlar, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 22. Kongresi'ne katılmak üzere gelen Çu En-lai, Peng Cheng ve öteki ileri gelen Çin yetkilileriyle arkadaşça konuşmalar yaptılar.

Kruşçev arkadaş, Çin Delegasyonuna, 22. Kongre'de tartışma konusu olan ilkeler karşısındaki Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin durumunu ayrıntılarıyla açıkladı. Bizim, Çin Komünist Partisi'yle dostluğu ve işbirliğini güçlendirme konusundaki değişmez isteğimiz üstünde basa basa durdu.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, 22 Şubat ve 31 Mayıs 1962 tarihli mektuplarında, Komünist harekette birliğin zayıflamasının ortak davamız için tehlikeli sonuçlar doğuracağı konusunda Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ni uyardı.

Emperyalistlere Sovyet - Çin anlaşmazlığından yararlanma fırsatı vermemek için, Çinli arkadaşlara yaklaşmak yolunda gerekli adımları biz attık. Aynı zamanda, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, iç politikayla ilgili ve öteki alanlarda haber alışverişi ve uluslararası demokratik kuruluşlarda kardeş partilerin alacakları tavrın düzenlenmesi gibi sorunlar üzerine daha etkili önlemlerin alınmasını önerdi.

Bununla birlikte, bu öneriler, Çin Komünist Partisi ve Çin Halk Cumhuriyeti'yle ilişkileri iyileştirmek amacıyla atılan başka adımlar Pekin'de karşılık bulmadı.

Geçen yılın sonbaharında, Sovyetler Birliği Ko-

münist Partisi Merkez Komitesi Prezidyumu, Çin Halk Cumhuriyeti'nin o zamanki Moskova Büyükelçisi Liu Hsiao arkadaşıyla, kendisinin Moskova'dan ayrılışından önce, uzun bir görüşme yaptı. Bu görüşmede, Merkez Komitesi Prezidyumu üyeleri bir kez daha, Çin - Sovyet dostluğunu güçlendirme sorununun önyak olma isteğini gösterdiler. Arkadaş Kruşçev, Liu Hsiao arkadaştan Mao Tse-tung arkadaşına şu dileğimizin ulaştırılmasını istedi:

"Bütün anlaşmazlık ve görüş ayrılıklarını bir yana bırakalım, kimin haklı kimin haksız olduğunu ortaya koymayı denemeye kalkışmayalım, eski defterleri karıştırmayalım, ilişkilerimize tertemiz bir sayfayla başlayalım."

Ama bu içten çağrıya bir yanıt bile alamadık.

Çin Komünist Partisi liderleri, kardeş partilerle aralarındaki ideolojik ayrılıkları derinleştirerek, bu ayrılıkları uluslararası ilişkilere de sıçratmaya giriştiler. Yetkili Çin makamları, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Sovyetler Birliği'yle ve öteki sosyalist ülkelerle olan ekonomik - ticarî ilişkilerini kısımaya başladılar. Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti'nin önyak olması yüzünden, Çin'in Sovyetler Birliği'yle ticaret hacmi son üç yıl içinde yaklaşık yüzde 67 oranında azaltıldı; sanayi kuruluşlarıyla ilgili Sovyet yatırımı 40'ta bire düştü. Bu azalmalar hep Çin liderinin önyak olması yüzünden oldu.

Çin Halk Cumhuriyeti üst yönetiminin böyle bir yola girmesi bizleri çok üzmektedir. Biz, Sovyet - Çin ilişkilerini geliştirmeyi sürdürmenin ve işbirliğini artırmanın gereğine her zaman inandık, şimdi de inanıyoruz. Bu çabamızın karşılık görmesi, her iki taraf için, özellikle Sovyetler Birliği'nden ve öteki sosyalist ülkelerden büyük yardım görmüş olan Halk Çini için yararlı olurdu.

Sovyetler Birliği ötedenberi Çin'le geniş ilişkiler geliştirdi ve şimdi de bunların kısılmasına değil, genişletilmesine çalışmaktadır. Sanılır ki, Çin

Komünist Partisi üst yönetimi sosyalist ülkelerle ekonomik ilişkilerin gelişmesine birinci derecede ilgi göstermektedir. Oysa tam tersi yönde hareket etmeye başlamış ve bu gibi hareketlerin Çin Halk Cumhuriyeti ekonomisine verdiği zararı önemsememiştir.

Çin liderleri bu ilişkilerin kısılmasında kimlerin hatası olduğunu kendi halklarına doğru olarak anlatmadılar. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin iç ve dış politikasını kötülemeye yöneltilen geniş propaganda., Çin komünistleri ve hatta Çin halkı arasında Sovyetlere karşı duygular uyandırmaya başladı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi bu yanlış davranışlar üzerine, Çinli arkadaşlarını uyardı. Çinli arkadaşlara, arada ayrılıklar ya da çekişme var diye, halkın şu ya da bu partinin afroz edilmesine ya da göklere çıkarılmasına teşvik edilmemesi gerektiğini söyledik. Her komünist şunu iyi bilir ki, kardeş partiler arasındaki anlaşmazlıklar geçici olaylardan başka bir şey olamaz ve sosyalist ülkelerin halkları arasında ilişkiler tüm bir gelecek için kurulur.

Ama Çin liderleri, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin arkadaşça uyarılarını bilmezlikten gelecek, Çin - Sovyet ilişkilerindeki gerginliği daha da kızıştırdılar.

1961'in sonundan buyana, uluslararası demokratik kuruluşlardaki Çin temsilcileri yanlış görüşlerini kabul ettirmek için, bu görüşlerini açıkça ve inatla ortaya koymaya başladılar. Aralık 1961'de, Stokholm'deki Dünya Barış Toplantısı'nda, Çin delegasyonu, Dünya Barış ve Silahsızlanma Kongresi'nin toplanmasına karşıydı.

1961 yılı içinde, Dünya Sendikalar Federasyonu, Dünya Barışseverleri, Asya - Afrika Dayanışma Hareketi, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ve başka birçok kuruluşlara katılan Çin temsilcileri-

nin bölücü davranışları sonucu, bu kuruluşlar tehlikeye sokuldular.

Moshil'de (Tanganika) yapılan Asya ve Afrika Halkları Üçüncü Dayanışma Konferansı'nda, Avrupalı sosyalist ülkelerin temsilcilerinin Afro - Asya Dayanışma Komiteleri'ne katılmasına karşı çıktılar. Çin delegasyonunun lideri, Sovyet temsilcilerine "beyazların burada işi yok" dedi. Jakarta'daki (Endonezya) Gazeteciler Konferansı'nda, Çin temsilcileri, Sovyetler Birliği Asya ülkesi değildir, savıyla Sovyet gazetecilerinin öz delegeliğini önlemeye çalıştılar.

Son Dünya Kadınlar Kongresi'nde, bütün kıtalar kadınlarına yapılan çağrının kabulü sırasında, bu çağrıya kongrede temsil edilen 110 ülkeden yalnızca ikisi, Çin ve Arnavutluk temsilcileri karşı-oy kullandıkları halde, Çinli arkadaşların, kongredeki büyük çoğunluğu bölücü çalışmalar yapmak ve yanlış bir politik çizgi izlemekle suçlamaları garip ve şaşırtıcıdır.

Demek ki, onlara göre, özgürlükçü kadınlar ordusunun milyonlarca üyesi yanlış adım atıyor ve yalnız ikisi doğru adım atıyor!

Çin üst yönetimiyle Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve öteki kardeş partiler arasındaki görüş ayrılıklarının tarihi, kısaca işte böyledir. Bu gösteriyor ki, Çin Komünist Partisi liderleri, komünist hareketin genel gidişine karşı kendi özel çizgilerini koyuyorlar, genel gidişe kendi isteklerini, çağımızın kilit sorunları üzerindeki kendi iyice yanlış görüşlerini kabul ettirmeye çalışıyorlar.

2. BÖLÜM

Çin Komünist Partisi'yle Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve uluslararası komünist hareket arasındaki ayrılığın özü nedir? Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran tarihli mektubu-

nu az çok bilen herkes kuşkusuz kendikendine bu soruyu sorar.

İlk bakışta mektubun birçok tezleri şaşırtıcı görünebilir; Çinli arkadaşlar kiminle tartışıyorlar? Örneğin, sosyalist devrimi amaç edinmeyen ya da emperyalizme karşı savaşımı bir görev olarak görmeyen, ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemeyen komünistler var mıdır? Çin Komünist Partisi üst yönetimi bu gibi tezleri niçin böyle cansıcıkı bir biçimde ileri sürer?

Şu soru da akla gelebilir: Çinli arkadaşların mektuplarında ortaya koydukları birçok önemli sorun karşısındaki tavırlarını doğru bulmak neden olanaksızdır? Örneğin, savaş ve barış gibi başta gelen sorunları ele alalım: Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, mektubunda barıştan ve barış içinde birarada yaşamadan sözediyor.

Sorunun özü şudur ki, günümüzün başta gelen sorunları konusunda marksist-leninist partilerin tutumuna karşı saldırıya geçen Çinli arkadaşlar, bir kez, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki marksist-leninist partilere, hiç söylemedikleri ve bu partiler için tümüyle yabancı olan görüşler yakıştırıyorlar. İkinci olarak da, komünist hareketin belgelerinden aktardıkları formülleri ve tutumları sözle benimseyerek, hatalı görüşlerini ve yanlış tutumlarını gizlemeye çalışıyorlar. Halkların sosyal sistemleri değişik devletlerin barış içinde birarada yaşamaları için yaptığı savaşıma ve silahsızlanmaya vb. açıkça karşıçksalar, bu, tüm dünya komünistlerinin ve barışsever halklarının gözündeki tutumlarının ortaya serilmesine ve şiddetle reddedilmesine yol açar.

Bu yüzden, açık tartışma geliştikçe ve Çin Komünist Partisi üst yönetiminin tutumunun zayıflığı daha açık bir biçimde belli oldukça, bu üst yönetim böyle gizlemelere daha büyük bir çabayla başvuruyor.

Çinli arkadaşların bu yöntemi gözönünde tutulmazsa, dışardan bakınca, tartışmanın skolastik bir niteliğe büründüğü, canalcı sorunlardan çok uzak, çok başka formüllerin tartışma konusu olduğu sanılabilir.

Oysa, tartışmanın merkezi, gerçekte, halkların canalcı çıkarlarından doğan sorunlardır.

Bunlar, savaş ve barış sorunlarıdır, dünya sosyalist sisteminin gelişmesi ve rolü sorunlarıdır; bunlar "kişileri putlaştırma" ideolojisine ve pratiğine karşı savaşım sorunlarıdır; bunlar dünya işçi hareketinin ve ulusal kurtuluş savaşımının strateji ve taktik sorunlarıdır.

Bu sorunları ortaya koyan; yaşamın kendisi, dünyadaki sosyalist ülkelerde beliren ve derinleşen değişiklikler, sosyalizm ve emperyalizm arasında son yıllarda ortaya çıkan güçler dengesi değişiklikleri ve hareketimiz için doğan yeni olanaklardır.

Komünist hareket, dünya gelişiminin şimdiki aşamasının koşullarını ve gereksinimlerini, uygulayacak genel çizgiyi belirterek, bu sorunları karşılamak zorundaydı ve karşıladı da.

Komünist partilerinin birleştikleri görüş, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresi'nin tüm komünist hareketteki gelişmelerin yeni döneminde, bu konuda çok büyük rol oynadığıdır. Bu değerlendirme, 1957 Deklarasyonu'nda ve 1960 Bildirisi'nde, komünist partilerinin ortaklaşa çalışarak hazırladıkları, çağımızın komünist hareketinin genel çizgisini formüle eden bu iki belgede yer almıştır.

Ama Çin Komünist Partisi liderleri, şimdi buna karşı ayrı bir yol önermiş bulunuyorlar; tutumları, temel sorunlarda komünist hareketin ortak çizgisinden gittikçe daha fazla ayrılıyor.

Bu, her şeyden önce, savaş ve barış sorununu ilgilendirmektedir.

Savaş ve barış sorununu değerlendirirken, bunun çözümüne yaklaşırken kararsızlık ve belirsizlik

olmaz; çünkü bu, halkların yazgısı ve insanlığın geleceğiyle ilgili bir sorundur.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, partiye ve halka, Çin Komünist Partisi üst yönetiminin savaş ve barış konusunda bizimle ve dünya komünist hareketiyle temelde büyük ilke ayrılığı içinde olduğunu açıkça bildirmenin bir görev olduğuna inanır.

Bu ayrılıkların özü, dünyayı bir termonükleer savaştan uzaklaştırma ve sosyal sistemleri değişik devletlerin barış içinde birarada yaşama olanakları, ve, barış için savaşımın dünya devrimci hareketinin gelişmesi arasındaki ilişki gibi, canalıcı konulara tümenden aykırı bir yaklaşımda kendini göstermektedir.

Partimiz 20. ve 22. Kongreleri'nde aldığı kararlarda; dünya komünist hareketi de Deklarasyon ve Bildiri'sinde, barış için, dünya ölçüsünde bir termonükleer felaketi önleme savaşımını son derecede önemli bir görev olarak komünistlerin önüne koydular. Biz, dünyadaki güçler dengesini gerçekçi bir biçimde değerlendiriyor ve bundan şu sonucu çıkarıyoruz: Emperyalizmin niteliği değişmiş olmamakla birlikte, ve savaşın patlaması tehlikeleri önlenmiş olmamakla birlikte, çağın koşulları içinde, ana kalesi sosyalist devletlerin güçlü topluluğu olan barışçı güçler ortak çabalarıyla yeni bir dünya savaşını önleyebilirler.

Biz, savaş yürütme araçlarındaki köklü ve nitel değişmeyi ve bunun sonucu olarak olası bir savaşın getireceği sonuçları da soğukkanlılıkla değerlendiriyoruz. Yüzyılımızın ortasında yaratılmış olan nükleer-roket silahları savaş konusundaki eski görüşleri değiştirmiştir. Bu silahlar tasarlanamaz bir yıkım gücündedirler.

Yalnızca bir tek güçlü termonükleer bombanın patlama gücünün, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları da içinde, önceki bütün savaşlar boyunca kullanıl-

miş bütün cephanelerin patlama gücünü aştığını söylemek yeter.

Üstelik bu bombalardan binlercesi biriktirilmiş bulunmaktadır.

Komünistlerin bu tehlikeyi görmezden gelmeye hakları var mıdır? Termonükleer savaşın getireceği sonuçlar konusunda halka tüm gerçeği söylememeli miyiz? Kuşkusuz, biz söylememiz gerektiğine inanıyoruz. Bu, Çinli arkadaşların ileri sürdükleri gibi, yığınları felce uğratan bir etki yapmaz; tersine, çağdaş savaşın gerçekleri, barış için, emperyalizme karşı, yani bu askerî tehlike kaynağına karşı yığınların irade ve enerjisini seferber eder.

Komünistlerin tarihsel görevi, bir termonükleer savaşını önlemek için yapılan savaşımı örgütlemek ve yönetmektir.

Yeni bir dünya savaşını önlemek yüzdeyüz gerçek ve mümkündür. Partimizin 20. Kongresi şu çok önemli sonuca vardı ki, zamanımızda devletler arasında savaş önlenemez değildir.

Bu sonuç iyiniyetlerin değil, sosyalist dünyanın dev gücüne dayanan, dünya arenasındaki sınıf güçlerinin dengesinden çıkarılan, tam bilimsel ve gerçekçi çözümlerinin sonucudur. Bu konudaki görüşlerimizi tüm dünya komünist hareketi paylaşmaktadır.

1960 Bildirisi'nde basa basa belirtildiği gibi:

“Dünya savaşı önlenabilir; sosyalizmin yeryüzünde tam zafere ulaşmasından önce de, kapitalizm dünyanın bir kesiminde kaldığı durumda bile, dünya savaşının toplum yaşamından çıkarılması gerçekten mümkündür.”*

Bu bildiri Çinli arkadaşların da imzalarını taşımaktadır.

Peki, Çin Komünist Partisi üst yönetiminin şimdiki tutumu nedir? İleri sürdükleri şu tezlerin anla-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 69 (Yay. n.).

mı nedir? Emperyalizm durdukça savaşlara son verilemez; barış içinde birarada yaşama sosyalist ülkelerin dış politikalarının genel ilkesi değil, bir hayaldir; barış için savaşım devrimci savaşıma engel olur, değil mi?

Bu tezlerin anlamı şudur: Çinli arkadaşlar dünya komünist hareketinin savaş ve barış sorunlarında izlediği genel çizgiye aykırı hareket ediyorlar. Yeni bir dünya savaşının önlenebileceğine inanmıyorlar; barışın ve sosyalizmin gücünü küçümsüyorlar ve emperyalizmin gücünü büyütüyorlar; savaş tehlikesine karşı savaşım veren yığınların seferberliğini gerçekten görmezlikten geliyorlar.

Bundan şu sonuç çıkıyor: Çinli arkadaşlar, sosyalist ülkeler halklarının, bütün demokratik ve barışsever güçlerin, uluslararası işçi sınıfının, savaş bezirgânlarının planlarını altüst edeceğine, şimdiki ve yarınki kuşaklar için barışı getirecek yetenekte olduklarına inanmıyorlar.

Çinli arkadaşların gürültülü devrimci sözlerinin arkasında ne yatmaktadır? İşçi sınıfının gücüne, onun devrimci yeteneğine güvensizlik, barış içinde birarada yaşama olanağına inanmamak, proletaryanın sınıf savaşımının zaferine inanmamak. Bütün barışsever güçler, savaşı önleme savaşımında birleşiyorlar, bunda sınıf yapılarına ve sınıf çıkarlarına göre ayrılıyorlar, ama savaşı önleyebilmek için ve barış için savaşımda birleşebiliyorlar; çünkü atom bombası sınıf ilkelerine saygılı değildir, yokedici gücünün menziline giren herkesi yokeder.

Çinli arkadaşların önerdikleri yolu tutmak demek, komünist partilerinin, barış için yüreklilikle savaşım vermeleri ve direnmeleri sayesinde kazandıkları halkların sevgisini yitirmeleri demektir.

Sosyalizm ve barış, şimdi geniş yığınların aklında birbirinden ayrılmaz iki öğedir.

Çinli arkadaşlar bir termonükleer savaşın bütün tehlikelerini açıkça küçümsüyorlar. "Atom bom-

bası kâğıttan bir kaplandır; öyle korkunç değildir” inancındalar.

Görmüyorlar mı ki, asıl sorun, emperyalizme olabildiğince çabuk son vermektir; ama bu nasıl ve neler pahasına başarılacak? Bu, onlara göre, ikincil bir sorun olarak görünüyor.

Bunun ikincil bir sorun olup olmadığını kime soracağız? Bir termonükleer savaşın patlaması durumunda ölüme mahkum olan yüz milyonlarca insana mı, böyle bir savaşın daha ilk saatlerinde yeryüzünden kökü kazınacak olan devletlere mi?

Hiç kimsenin, büyük devletler de içinde, milyonlarca insanın yazgısıyla oynamaya hakkı yoktur. Dünya savaşını halkların yaşamının sınırı dışına çıkarmak, halkların yığınla yok edilmesini ve insanlık uygarlığının değerlerinin yıkılmasını önlemek için çaba göstermek istemeyenler kınanmaya lâyıktırlar.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, 14 Haziran tarihli mektubunda, devrim adına, “kaçınılmaz özveri”den söz etmektedir. Bazı sorumlu Çin liderleri, yüz milyonlarca insanın savaşta gözden çıkarılabileceğini söylemişlerdir. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi’nce onaylanan “Yaşasın Leninizm” adlı antolojide ileri sürülmektedir ki:

“Yerlebir edilen emperyalizmin yıkıntıları üstünde, muzaffer halklar, kapitalist sistemden bin kez daha yüksek bir uygarlığı başdöndürücü bir hızla yaratacaklar, parlak geleceklerini kuracaklardır.”

Çinli arkadaşlara bir nükleer-roket dünya savaşının geride bırakacağı “yıkıntılar”ın nasıl bir şey olduğunu imgeledikleri sorulabilir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi —bu konuda partimizin ve halkımızın tümünün bizi desteklediğine inanıyoruz— Çin liderlerinin yüz milyonlarca insanın ölüsü üstünde yaratılmış “bin kez daha yüksek bir uygarlık” görüşlerini paylaşamaz. Bu tür görüşler, marksizm-leninizm dü-

şunleriyle apaçık bir çelişki içindedir.

Çinli arkadaşlara emperyalizmi yerlebir etmek için hangi yolları önerdikleri sorulabilir. Biz, emperyalizmin ve kapitalizmin tümüyle yok edilmesi için direniyoruz. Biz, kapitalizmin kaçınılmaz yıkılışına yalnızca inanmakla kalmıyoruz, aynı zamanda, bunun sınıf savaşıyla en kısa zamanda gerçekleşmesi için de her şeyi yapıyoruz.

Bu tarihsel sorun üzerinde kararı kim vermelidir? Kuşkusuz herkesten önce, marksist-leninist partinin öncülüğünde işçi sınıfı ve her ülkenin emekçi halkları.

Çinli arkadaşlar bir başka şey öneriyorlar. "Yerlebir edilen emperyalizmin yıkıntıları üstünde", bir başka deyişle, savaşın patlaması sonucu olarak, doğrudan "parlak bir gelecek kurulacak" diyorlar. Bu düşünce katılırsak, o durumda, barışı güçlendirici savaşıma, barış içinde birarada yaşama ilkesine gerçekten gereksinim duyulmaz.

Böylesine maceracı bir yolu doğru bulamayız; bu marksizm-leninizmin niteliğiyle çelişir.

Genel olarak bilinmektedir ki, günümüz koşulları altında dünya savaşı bir termonükleer savaş olacaktır. Emperyalistler, ellerindeki bütün olanakları sonuna dek kullanmadan, kendiliklerinden sahnedeki çekilmeyi hiçbir biçimde kabul etmeyecekler, kendi istekleriyle tabuta yatmayacaklardır.

Öyle görünüyor ki, termonükleer silahları "kâğıttan kaplan" olarak gören kimseler, bu silahların yıkım gücünün tam olarak farkında değildirler.

Biz bunun ciddiyetinin farkındayız. Biz kendimiz termonükleer silah yapıyoruz ve yeterince yapmış bulunuyoruz. Onun yıkım gücünü çok iyi biliriz. Ve, emperyalistler bize karşı bir savaşa girişirlerse, saldırganca karşı bu korkunç silahı kullanmakta karsızlık göstermeyeceğiz. Ama, saldırıya uğramazsak, bu silahı ilk kez kullanan biz olmayacağız.

Marksist-leninistler sürekli bir barışı, emperya

listlerden dilenmekle değil, devrimci marksist-leninist partileri biraraya getirmekle, tüm işçi sınıfını biraraya getirmekle, özgürlükleri ve ulusal bağımsızlıkları için savaşıyor halkları biraraya getirmekle, sosyalist devletlerin ekonomik ve savunma güçlerini biraraya getirmekle sağlarlar.

Bir termonükleer savaşla yerlebir edilmiş eski bir dünyanın yıkıntıları üstünde parlak gelecekler kurmayı öneren Çinli arkadaşlara, bu önerilerini emperyalizmin egemenliği altındaki ülkelerin işçi sınıfına danışıp danışmadıklarını sormak isteriz. Kapitalist ülkelerin işçi sınıfları kuşkusuz onlara şunu soracaklardır: Biz sizden emperyalizmi ortadan kaldırırken bir savaş başlatmanızı ve ülkelerimizi yıkıma uğratmanızı istiyor muyuz?

Şu bir gerçek değil midir ki; tekelleşenler, emperyalistler, kapitalist ülkelerin halklarını oluşturan işçi sınıfına, emekçi köylülere, emekçi aydınlarına göre küçük bir grupturlar. Atom bombası, emekçi halkla emperyalistler arasında bir ayrım gözetmez; büyük bölgelere vurur ve her tekelleşenin yanısıra milyonlarca işçiyi de yok eder.

İşçi sınıfı, emekçi halk, bu gibi "devrimci"lere diyeceklerdir ki, "yaşamımızın ve sınıf savaşımımızın sorunlarını ne hakla bizim yerimize siz çözmek istiyorsunuz? Biz de sosyalizmden yanayız, ama biz bunu bir dünya savaşı patlatarak değil, sınıf savaşımı yoluyla kazanmak istiyoruz."

Çinli arkadaşların sorunu böyle koymaları, kapitalizmin ortadan kaldırılması için yapılan savaşın bu yaklaşım, bir sınıfsal yaklaşım değil de tamamen farklı amaçlarla bir yaklaşım olduğu haklı kuşkusunu uyandırabilir. Hem sömürülenler ve hem sömürülenler eski dünyanın yıkıntıları altına gömülürlerse, "parlak geleceği" kim kuracaktır? Buna bağlı olarak "bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz!" çağrısında anlatımını bulan sınıfsal enternasyonalist yaklaşım yerine, Çinli arkadaşların, herhangi

bir sınıfsal anlamdan yoksun bir belgeyi ısrarla yaydıklarını görmemek olanaksızdır: "Doğu rüzgârı batı rüzgârına hükmediyor."

Sosyalist devrim sorunlarında, partimiz, her ülkede, devrimlerin işçi sınıfı tarafından, emekçi halk tarafından dış askerî müdahale olmadan başarıldığı görüşünde olduğu için, marksist-leninist sınıf görüşlerine sıkı sıkıya uymaktadır.

Emperyalist çılgınlar bir savaş başlatacak olurlarsa, halkların kapitalizmi silip süpürecekleri ve gömecekleri elbette kuşkusuzdur. Ama, halkları temsil eden ve sosyalist hümanizmin gerçek savunucuları olan komünistler, yüz milyonlarca insanı yok edecek yeni bir dünya savaşını önleyebilmek için ellerinden gelen her şeyi yapmalıdırlar.

Halkın çıkarlarına gerçekten değer veren hiçbir parti, yeni bir dünya savaşını önlemek ve sosyal sistemleri değişik devletlerin barış içinde birarada yaşamaları için yapılmakta olan savaşımında kendi sorumluluğunu görmekten geri kalmaz.

Partimizin çizgisini açıklarken, Nikita Kruşçev arkadaş dedi ki:

"Emperyalizm ve sömürgecilik var olduğu sürece, ulusal kurtuluş savaşimleri olacaktır. Bunlar devrimci savaşimlardır; sömürgeciler halklara bağımsızlıklarını gönül rızasıyla vermedikleri için, bu gibi savaşimler yalnızca kabul edilmekle kalmazlar, hatta bunların önüne de geçilemez. Bu nedenle, halklar özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını ancak, silahlı savaşım da içinde olmak üzere, savaşım yoluyla kazanabilirler."

Sovyetler Birliği ulusal kurtuluş hareketlerini en geniş biçimde desteklemektedir. Ülkemizin Vietnam, Mısır, Irak, Cezayir, Yemen, Küba halklarına ve öteki halklara fiilen yardımda bulunduğunu herkes bilmektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Sovyet dış politikasının ana çizgisinin, barış içinde birarada

yaşama leninist ilkesine bağlı olduğunu açıklamıştır ve bu yolu hiç sapmadan izlemektedir. 1953'ten ve özellikle Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresi'nden buyana, barış politikamızdaki canlılık göze çarpar bir biçimde arttı. Ve bunun uluslararası ilişkiler alanındaki etkisi halk yığınlarının ilgisini artırdı.

Çinli arkadaşlar, bizim, "barış içinde birarada yaşama" ilkesinden hareket ederek, bunu yalnız emperyalist ülkelerle değil, sosyalist ülkelerle ve son zamanlarda sömürge boyunduruğundan kurtulmuş ülkelerle de olan bütün ilişkilerimize yaydığımızı ileri sürmektedirler. Onlar, dostluk ilkesinin, sosyalistler arasında arkadaşça karşılıklı yardım ilkesinin en önemli bir ilke olduğunu ilk ortaya atanın biz olduğumuzu ve bağımsızlıklarını kazanmış halklara çok yönlü bir yardımı içtenlikle ve istekle yaptığımızı çok iyi bilirler.

Ve nedense yine de bütün bunları tümünden çarpık bir biçimde göstermeyi yararlı görmektedirler.

Sovyetler Birliği'nin genel ve tam bir silahsızlanma için, İkinci Dünya Savaşının kalıntılarının temizlenmesi için, uluslararası anlaşmazlık konularının karşılıklı görüşmelerle çözümlenmesi için, barış ve uluslararası güvenlik için kararlılıkla yürüttüğü savaşım meyvesini vermektedir.

Ülkemizin dünyadaki saygınlığı şimdi her zamankinden daha yüksektir; uluslararası durumumuz her zamankinden daha sağlamdır. Bu sonucu, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin sürekli olarak büyüyen ekonomik ve askerî güçlerine, barışçı dış politikalarına borçluyuz.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, barış içinde birarada yaşama leninist politikasını izlemiş olduğunu, izlemekte olduğunu ve izleyeceğini açıklar. Partimiz Sovyet halkına ve bütün öteki ülkelerin halklarına olan görevlerini bu açıdan görür. Barışı sağlamak, sosyalist sistemin en et-

kili biçimde güçlenmesine ve bunun sonucu olarak dünya devrimi süreci içinde kurtuluş savaşlarının tümüne en etkili biçimde katkıda bulunmak ancak böyle mümkündür.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve öteki marksist-leninist partilerle Çin Komünist Partisi üst yöneticileri arasındaki derin ayrılık konusu, özellikle 1962'de Karaip Denizi buhranı sırasında açıklığa kavuşan, savaş, barış ve barış içinde birarada yaşama sorunudur. Bu buhran, uluslararası çok vahim bir buhrandı ve insanlık geçen yılın Ekim ayında olan kadar daha önce böylesine bir termonükleer savaşın uçurumuna gelip yaklaşmamıştı.

Çinli arkadaşlar, Karaip buhranı sırasında, Küba'da roket kurarak "maceracı" bir yanlılık yaptığımızı ve sonra da roketleri geri sökerek Amerikan emperyalizmine "teslim" olduğumuzu ileri sürmektedirler. (Bu savlar 8 Mart 1963'te *Jenmin Jih Pao* gazetesinin "Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi'nin Bildirisi Üzerine" adlı başyazısında ileri sürüldü.)

Bu gibi savlar gerçeklere tümüyle aykırıdır.

Olayın gerçek durumu neydi? Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Sovyet Hükümeti, Amerikan emperyalizminin Küba'ya karşı silahlı bir istilaya girişmek üzere olduğu üzerine çok güvenilir bilgilere sahipti. Biz, Küba devrimini etkili bir biçimde korumak amacıyla, istilayı geri püskürtmek için en kararlı adımların atılması gerektiğini yeterli bir açıklıkla kavradık.

Suçlamaların ve uyardımların, bunlar "önemli uyardımlar" bile olsa ve 250 kez daha üstelense, emperyalistler üzerinde etkisi yoktur.

Küba devrimini koruma gereksiniminden hareket ederek, Sovyet ve Küba hükümetleri, Küba'ya füze verilmesi konusunda anlaşmaya vardılar. Çünkü, Amerikan emperyalizminin istilasını önlemenin en etkili yolu buydu.

Küba'ya füze verilmesi, istila hazırlayıcılara karşı, yapacakları bir saldırının roket silahları kullanılarak en kararlı biçimde püskürtüleceğinin kanıtı oldu. Sovyetler Birliği'yle Küba'nın attığı böylesine kararlı bir adım, Küba'ya yapacakları silahlı bir istila hareketi sonunda tarihlerinde ilk kez kendi sınırları içinde bir misillemeye uğrayacaklarını anlayan Amerikan emperyalistleri için bir şok etkisi yaptı.

Söz konusu sorun, Birleşik Devletler'le Küba arasında basit bir çatışma değil, başlıca iki nükleer güç arasında bir çatışma olarak kendini gösterince, Karaip Denizi bölgesindeki buhran yerel olmaktan dünya buhranı olmaya dönüştü. Gerçek bir termonükleer dünya savaşının patlama tehlikesi belirdi.

O durumda tek şık vardı: Ya "çılgınların" yolunu izlemek (bu, Amerikan emperyalizminin en saldırgan ve gerici temsilcilerinin isteğidir) ve dünyayı bir termonükleer savaşa sürükleyecek yolu seçmek ya da füze yerleştirmenin verdiği fırsatlardan yararlanarak buhrana barışçı bir çözüm getirecek anlaşma olanaklarını bulmak ve Küba Cumhuriyeti'ne karşı istilayı önlemek.

Bilindiği gibi, biz ikinci yolu seçtik, ve, doğrusunu yaptığımıza inanıyoruz. Biliyoruz ki, halkımızın tümü bu sonuçtan yanadır. Sovyet halkı saldırıya nasıl karşı koyacağını, devrim ve sosyalizm davasını nasıl savunacağını bilmektedir, bunu birçok kez göstermiştir. Ve savaşın getirdiği acıların ve üzüntülerin derecesini, zorlukların ve özveriliklerin halklara nelere malolduğunu kimse onun kadar bilemez.

Birleşik Devletler Hükümeti'nin, kendisi ve bağlaşıkları adına, Küba'yı istila etmeme taahhüdüne karşılık olarak, füze silahlarının geri alınması üzerine yapılan anlaşma ve Küba halkının kahramanca savaşımı, barışsever uluslarca desteklendi; Amerikan emperyalizminin azılı maceracı çevrelerinin sonuna dek götürmek istedikleri planlarını boşa çıkardı.

Sonuç olarak, devrimci Küba'yı savunmak ve barışı kurtarmak mümkün oldu.

Küba konusundaki buhranın gidişine Kennedy Hükümeti'nin de belirli ölçüde makul ve gerçekçi bir davranış gösterdiği yolundaki demecimizi, Çinli arkadaşlar "emperyalizmin güzel gösterilmesi" olarak nitelediler. Gerçekten, onlar bütün burjuva hükümetlerinin yaptıkları bütün işlerin akıldan yoksun olduğunu mu sanıyorlar?

Sovyetler Birliği Hükümeti'nin yürekli ve uzak görüşlü tutumu sayesinde, kahraman Küba halkının ve hükümetinin, sosyalizm ve barış güçlerinin kan dökülmesini önlemeleri ve soğukkanlılıkları, emperyalizmin saldırgan güçlerini durdurabilecek ve savaş taraftarlarına barışı zorla kabul ettirebilecek güçte olduklarını gösterdi. Bu mantıklı politikanın, barış ve sosyalizm güçlerinin büyük zaferiydi; bu, askerî cür'et politikasının, emperyalist güçlerin yenilgisiydi.

Bunun sonucu olarak, devrimci Küba barış içinde yaşıyor, Sosyalist Devrim Birleşik Partisi'nin ve Küba halkının lideri arkadaş Fidel Castro Ruz'un önderliğinde sosyalizmi kuruyor.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'yla anlaşmaya varıldığı ve böylece Karaip Denizi bölgesindeki buhranın giderilmesinin temeli atıldığı bir sırada Çinli arkadaşlar, emperyalistlere hiçbir şeyde güvenilemeyeceğini tanıtlamaya çalışarak, Sovyetler Birliği'ne aşağılamalar yöneltmekte ve saldırmakta ellerinden geleni yaptılar.

İki dünyanın, iki sosyal sistemin bulunduğu bir çağda yaşıyoruz: Sosyalizm ve emperyalizm. Bu iki sistemin ülkeleri arasındaki ilişkilerin doğurduğu kaçınılmaz sorunların, görüşme ve anlaşmaları bir yana itip yalnız silah zoruyla çözülebileceğini düşünmek saçmalaktır. Yoksa savaşların hiçbir zaman sonu gelmezdi. Biz bu çözüm yoluna karşıyız.

Çinli arkadaşlar, emperyalistlere hiçbir şeyde

güvenilemiyeceğini, onların daima aldatmak zorunda olduklarını ileri sürmektedirler. Ama bu bir güven işi değil, daha çok, akıllıca bir hesap işidir. Karaip Denizi bölgesindeki buhranın giderilmesinden buyana sekiz ay geçti, ve Birleşik Devletler Hükümeti sözünü tutuyor: Küba istila edilmedi. Biz de Küba'dan füzelerimizi geri çekeceğimize söz verdik ve bu işi tamamladık.

Ama unutulmamalıdır ki, biz aynı zamanda Küba halkına da bir söz verdik: Birleşik Devletler emperyalistleri sözlerinde durmazlar da Küba'yı istilaya kalkıştırlarsa, Küba halkının yardımına koşacağız. Her aklıbaşında kişi iyi bilir ki, Amerikan emperyalistlerinin bir saldırısı durumunda Küba halkına nasıl Küba toprakları üzerinde yardım ettikse, aynı biçimde Sovyet topraklarından da onlara yardım elimizi uzatacağız.

Kuşkusuz, bu durumda roketler biraz daha uzak menzile gidecek, ama yıkım gücü ve hedefi vuruş değişmiyecektir.

Öyleyse, niçin Çinli arkadaşlar, bizzat Küba devrimi liderlerinin, Sovyetler Birliği Hükümeti'nin politikası üzerine, kardeşçe dayanışma ve gerçek enternasyonizm diye verdikleri hükmü inatla görmezlikten gelirler? Çinli liderler nelerden hoşnut değiller? Acaba bir dünya savaşının patlamasını ve Küba'nın istilasını önlemenin mümkün olduğu gerçeğinden mi?

Peki, Çin Komünist Partisi üst yönetiminin Karaip buhranı sırasındaki davranış çizgisi neydi? Bu kritik anda, Çinli arkadaşlar, Sovyet Hükümeti'nin gerçekçi ve sağlam tutumuna kendilerine özgü tutumlarıyla karşı çıktılar.

Bir tür kendilerine özgü kavramların ışığında, eleştiri ateşlerini daha çok saldırgan Amerikan emperyalizmine değil, Sovyet Komünist Partisi'ne ve Sovyetler Birliği'ne yönelttiler.

Emperyalizmin her zaman bir dünya savaşına

yolaçacağını ileri süregelen Çin Komünist Partisi üst yönetimi en çok sorumluluğu gerektiren bir anda, askerî bağlaşık ve arkadaş olacağına, yalnızca bizi eleştirmekle kaldı. O günlerde hiç kimse, Çinli liderlerden Küba devrimini savunma konusunda pratik eylemlerinin sözünü işitmedi. Bunun yerine, Çin liderleri, Karaip Denizi bölgesindeki durumu, en gergin olduğu bir zamanda, daha da vahimleştirmek için açıkça çaba gösterdiler. Çatışmanın içten içe yanan ateşine benzinle koştular.

Çin Komünist Partisi üst yönetiminin savaş ve barış sorunundaki gerçek tavrı, konuyu küçümseyen bütün davranışlarıyla, dahası, silahsızlanma savaşımını önemsemeyişleriyle çok açık olarak ortaya çıktı.

Çin komünistleri, bir yandan silahsızlanmanın mümkün olmadığını, öte yandan da gerekli olmadığını tanıtlamak için, işlerini-güçlerini bırakıp marksizm-leninizmden kaynaklar göstererek, komünistlerin bu sorunları ortaya atmasına bile karşıçıkıyorlar. Genel silahsızlanmanın ancak sosyalizmin tüm dünyada zafere ulaşmasıyla mümkün olacağını kaynaklardan söz getirerek tanıtlamaya çalışıyorlar.

İnsanlık silah yarışının pençesinde boğulurken emperyalistler nükleer silahları yığarak insanlığı bir dünya savaşı cehennemiyile tehdit ederlerken, marksistler kollarını bağlayıp sosyalizmin tüm dünyada zaferine ulaşmasını mı beklenelidirler?

Hayır. Bu, zamanın zorlayıcı çağrısı karşısında suç teşkil eden bir hareketsizlik olur.

Bu gerçek uzun süredir, halklara karşı sorumluluk duyan ve yıllardır nükleer silahların patlatılmaması, denemelerinin durdurulması için, tam bir genel silahsızlanma için, inatla ve kararlılıkla savaşım yürüten gerçek marksist-leninistlerce anlaşılmıştır. Onlar bu savaşımı sürdürecektirler.

Biz, barış için savaşım verirken, genel silahsızlanma belgisini ortaya atarken, halkların canalcı ç

karlarından hareket ediyoruz, çağdaş durumu hesaba katıyoruz ve zorluklara gözümüzü kapamıyoruz.

Emperyalistler silahsızlanma anlaşmasını geciktirmek ve bozmak için elbette ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Böylece kazanmaya çalışıyorlar. Zenginleşmek ve kapitalist ülkelerdeki halk yığınlarını korku içinde tutmak için silahsızlanma yarışını kullanıyorlar. Ama biz kendimizi akıntıya mı bırakmalıyız, emperyalizmin dümen suyunu izlemeli ve barış için savaşımında, silahsızlanma için savaşımında bütün güçleri seferber etmeyi red mi etmeliyiz?

Hayır. Bunu yapmak, saldırgan güçlere, militaristlere ve emperyalistlere teslim olmaktır. Biz, işçi sınıfının, bütün ülkelerin emekçilerinin savaşı önleyeceklerine, emperyalist hükümetlere silahsızlanmayı zorla kabul ettireceklerine inanıyoruz. Bunun için onlar her şeyden önce, kendi güçlerini anlamlı ve birleşmelidirler.

Emperyalizme ve savaş güçlerine karşı dünya işçi sınıfının örgütlenmiş gücünün karşıkoyması zorunludur. İşçi sınıfının şimdi, emperyalizme karşı sosyalist ülkelerin maddî gücüyle ve savunma gücüyle desteklenme olanağı vardır. Emperyalizm sultasının bölünmez olduğu zamanlar geçmiştir. Durum, 1917 Ekim Devrimi'nin ülkemizin yalnız olduğu ve bugünkünden daha zayıf olduğu ilk on yıllık dönemle karşılaştırılınca da görülür ki, belli bir biçimde değişmiştir.

Dünyadaki güçler dengesi günümüzde tümüyle değişik bir biçim almış bulunuyor. İşte bunun içindir ki, şimdi, savaşın kaçınılmazlığını ileri sürmek, sosyalizm güçlerine karşı güven yokluğuna, umutsuzluğa ve bozgun ruh haline düşüldüğünü gösterir.

Bir kimse, "devrimci ruh"un bir belirtisiymiş gibi, savaşın kaçınılmaz olduğu görüşünü durmadan yineleyebilir. Gerçekte, bu yaklaşım yalnızca, kendi gücüne güven yokluğunu ve emperyalizmden korkunayı gösterir.

Emperyalist kamp içinde hâlâ silahsızlanmaya karşı olan büyük güçler vardır. Ama bu güçleri geri çekilmeye zorlamak için, bunlara karşı halkların gazabını uyandırmalıyız ve bunları halkların iradesine boyuneğmeye zorlamalıyız.

Halklar silahsızlanmayı istiyorlar ve inanıyorlar ki, komünistler bunun için yapılan savaşımın öncüleri ve örgütleyicisidirler.

Silahsızlanma için savaşımımız taktik bir önlem değildir. Biz silahsızlanmayı içtenlikle istiyoruz; ve bu konuda da tam marksist-leninist konumlarda duruyoruz. Geçen yüzyılın hemen sonlarında, Friedrich Engels, silahsızlanmanın mümkün olacağına değindi ve bunu "barışın güvencesi" olarak niteledi. Zamanımızda silahsızlanma belgisini ilk kez V. İ. Lenin pratik bir görev olarak ileri sürdü ve bu ilk Sovyet önerisi olarak, tam ya da kısmî silahsızlanma için, 1922 yılındaki Cenova Konferansı'na sunuldu. (Bu konferansta Avrupa hükümetleri, Sovyetler Birliği'yle pazarlığa giriştiler.) Lenin'in yaşadığı bir zamandı ve silahsızlanma önerisini o formüle etmişti.

Silahsızlanma için savaşım savaşı önleyebilmenin en önemli bir etkenidir; emperyalizme karşı etkili bir savaşımdır. Sosyalist kamp bu savaşımında insanlığın büyük çoğunluğunu yanında bulur.

Çinli arkadaşlar, öteki sosyalist ülkelerin uluslararası durumu gevşetme ve savaş havasına (soğuk savaşa) son verme politikalarına karşı, göze göz diş diş belgisini ortaya attılar. Bu belge, gerçekte emperyalistlerin uçurumun kıyısında dolaşma politikalarının işine yarar ve silah yarışının şampiyonlarına yardım eder.

Çin Komünist Partisi liderlerinin tutumlarından, uluslararası gerginliğin, özellikle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'yle Birleşik Amerika arasında bir gerginliğin yüksek ve sürekli olmasını kendi yararlarına gördükleri izlenimi uyanıyor. Onlar açıkça Sovyetler Birliği'nin kışkırtmalara kışkırtma-

larla karşılık vermesini, emperyalist kamptaki saldırganların tuzağına düşmesini, emperyalistlerle maceracılık ve saldırganlık konusunda yarışa girmesini istiyorlar. Oysa bu, barışı güvence altına alma değil, savaşın dizginlerini bırakma yarışıdır.

Bu yolu tutmak, barışı ve halkların güvenliğini tehlikeye sokmaktır. Halkların yararını üstün tutan hiçbir komünist asla bu yolu izlemeyecektir.

Barış için savaşım ve sosyal sistemleri değişik devletlerle barış içinde birarada yaşama ilkelerine bağlı kalmak, emperyalizme karşı, onun hazırladığı yeni savaşlara karşı, emperyalistlerin sömürge ülkelerindeki saldırgan davranışlarına karşı, emperyalistlerin yabancı topraklardaki askerî üslerine karşı, silah yarışına karşı vb. en önemli bir savaşım biçimidir.

Bu savaşım işçi sınıfının, emekçi halkın tümünün yararınadır ve bu anlamda bir sınıf savaşımıdır.

Partimiz, yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı, ilk atom ve hidrojen bombalarının düşmesini beklemeden, bütün kardeş partilerin bu savaşımı şimdiden yürütmeleri ve günden güne yoğunlaştırmaları gereğinden hareket ederek yolunu çizmekte ve bu gerçekten hiç şaşmamaktadır. Asıl sorun, saldırganları zamanında durdurabilmek, savaşı önlemek ve tutuşmasına engel olmaktır. Bugün, barış için savaşım vermek; en büyük uyanıklığı sağlamak, emperyalizmin politikasını yorulmadan sergilemek, savaş kundakçılarının manevralarını ve entrikalarını uyanıklıkla izlemek, savaş taraftarlarına karşı halkların kutsal gazabını uyandırmak, bütün barış güçlerini örgütlemek ve güçlendirmek, barışı koruma yolunda yığınların hareketini sürekli olarak canlı tutmak, yeni savaşları istemiyen devletlerle işbirliğini artırmak anlamına gelir.

Barış için ve barış içinde birarada yaşama için savaşım emperyalizm cephesini zayıflatır, en saldır-

gan çevreleri halk yığınlarından tecrit eder, işçi sınıfının devrimci savaşıma ve ulusal bağımsızlık savaşımı içindeki halklara destek olur.

Barış için ve barış içinde birarada yaşama için savaşım, emperyalizme karşı yapılan devrimci savaşım ile içiçe bağlıdır. 81 Komünist Partisi Bildiri'lerinde şöyle dediler:

“Barış içinde birarada yaşama koşulları içinde, kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşımının gelişimi yararına, sömürge ve bağımlı ülkeler halklarının ulusal kurtuluş hareketleri yararına uygun olanaklar ortaya çıkar. Buna karşılık, devrimci sınıfın ve ulusal kurtuluş savaşımının başarıları da, barış içinde birarada yaşamının güçlendirilmesine yardımcı olur.”*

Barış içinde birarada yaşama koşulları içinde, proletaryanın sınıf savaşımında ve halkların ulusal kurtuluş savaşımında, son yıllarda yeni önemli zafeler kazanıldı. Dünya devrimi süreci başarıyla gelişmektedir.

İşte bunun içindir ki, sosyal sistemleri değişik devletlerle barış içinde birarada yaşama savaşımını, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı bağımsızlık ve sosyalizm için yürütülen devrimci savaşımından ayırmak, Çinli arkadaşların yaptığı gibi onları aynı sıraya koymak olur, barış içinde birarada yaşama ilkesini boş bir söze indirgemek olur, emperyalizme karşı barış için ve barış içinde birarada yaşamak için gerekli olan kararlı savaşımı savsaklamak olur. Bu da ancak emperyalistlerin işine yarar.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, 14 Haziran tarihli mektubunda, komünist partilerini, sosyal sistemleri değişik devletlerle barış içinde birarada yaşamayı, sömürenlerle sömürülenler arasındaki, ezen sınıflarla ezilen sınıflar arasındaki, emekçi halkla emperyalistler arasındaki ilişkilere dek yay-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976). Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 70-71 (Yay. n.).

makla suçlamaktadır. Bu, sermayeye karşı sınıf savaşımında proletaryaya öncülük eden ve daima devrimci savaşımı, emperyalizme karşı sınıf savaşımını destekleyen kardeş partilere yöneltilmiş gerçekten korkunç bir suçlama ve bir iftiradır.

Çin Komünist Partisi liderleri, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki kardeş partilere karşı hareketlerinde böyle zayıf kanıtlara dayanarak her türlü hileye başvurdular. Kendi buluşları olan tüm-den dayanaktan yoksun görüşleriyle bize isnatlarda bulunmaya başladılar, sonra da, ortaya koyduğumuz bu düşünlerimize karşı, bize karşı tavir alarak suçlamalara giriştiler. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki kardeş partilere karşı açıkça, devrimden caymış ve barış içinde birarada yaşamayı sınıf savaşımının yerine koymuş olmak gibi, tümüyle saçma savlar ileri sürdüler.

Ülkemizde her politik çevrede çok iyi bilinir ki, biz barış içinde birarada yaşamadan yalnızca sosyalist ülkelerin kapitalist ülkelerle olan devletlerarası ilişkilerini amaçlarız.

Barış içinde birarada yaşama ilkesi, elbette kapitalist ülkelerdeki karşıt sınıflar arasındaki ilişkilere hiçbir biçimde uygulanamaz; bunu işçi sınıfının burjuvaziye karşı sınıf çıkarları için yaptığı savaşım, ezilen halkların sömürgecilere karşı savaşımına uygulama olanağı yoktur. Sovyetler Birliği Komünist Partisi ideolojik alanda barış içinde birarada yaşamaya kesinlikle karşıdır. Bu basit gerçeği, kendisini marksist-leninist bilen herkesin çok önceleri öğrenmiş olması gerekir.

3. BÖLÜM

Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve öteki marksist-leninist partilerle Çin Komünist Partisi arasında Stalin putçuluğunun getirdiği sonuçlarla savaşım konusunda ciddi güçlükler vardır.

Çin Komünist Partisi liderleri kişileri putlaştırmayı savunma rolünü üzerlerine aldılar ve Stalin'in yanlış düşünlerinin propagandasını yapıyorlar. Kişileri putlaştırma döneminde beliren pratiği, ideolojiyi ve ahlâkı, yönetim yöntemini ve biçimini öteki partilere kabul ettirmeye çalışıyorlar. Açıkça söylemeliyiz ki, bu, kendilerine ne onur ne de ün sağlayacak bir yoldur, ne de imrenilecek bir yoldur. Hiç kimse, ilerici insanları marksist-leninist yoldan alıp kişileri putlaştırmadan yana bir yola çekmeyi başaramayacaktır.

Sovyet halkı ve dünya komünist hareketi, partimizin ve onun Nikita Kruşçev başkanlığındaki Merkez Komitesi'nin leninist ilkelere gerçekten bağlılığın bir gereği olarak, kişileri putlaştırmanın getirdiği sonuçlara karşı açtığı yiğit ve yürekli savaşımı anlayışla kabul etti.

Herkes bilir ki, partimiz bunu, emekçi halkın büyük gücünü köstekleyen ağır yükü kaldırmak ve böylece Sovyet toplumunun gelişmesini hızlandırmak amacıyla yapmıştır. Partimiz bunu, büyük Lenin'den bize miras kalan, sosyalizm ideallerini kişisel gücün kötüye kullanılmasından ve keyfilikten arındırmak için yapmıştır.

Partimiz bunu, kişileri putlaştırmanın getirdiği acı olayların üstelenmesini önlemek, tüm sosyalizm savaşçılarına bu deneyimizden ders almalarını göstermek için yaptı.

Komünist hareketin tümü, marksizm-leninizme aykırı olan kişileri putlaştırmaya karşı ve onun zararlı sonuçlarına karşı yapılan savaşımı doğru olarak anladı ve destekledi. Bunu bir zamanlar Çin liderleri de uygun bulmuşlar, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresinin çok büyük bir uluslararası önem taşıdığını belirtmişlerdi.

1956 Eylül'ünde, Çin Komünist Partisi 8. Kongresi'nin açılışında, Mao Tse-tung arkadaş şöyle demişti:

“Sovyetler Birliği’ndeki arkadaşlar ve Sovyet halkı Lenin’in öğretilerine uygun hareket ettiler. Kısa bir süre içinde parlak başarılarla ulaştılar. Son Sovyetler Birliği Komünist Partisi Kongresi birçok politik ilkeyi doğru olarak ortaya koydu ve parti içindeki eksiklikleri kınadı. Güvenle söylenebilir ki, gelecekteki çalışmaları eşsiz bir gelişme gösterecektir.”

Kongrede, arkadaş Liu Shao-chi tarafından okunan Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi’nin politik raporunda, bu yargı daha da ileri götürülüyordu:

“Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nin bu yılın Şubat ayında yapılan 20. Kongresi dünya ölçüsünde önem taşıyan en önemli politik olaydır. Kongre yalnızca koskoca Beş Yıllık Plan’ın ana çizgilerini ve sosyalizmin daha ileri aşamalara ulaşmasına yönelik çok önemli önerileri getirmekle ve parti içindeki önemli karışıklıkların nedeni olan kişileri putlaştırmayı suçlamakla kalmamış, aynı zamanda, uluslararası ilişkilerin ve barış içinde birarada yaşama ilkesinin geliştirilmesi için ileri öneriler getirmiş, uluslararası gerginliği yumuşatacak önemli öneriler ortaya atmıştır.”

Yine Çin Komünist Partisi’nin 8. Kongresinde, arkadaş Teng Hsiao-ping, parti tüzüğü değişikliği üzerine hazırladığı raporunda şöyle diyordu:

“Leninizm, parti içinde önemli sorunların karara bağlanmasında, kişisel hareketi değil, ortaklaşa hareket etmeyi emrediyor. Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresi, ortaklaşa yönetim ilkesini ve kişileri putlaştırmaya karşı savaşımlı gevşetmeden gözönünde bulundurmanın çok büyük önemine inandırıcı bir açıklama sağlamıştır. Bu açıklamanın, yalnız Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nde değil, bütün ülkelerin komünist partileri üzerinde de çok büyük etkisi olmuştur.”

Jenmin jih Pao gazetesindeki “Yine Proletarya

Diktatörlüğünün Tarihî Deneyimi Üzerine" adlı ünlü başyazıda (Aralık 1956), Çinli arkadaşlar şöyle yazmışlardı:

"Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresi Stalin'in önemli hatalarını ortaya sermiş ve Stalin'in hatalarının sonuçlarını ayıklamakta büyük bir yüreklilik göstererek Stalin putçuluğunu ortadan kaldırmıştır. Tüm dünyada marksist-leninistler ve komünizm davasına sevgi duyanlar, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin hataları düzeltmeye yönelik çabalarını desteklemekte ve Sovyetler Birliği'ndeki arkadaşların çabalarının tam bir başarıya ulaşmasını dilemektedirler."

Ve, gerçek de böyledir.

Herhangi bir tarafsız kimse, Çinli liderlerin bu sözlerini, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran tarihli mektubunda söyledikleriyle karşılaştırırsa, onların, partimizin 20. Kongresi'ni değerlendirirken nasıl 180 derecelik dönüş yaptıklarını görecektir.

Ama, böyle ilke sorunlarında herhangi bir sapma ve kararsızlık hoş görülebilir mi? Elbette hayır. Ya Çin liderlerinin bu ilke sorunlarında Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'yle bir ayrılığı yoktur ya da bu sözlerinin tümü yanlıştır.

Çok iyi bilinir ki, gerçeğin en iyi ölçütü pratiktir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20., 21. ve 22. Kongreleri'nin çizdiği çizginin gerçekleştirilmesiyle ülkemize gelen yeni yaşamın olağanüstü sonuçları, bunu apaçık ve inandırıcı bir biçimde doğruladı. Partimizin parti çalışmalarında leninist ilke ve kuralların canlandırılması işine yönelmesinden bu yana geçen 10 yıl içinde, Sovyet toplumu, ekonomik gelişmede, kültür ve bilimdeki yükselmeye, halkın mutluluğunda, savunma gücünün artırılmasında, dış politikada gerçekten çok büyük başarılar gösterdi.

Korku, kuşku ve kararsızlık havasının zehirle-

diği toplum yaşamı dđnemi, kişileri putlaştırma dđnemi gitmiştir, bir daha hiçbir biçimde geri dđnme-yecektir.

Sovyet halkının şimdi daha iyi yaşadığı ve sosyalizmin nimetlerinden daha iyi yararlandığı gerçeğini yadsımak olanaksızdır. Yeni bir apartman daireesine sahip olan milyonlarca işçiden birine sorun, şimdi daha iyi durumda olan kollektif çiftlik emekçisine sorun, kişileri putlaştırma dđneminde haksız yere işkence görmüş ve şimdi onur ve saygınlıkları geri verilmiş binlerce ve binlerce insana sorun, o zaman, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 22. Kongresi'nin leninist yoldaki zaferinin Sovyet halkı için fiilen ne demek olduğunu anlayacaksınız.

Kişileri putlaştırma dđnemi içinde anaları, babaları haksızlıklara kurban gitmiş olan insanlara sorun bakalım, analarının, babalarının ve kardeşlerinin namuslu kimseler olduklarının tanınması ve kendilerinin, toplum dışı değil, Sovyetler yurdunun bütün haklarına sahip değerli çocukları olduklarının kabul edilmesi, onlar için ne demektir?

Sanayide, tarımda, kùltürde, bilimde, sanatta, hangi yana gözümüzü çevirirsek çevirelim, her alanda hızlı bir ilerleme görürüz. Uzay gemilerimiz evrende dolaşıyor, izler bırakıyor; bu da, partimizin Sovyet halkını doğru yolda götürdüğünün parlak bir kanıtıdır.

Elbette, Sovyet insanının yaşamının gelişmesi için her şeyin artık yapılmış olduğunu düşünmüyoruz. Sovyet halkı bu ilkenin gerçekteşmesinin yalnızca bizim isteğimize bağlı olmadığını anlamaktadır. Biz komünist bir toplum kurmak, maddi nimetlerin bolluğunu yaratmak zorundayız. İşte bunun için, komünizmin zaferine yaklaşabilmek amacıyla maddi ve manevi değerleri daha çabuk yaratmak için, halkımız inatla çalışıyor.

Herkes anlayabilir ki, biz doğru bir yol izliyoruz; gelişmemizin amacını ağıça görüyoruz.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi programı komünizmin kurulması için somut bir plan getiriyor. Bu programın uygulanması Sovyet halkına en yüksek yaşam düzeyini sağlayacaktır; "herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" olan yüce komünist ilkesine adım adım bir geçişe başlangıç anlamına gelecektir.

Sovyet halkı, Çinli arkadaşların, Sovyetler Birliği Komünist Partisi programını, komünist bir toplum yaratma yolundaki bu koskoca planı lekelemek istemelerini garip ve çok çirkin bulmaktadır.

Çin Komünist Partisi liderleri, partimizin, halkın daha iyi bir yaşama kavuşması için savaşımı görev olarak kabul ettiğini ilân etmesi olayını amaçlayarak, bunun, Sovyet toplumunun "burjuvalaştırılması" ve "iyileştirilmesi" olduğunu imâ ediyorlar. Onların mantığına göre, halk paçavradan giysiler içinde olur ve ortak bir kâsedan sade suya lahana çorbası içerse, bu komünizmdir. Ve bir emekçi iyi yaşarsa ve yarın daha iyi yaşamak isterse, bu onlara göre hemen hemen kapitalizmin yeniden canlanmasıdır.

Bu felsefeyi marksizm-leninizmin en son buluşu olarak önümüze sürmeye kalkıyorlar! Bu, böyle teorileri ortaya atanların, iktidarı ele almış ve kendi sosyalist devletini kurmuş bulunan işçi sınıfının gücüne ve yeteneklerine inanmayan insanlar olduklarını açıkça ortaya koyar.

Ülkemizin tarihine ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi programına dönersek, Lenin'in önderliğinde iktidarı ele geçirdiğimiz zaman işe nereden başladığımızı ve şimdi Sovyetler Birliği halkının nasıl bir zirveye ulaşmış bulunduğunu anlarız.

Ülkemiz büyük bir sosyalist güç durumuna geldi. Sovyetler Birliği sanayi üretimi hacminde Avrupa'da birinci, dünyada ikincidir ve çok kısa bir zamanda Birleşik Devletler'i de geçerek birinci yeri alacaktır. Sovyet işçi sınıfı, Sovyet kollektif çiftlik

köylüleri, Sovyet aydınları bütün zaferlerimizin yaratıcısıdır.

Biz inanıyoruz ki, yalnız Sovyet halkı değil, öteki sosyalist ülkelerin halkları da, emeğin büyük başarılarını ortaya koyacak yetenektedirler. Bunun için işçi sınıfına ve köylüye yalnızca doğru önderlik yapmak yeter. Bu önderliği üzerine alan insanların gerçekçi bir biçimde düşünmeleri ve emekçi halkın gücünü ve enerjisini doğru yola yöneltecek kararlar almaları gereklidir.

Çin liderleri, kişileri putlaştırmayı savunmaya girerek, mektuplarını, Sovyetler Birliği'ndeki sınıf savaşımı üzerine, Sovyetler Birliği Komünist Partisi programında "tüm halkın devleti" ve "tüm halkın partisi" olarak anlatılan tezlerin sözümona yanlış ve marksizmden uzak tezler olduğu üzerine, söylevlerle doldurdular.

Bu mektupta ileri sürdükleri kanıt ve yargıların hepsini incéden inceye ele alacak değiliz. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran tarihli mektubunu okuyan herkes, kuşkusuz bu söylevlerde Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, Sovyet halkının yaşamı üzerine son derecede çaresiz ve bilgisiz olduğunu görecektir.

Bize öğretiliyor ki, Sovyet toplumunda hâlâ birbirine düşman sınıflar vardır ve işte bu yüzden proletarya diktatörlüğünün kalmasına gereksinim vardır. Öyleyse, bu sınıflar nelerdir?

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mektubunda görülüyor ki, bunlar "burjuvanın çanak yalayıcıları, asalaklar, karaborsacılar, dolandırıcılar, aylaklar, sokak serserileri, kamu mallarını çalanlar"dır. Herkes kabul eder ki, bu, Çinli arkadaşların kendilerine özgü, oldukça orijinal bir sınıf savaşımı anlayışıdır.

Ne zamandan beri bu asalak öğeler sınıf olarak kabul edilmektedirler? Hem de ne sınıflar! Aylaklar sınıfı ya da bir sokak serserileri sınıfı, kamu malları-

nı çalanlar sınıfı ya da bir asalaklar sınıfı öyle mi? Hiçbir toplumda suçlular belli bir sınıf oluşturmazlar. Bu ögeler sosyalist bir toplumda da elbette bir sınıf oluşturmazlar.

Bunlar kapitalizm kalıntılarının belirtileridir.

Proletarya diktatörlüğü yalnızca bu tür kimselemlerle savaşım için değildir. Tüm halkın devleti bu görevi başarabilir ve başarmaktadır. Biz deneyimlerimizle biliyoruz ki, parti içindeki, işçi sendikaları ve başka kamu kuruluşları içindeki eğitim çalışmalarının düzeyi yükseldikçe, kamunun rolü arttıkça, Sovyet miliyasının çalışması düzeldikçe suçlara karşı savaşım daha etkili olacaktır.

Bugünkü Sovyet toplumunun iki ana sınıftan, işçiler ve köylüler ile aydınlardan oluşmuş olduğu ve Sovyet toplumunda hiçbir sınıfın başka sınıfları sömürmesine olanak verecek bir yer tutmadığı gerçeğini reddetmek olanaksızdır.

Diktatörlük bir sınıf kavramıdır; Çinli arkadaşlar, Sovyetler Birliği'nde proletaryanın acaba hangi sınıf üstüne diktatörlük etmesini öneriyorlar? Kollektif çiftlik köylüleri ya da halkın aydınları üstüne mi? Hiç kimse, Sovyet toplumunda işçi sınıfı ve köylülerin önemli oranda değişikliğe uğradığını, bunların aralarındaki ayrılıkların ve farkların gittikçe azaldığını gözden uzak tutmamalıdır.

İşçi sınıfı sosyalizmin tam ve sonuçlandırıcı zaferinden sonra da öncülük rolünü sürdürür, ama proletarya diktatörlüğü yoluyla değil. İşçi sınıfı komünizmin tam olarak kurulması koşulları içinde de toplumun önde gelen sınıfı olarak kalır. Onun bu rolü, hem ekonomik yeriyle —bu doğrudan sosyalist mülkiyetin en yüksek biçimiyle ilgilidir— ve yıllarca süren sınıf savaşımı ve devrimci deneyim sonucu olarak en çok olgunlaşmış sınıf olması olgusuyla belirlenir.

Çinli arkadaşlar, Karl Marx'ın kapitalizmde komünizme geçiş döneminin proletarya diktatörlü

ğünden başka bir yolla olmayacağına değinen sözlerini anımsatmaktadırlar. Ama, Marx bunu söylerken, komünizmi bir tüm olarak, bir tek sosyo-ekonomik yapı olarak almış, —ki sosyalizm bunun ilk aşamasıdır— buna sosyalist devrim olmadan ve proletarya diktatörlüğü olmadan geçişin mümkün olmayacağını kabul etmiştir. V. İ. Lenin'in de, sömüren sınıfın direnmesinin üstesinden gelecek, sosyalist yapıyı kurabilmek için sosyalizmin zaferini güvence altına alabilecek komünizmin ilk aşamasında proletarya diktatörlüğünün gerekliliği üstünde kesinlikle duran birçok sözleri vardır.

Bundan da belli olur ki, proletarya diktatörlüğü zorunluluğu, sosyalizmin zaferinden sonra toplumda yalnızca emekçi halk, niteliği tümünden değişmiş olan dost sınıflar kaldığı zaman ortadan kalkar; çünkü artık o zaman baskı altında tutulması gereken hiç kimse yoktur.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bu sorunlar üzerindeki mektubunun, bütün bu sahte teorik söylev yığınının gerçek özü alınacak olursa, şu sonuç çıkar: Çinli arkadaşlar, partimizin 20., 21. ve 22. Kongreleri'nin kararlarında ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi programında kuvvetle benimsenen ve ilân edilen ve sosyalist demokrasiyi geliştirmeye yönelik Sovyetler Birliği Komünist Partisi çizgisine karşı çıkıyorlar.

Uzun mektuplarında, sosyalizm koşulları içinde, komünizmin kurulması koşulları içinde, demokrasinin gelişmesinden yalnızca söz etmek için bile bir yer bulamamış olmaları boşuna değildir.

Çinli arkadaşların kişileri putlaştırmayı savunurlarken, kendilerini hangi dürtülerin bu yola yönelttiğini tam olarak kestirmek çok zordur. Gerçek şu ki, uluslararası komünist hareketin tarihinde ilk kez kişileri putlaştırmayı açıkça yüceltenlerle karşılaşırız.

Kişileri putlaştırmanın ülkemizde en gelişkin

olduğu dönemde bile, Stalin'in kendisi de, hiç olmazsa sözle, bu küçük-burjuva teorisini reddetmek zorunda kalmıştı ve bu teorinin Sosyalist-Devrimci'lerden geldiğini söylemişti. Kişileri putlaştırma ideolojisini savunmak için Marx ve Lenin'i kullanma girişimleri şaşkınlık uyandırmaktan başka bir işe yaramaz. Çinli arkadaşlar, Lenin'in, partimizin ta doğuşundan başlayarak, Narodnik'lerin yığınlar ve kahramanlar üzerine olan teorilerine karşı çetin bir savaşım açtığını gerçekten bilmiyorlar mı? Gerçek ortaklaşa yönetim yöntemlerini partimizin Merkez Komitesi'nde ve Sovyet Devleti'nde Lenin yerleştirdi. Lenin, kendisine karşı gösterilen dalkavukluğa ve kulluğa en küçük bir fırsat vermemiştir ve çok alçakgönüllüydü.

Elbette kişileri putlaştırmaya karşı savaşım, partimizce ya da öteki marksist-leninist partilerce, hiçbir biçimde hükümet ve parti liderlerinin otoritelerini yadsıma olarak kabul edilmedi. Sovyetler Birliği Komünist Partisi, 20. ve 22. Kongreler de içinde, bunu ısrarla belirtmiştir. Parti, liderlerinin otoritesine saygı duyar, kişileri putlaştırmayı kaldırıp onun sonuçlarına karşı savaşım verirken, halkın çıkarlarını gerçekten temsil eden, bütün gücünü komünizmin zaferi için harcayan ve bu yüzden haklı bir saygınlığa sahip liderlere de değer verir.

4. BÖLÜM

Ayrıldığıımız sorunlar içinde, bunu izleyen önemli bir sorun da, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimci savaşımı, ulusal kurtuluş savaşmaları, bütün insanlığın sosyalizme geçişi konusundaki yöntemler ve yollardır.

Bu sorun üzerindeki ayrılıklar Çinli arkadaşlara göre şöyle görünmektedir:

Bir taraf, yani kendileri, dünya devrimi için uğ-

raşırlarken, ötekiler, yani Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle öteki marksist-leninist partiler, devrimi unutupyorlar, hatta ondan "korkuyorlar"; gerçek bir devrim yerine devrimci savaşım adına "değersiz" şeylerle ilgileniyorlar; barış gibi, sosyalist ülkelerin ekonomik gelişmesi ve halkların yaşam düzeylerinin yükseltilmesi gibi, kapitalist ülkelerin emekçi sınıflarının demokratik hakları ve canalıcı çıkarları için savaşımı gibi.

Gerçekteyse, Çin Komünist Partisi'nin görüşleriyle uluslararası komünist hareket arasındaki görüş ayrılıkları tümüyle başka bir niteliktedir. Bir taraf, yani Çin Komünist Partisi liderleri, yerli yersiz dünya devriminden sözediyorlar, her fırsatta ve bazan da yersiz olarak devrimci sözleri cakayla ortaya atıyorlar. Çinli arkadaşların eleştirdikleri ötekilerse, devrim sorununa büyük bir ciddiyetle yaklaşıyorlar, ve, lâf ebeliği yerine çok çalışarak sosyalizmin zaferi için en iyi yolları araştırıyorlar, günün koşullarına en iyi biçimde uyma yolları arıyorlar, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğruna zorlu savaşım veriyorlar.

Çinli arkadaşların günümüzün devrimci hareketinin sorunları üzerindeki başlıca görüşlerini ele alalım:

"Dünya devrimi" adına barış için savaşımın durdurulması, barış içinde birarada yaşama ve barış içinde ekonomik yarış politikasından vazgeçilmesi, kapitalist ülkelerdeki işçilerin canalıcı çıkarları için ve demokratik reformlar için savaşımından vazgeçilmesi tezi, ülkelerin ve halkların sosyalizme geçişine yardımcı olur mu?

Barış için ortaya çıkınakla ve barış içinde birarada yaşama politikasını izlemekle, sosyalist ülkeler komünistlerinin yalnız kendilerini düşündükleri ve kapitalist ülkelerdeki sınıf kardeşlerini unuttukları savı doğru mudur?

Bugün, termonükleer savaşa karşı barış için sa-

vaşımın anlamı üzerinde düşünmüş olan herkes, Sovyet komünistlerinin, öteki sosyalist ülkelerin kardeş partilerinin barışçı politikalarıyla, kapitalist ülkelerdeki emekçi halka, işçi sınıfına ne büyük ölçüde bir yardımda bulduklarını kavrayacaktır. Nükleer savaşı önlemek, yalnız işçi sınıfını ölümden kurtarmak değil, bütün ülkeler halklarını ve hatta kıtaları kurtarmaktır. Yalnızca bu bile, politikamızın doğru olduğunu göstermeye yeter.

Bunun bir başka nedeni de, bu politikanın uluslararası devrimci işçi sınıfı hareketinin temel sınıf amaçlarına ulaşmasına yardım için en iyi yol olduğudur. Sosyalist ülkeler, kendi kazandıkları barış koşulları içinde, ekonomik gelişmelerinin kaydettikleri parlak başarılarla, bilim ve teknikte kaydettikleri yeni zaferlerle, halklarının çalışma ve yaşama koşullarında sağladıkları sürekli gelişmelerle ve sosyalist demokrasiyi geliştirip daha da iyileştirmekle işçi sınıfının savaşımına büyük katkılarda bulunuyorlar mı?

Bu başarılarla ve zaferlere bakan kapitalist ülkenin her işçisi, "sosyalizm kapitalizmden üstün olduğunu gerçekleriyle tanıtıyor; bu düzen, uğrunda savaşıma değer" diyecektir.

Günümüzün koşulları içinde sosyalizm halkın yüreğini ve aklını, yalnızca kitaplarla değil, daha önemli olarak, gerçekleriyle ve yaşayan örnekleriyle kazanıyor.

1960 Bildirisi, çağımızın ana özelliği olarak, dünya sosyalist sisteminin, insan toplumunun gelişiminde belirleyici etken durumuna gelmekte olduğunu görüyor. O toplantıya katılan bütün komünist partileri uluslararası işçi sınıfının ve onun yarattığı dünya sosyalist sisteminin çağımızın canevinde yer tuttuğu ortak sonucuna vardılar.

Devrimci hareketin bütün öteki görevlerinin gerçekleşmesi, geniş ölçüde dünya sosyalist sisteminin pekiştirilmesine bağlıdır. İşte bunun içindir ki,

komünist ve işçi partileri “dünya gelişmesinde ve uluslararası alanda, rolleri ve etkileri her yıl biraz daha büyüyen halkların büyük sosyalist toplumunu yorulmadan güçlendirmek için” söz verdiler. Partimiz bu çok büyük görevi kendisinin en önemli uluslararası görevi şaymaktadır.

V. İ. Lenin dedi ki: “dünya devrimi üzerine başlıca etkiyi ekonomik politikamızla yaparız... Bu alandaki savaşım dünya ölçüsünde verilmektedir. Bu görevin üstesinden gelirsek, uluslararası ölçüde kesin ve kalıcı başarıyı kazanacağız.” (*Bütün Yapıtları*, Cilt 32, sayfa 413.)

Büyük Lenin’in bu buyruğu, Sovyet komünistlerince tam olarak benimsendi. Bu belgeyi öteki sosyalist ülkelerin komünistleri de izledi. Ama şimdi görüyoruz ki, V. İ. Lenin’in yanılmış olduğunu düşünen arkadaşlar var.

Bu nedir? Sosyalist ülkelerin kapitalizmi ekonomik yarışta yenme yeteneğine güven yokluğu mudur, yoksa, sosyalizmin kuruluşunda güçlüklerle karşılaşan ve hayal kırıklığına uğrayan insanların, uluslararası devrimci hareket üzerinde başlıca etki yapmanın kendi ekonomik başarılarıyla, kendi ülkelerinde sosyalizmin başarıyla kurulması örneğiyle mümkün olacağını görmeyen insanların tavrı mıdır?

Devrime daha kısa zamanda, kendilerine daha kısa gelen başka yollarla ulaşmak istiyorlar. Ama zafere ulaşan devrim yalnızca çalışmayla, halkın çalışmasıyla başarılarını pekiştirebilir ve sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünü tanımlayabilir.

Bunun kolay olmadığı doğrudur. Özellikle, devrimler geri kalmış bir ekonomi mirasına konmuş ülkelerde başarılacaksa... Ama, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin birçoğunun verdiği örnekler yeterince tanıtılıyor ki, bu koşullar altında bile, doğru yöneticilik yapılırsa, büyük başarılar kazanma ve tüm dünyada sosyalizmin kapitalizme üstün-

lüğünü gösterme olanağı vardır.

Bir başka soru da, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimci savaşımına hangi durumların daha uygun olduğudur; barış ve barış içinde birarada yaşama durumu mu, yoksa sürekli olarak uluslararası gerginlik ve savaş havası durumu mu?

Bu soruya verilecek yanıt konusunda kuşkuya yer yoktur. Emperyalist devletlerin egemen çevrelerinin, şovenizmi kırbaçlayarak, savaş histerisini artırarak, en kudurmuş gericileri ve faşizm yanlısı öğeleri iktidara getirmek amacıyla, demokrasiyi bir yana iterek, politik partileri, işçi sendikalarını ve işçi sınıfının öteki yığın örgütlerini yoketmek için savaş havası durumunu sömürdüklerini kim bilmez?

Barış için savaşım komünistlerin yığınlarla olan bağlarını, saygınlıklarını ve etkilerini büyük ölçüde pekiştirir ve bunun sonucu olarak devrimin politik ordusu denilen şeyin kurulmasına yardımcı olur.

Sosyal sistemleri değişik devletlerle barış içinde birarada yaşama için ve barış için yapılan savaşım, uluslararası işçi sınıfının temel amaçlarına ulaşma yolunda yaptığı savaşımın gelişmesini sağlaması bir yana, tam gelişmesini mümkün kılar.

Deneyimli insanlar olan, bir devrimi başarmış olan Çinli arkadaşların şu ana sorunu anlamadıklarına inanmak zordur: Bugün, dünya devrimi; dünya sosyalist sisteminin pekiştirilmesi ve kapitalist ülkelerdeki işçilerin devrimci sınıf savaşımlarından, ulusal kurtuluş savaşımından, Asya ve Afrika'nın yeni kurtulmuş ülkelerinin politik ve ekonomik bağımsızlıklarını pekiştirme savaşımından, istila savaşlarına karşı barış için yapılan savaşımardan ve yığınların tekelliliğe karşı savaşımından ve birbirlerine karşı konması gerekmeyen, tersine, birleşik olarak ve aynı hedefe, yani emperyalizmin egemenliğini yıkmaya yöneltilmesi gereken daha birçok savaşım yollarından geçerek gerçekleşecektir.

Çinli komünistler tepeden bakarak ve haksız

olarak, Fransa, İtalya, Birleşik Amerika ve öteki ülkelerin komünist partilerini oportünizmden ve "parlemanter ahmaklık" reformizminden başka bir şey yapmamakla ve hatta burjuva sosyalizmine kaymakla suçlamaktadırlar. Bunu neye dayanarak söylüyorlar? Bu komünist partilerinin hemen yakın bir proleter devrimi belgisini ortaya atmadıklarına dayanarak. Oysa, Çin liderlerinin de devrimci bir ortam olmadan böyle bir belginin ortaya atılamayacağını bilmeleri gerekir.

Her bilgili marksist-leninist bilir ki, ülkede devrimci bir ortam yokken silahlı ayaklanma belgisini ortaya atmak, işçi sınıfını yenilgiye mahkum etmek demektir. V. İ. Lenin'in bu soruna son derecede büyük bir ciddiyetle yaklaştığı, devrimci eylem zamanının seçilmesine nasıl politik bir etkinlik ve somut durumun bilgisiyle giriştiği herkesçe bilinir.

Ekim Devrimi'nin tam öngününde, Lenin, '24 Ekim'de başlamanın çok erken, 26 Ekim'de başlamanınsa çok geç olacağına değindi; her şey kaybedilebilirdi ve, sonuç neye mal olursa olsun, 25 Ekim'de iktidar ele geçirilmeliydi. Sınıf çelişkilerinin yoğunluğunu, devrim ortamının varlığını, ayaklanma anının seçimini kim belirler? Bunu ancak o ülkenin işçi sınıfı ve onun öncüsü marksist-leninist parti yapabilir.

Uluslararası işçi sınıfı hareketinin tarihi gösteriyor ki, bir parti, kendini işçi sınıfının partisi olarak tanıtır da, yalnızca ekonomik sorunlarla uğraşıyorsa, işçi sınıfını devrimci bir ruha ulaştırmıyorsa, onu iktidari almak için savaşıma hazırlamıyorsa, gerçekten kötüdür.

Durumu böyle olan bir parti kaçınılmaz olarak reformizme kayacaktır. Ama, bir partinin politik savaşım amaçlarını işçi sınıfının, köylünün ve emekçi halkın ekonomik durumunu düzeltme çabasından ayrı olarak düşünmesi de aynı derecede kötüdür. Böyle bir parti ister istemez yığınlardan kopar. An-

cak sınıf savaşının bütün biçimlerini, bunlara ustaca bir bileşim vererek doğru kullanmasıylaadır ki, bir parti gerçekten devrimci, marksist-leninist bir parti olur, yığınların öncüsü olur, işçi sınıfını sermayeyi yenme savaşında, iktidarı alma savaşında başarıyla yönetebilir.

Çin liderleri, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin —kapitalizmde bile mümkün olan, ve, işçi sınıfının, köylülerin, küçük-burjuvazinin yaşam koşullarını kolaylaştıran, tekellere karşı geniş bir cephenin kurulmasına katkıda bulunan— emekçi halkın ekonomik ve sosyal çıkarları için ve demokratik reformlar için yapılan ve sosyalist devrimin zaferi için yapılacak daha ileri savaşıma temel görevi yerine getirecek olan savaşımı kendi yakın görevleri olarak görmeleri olayını çok büyük bir günah sayıyorlar. Ve bunu, onların, 1960 Moskova Bildirisi'nde saptananları tam olarak yerine getirmekte oldukları gerçeğine karşı yapıyorlar.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin yaptıkları her şeye karşı gelmekle, Çinli arkadaşlar, ne sınıf savaşı cephe hattındaki komünistlerin kapitalizme karşı savaşımlarında basit bir dayanışma anlayışını gösteriyorlar ne de bu ülkelerin somut koşulları içinde işçi sınıfının devrimci hareketlerinin özel yollarda ilerlediğini görebiliyorlar.

Gerçekte, "devrim uğruna" devrime giden yolları açıkça reddediyorlar, komünist partilerini yığınlardan tecrit edecek bir tutumu savunuyorlar. Kuşkusuz böyle bir tutum, işçi sınıfının tekellerin ege-menliğine ve kapitalizme karşı savaşında bağlaşıklarını kaybetmesi sonucunu verir.

Çinli arkadaşlar, çeşitli ülkelerin sosyalizme geçiş yolları bakımından da dünya komünist hareketiyle anlaşmazlığa düşmüşlerdir.

Herkeşçe bilinir ki, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve öteki marksist-leninist partiler, Moskova Toplantısı belgelerinde ve Sovyetler Birliği Komü-

nist Partisi'nin programında da belirtildiği gibi, sosyalizme geçiş, barışçı olan ve barışçı olmayan iki olasılıktan hareket etmektedirler. Buna karşın Çinli arkadaşlar, partimizin ve öteki kardeş partilerin yalnızca barışçı yolu kabul ettiklerini inatla ileri sürüyorlar.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, 30 Mart 1963 tarihli mektubunda, bu konudaki tutumunu şöyle özetlemiştir:

"İşçi sınıfı ve onun öncüsü marksist-leninist partiler, sosyalist devrimi iç savaş olmaksızın barışçı bir yolla gerçekleştirmeye çaba gösterirler. Böyle bir olasılığın gerçekleşmesi işçi sınıfının, tüm halkın ve ülkenin ulusal çıkarlarının yararınaadır.

"Aynı zamanda, devrimin gelişme yollarının seçimi yalnızca işçi sınıfına bağlı değildir. Sömüren sınıflar halka zor kullanırlarsa, işçi sınıfı iktidarı almak için barışçı olmayan yolları kullanmaya zorlanmış olacaktır. Her şey, özel koşullara, ülke ve dünya arenasında sınıf güçlerinin dağılımına bağlıdır.

"Kapitalizmden sosyalizme geçiş için hangi savaşım biçimleri kullanılmış olursa olsun, böyle bir geçiş, elbette, ancak bir sosyalist devrim yoluyla ve çeşitli biçimlerde proletarya diktatörlüğü yoluyla mümkün olabilir.

"Kapitalist ülkelerdeki komünistlerin öncülük ettiği işçi sınıfının özverili savaşımına değer veren Sovyetler Birliği Komünist Partisi, bu savaşımına her türlü yardım ve destek sağlamayı bir görev sayar."

Biz görüş açımızı birçok kez anlattık ve burada daha fazla ayrıntılarıyla bunu açıklamamızın gereği yok.

Bu sorun üzerinde Çinli arkadaşların tavrı nedir? Bu tavır bize bütün sözlerindeki önerilerinin ve Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin 14 Haziran tarihli mektubunun anahtarını vermektedir.

Çinli arkadaşlar devrim ruhunun asıl ölçütünü, her zaman, her yerde ve her yerde silahlı bir ayak-

lanma olarak görüyorlar.

Böylelikle, Çinli arkadaşlar, sosyalist devrimin zaferi için barışçı savaşım yollarının kullanılabileceğini görmezlikten geliyorlar. Oysa marksizm-leninizm, komünistlerin devrimci savaşım biçimlerinin her türlüünü, zor kullanarak ya da kullanmayarak, mutlaka bilmeleri gerektiğini öğretmektedir.

Bir başka önemli sorun da, uluslararası işçi sınıfı savaşımıyla Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal bağımsızlık hareketleri arasındaki ilişkidir.

Bugün, uluslararası işçi sınıfı hareketi dünya sosyalist sistemiyle kapitalist ülkelerin komünist partilerince temsil edilir, ve, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal bağımsızlık hareketleri çağımızın en büyük güçleridir. Bunlar arasında doğru bir uyarlılık sağlanması emperyalizme karşı zaferin başlıca gereklerinden biridir.

Çinli arkadaşlar bu sorunu nasıl çözümlüyorlar? Bu onların yeni "teori"sinde görülüyor. Bu teoriye göre, zamanımızda ana çelişme, sosyalizmle emperyalizm arasında değil, ulusal bağımsızlık hareketleriyle emperyalizm arasındadır. Çinli arkadaşlara göre, emperyalizme karşı savaşımında temel güç, dünya sosyalist sistemi değil, uluslararası işçi sınıfı hareketi değil, yine ulusal bağımsızlık hareketleridir.

Çinli arkadaşlar, bu yoldan giderek, açıktan açığa, Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları arasında en kolay bir biçimde sevgi ve yandaş kazanmak istemektedirler. Ama izin verin de, kimse bu "teori"ye kanmasın.

Çinli teorisyenler istesin ya da istemesinler, bu teori gerçekte, ulusal bağımsızlık hareketlerinin uluslararası işçi sınıfından ve onun eseri olan dünya sosyalist sisteminden tecrit edilmesi anlamına gelir; bu da, ulusal bağımsızlık hareketlerinin kendisi için çok büyük bir tehlike olur.

Gerçekten, Asya'nın birçok halkları, bütün kahramanlıklarına ve özveriliklerine karşın, önce Ekim Devrimi ve sonradan kurulan dünya sosyalist sistemi, emperyalizmin temellerini ve sömürgecilerin gücünü sarsmamış olsalardı, zafere ulaşabilirler miydi?

Şimdi de, bağımsızlığına kavuşan, politik başarılarını ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirme çabasına yönelen ve yeni bir savaşım dönemine giren halkların, sosyalist devletlerin yardımı olmadan bu amaçlarının gerçekleşmesinin, tümüyle olanaksız değilse, geniş ölçüde daha zor olacağını görmüyorlar mı?

Marksist-leninistler çağımızın özelliği olan ulusal bağımsızlık hareketleri ve onun parlak geleceği üstünde daima önemle dururlar; ama daha ileri başarılar için, emperyalizme karşı, ana savaşım gücü olan dünya sosyalist sistemi ülkeleriyle ve kapitalist ülkelerdeki işçi hareketleriyle sağlam bir bağlaşma ve işbirliği kurmayı bunun temel koşulu olarak görürler.

Bu durum 1960 Bildirisi'nde belirtilmiştir. Bu, antiemperyalist savaşımın zaferi için işçi sınıfı egemenliğinin zorunluluğu düşününe dayanır ve ancak böyle bir egemenlik bu harekete gerçekten sosyalist bir nitelik kazandırır. Sonunda, sosyalist devrime geçiş koşullarını en yüksek noktasına vardırıarak olgunlaştırır.

Lenin'in düşünüyü, Ekim Devrimi deneyimiyle, öteki ülkelerin deneyimleriyle doğrulanmıştır ve kimsenin kafasında kuşku uyandırmamaktadır. Bununla birlikte, görülüyor ki, Çinli arkadaşlar Lenin'i düzeltmek, ve, işçi sınıfının değil de küçük-burjuvazinin ya da ulusal burjuvazinin, hatta "bazı yurtsever görüşlü kralların, prenslerin ve aristokratların", emperyalizme karşı dünya savaşımının liderleri olmaları gerektiğini tanıtlamak istemektedirler. Bir yandan da, Çin komünist Partisi liderleri, dünya ko-

münist hareketine, sorunların her zaman ve her durumda proleter sınıf açısından ele alınmasını, bundan hiçbir biçimde vazgeçilmemesini öğütüyorlar.

Uluslararası işçi sınıfı hareketi için olsun ulusal kurtuluş hareketleri için olsun, gelecekteki zaferlerin güvencesi, emperyalizme karşı ortak çıkarlarının gerektirdiği ortaklaşa savaşım ve her iki hareket arasında kurulacak sıkı bağlaşma ve işbirliğinde yatar; bu savaşım, işçi sınıfı, özverisi ve tüm halkın çıkarlarına adadığı hizmetleri sayesinde öncü rolünü kabul ettirir; bu öncülüğün aynı zamanda bağlaşıkları için de sağlam bir güvence olduğunu kabul ettirir.

Leninist partimiz, ulusal kurtuluş hareketlerini, emperyalizme karşı büyük bir güç olarak, dünya devrimi sürecinin bir parçası ve bölümü olarak görür. Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels'in "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz" diyen büyük çağrısı, uluslararası işçi sınıfının savaşım bayrağı olmuştur, Marx ve Engels'in izleyicisi V. İliç Lenin, büyük Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra ortaya çıkan yeni tarihsel koşullar altında, sosyalist devrim ve ulusal kurtuluş hareketleri arasında kopmaz bağ olduğuna değinmiştir.

"Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz!" belgisi, dünya devriminin zaferi için savaşımın başlıca belgisi olmuştur ve olmaktadır. Yeni koşullar altında, bu belge daha geniş bir anlam kazanmıştır. Herkesçe bilinir ki, Lenin'in belgisi, "Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar, Birleşiniz!" olmuştur. Bu belge, proletaryanın öncü rolünü, ulusal kurtuluş hareketlerinin artan önemini belirtmektedir. Partimiz bütün çalışmalarında marksist-leninist enternasyonalizmin bu ilkelerine kesin olarak saygı duymaktadır.

Şöyle bir soru doğuyor: Çin Komünist Partisi üst yönetiminin, zamanımızın temel sorunları üzerindeki yanlış önerilerinin temelinde ne yatmakta-

dır? Bu, ya Çinli arkadaşların günümüzün gerçeklelerinden tümünden kopmuş olmalarıdır; savaş, barış ve devrim sorunlarına dogmatik, kitabî bir yaklaşım içinde olmalarıdır, modern çağın somut koşullarını anlayamayışlarıdır; ya da Çinli arkadaşların kopardıkları "dünya devrimi" yaygarası ardında devrimle ilgisi olmayan başka amaçların varolduğu gerçektir.

Bütün bunlar, Çin Komünist Partisi üst yönetiminin dünya komünist hareketine kabul ettirmek istediği yanlış görüşlerin felaket getirici niteliğini göstermektedir. Çinli liderlerin "genel çizgi" örtüsü altında önerdikleri şey, zamanı ve sınıf güçlerindeki somut değişiklikleri gözönünde tutmaksızın, tarihin modern aşamasındaki özellikleri gözönünde tutmaksızın, işçi sınıfının, sıralayıp geçtikleri en genel amaçlarından başka bir şey değildir.

Çinli arkadaşlar, çağdaş koşullar içinde hareketimize düşen görevlerin değiştiğini ya görmüyorlar ya da görmek istemiyorlar. Genel çizgiyi, kapitalizmden sosyalizme geçişin bütün aşamaları için geçerli olan görevlere indirgeyerek, somutluğundan, belirli bir amaca sahip olma niteliğinden ve gerçek etkinliğinden uzaklaştırıyorlar.

Kardeş partiler, şimdiki yollarını işleyip ortaya çıkarırlarken, hem ayrı ayrı ülkelerdeki hem de dünya ölçüsündeki sınıf güçleri dağılımını, iki karşıt sistemdeki gelişimin özelliklerini, çağımızdaki ulusal kurtuluş hareketlerindeki gelişmeleri tam olarak çözümlemişlerdir.

Dünya durumunda olagelen değişmelerin tam bir çözümlenmesi, tüm dünyadaki kardeş partilere, çağımızın marksist-leninist bir açıklamasını yapma olanağını vermiştir:

"Özü kapitalizmden sosyalizme geçiş olan ve büyük Ekim Devrimi'yle başlayan çağımız, birbirine karşıt iki sosyal sistem arasındaki savaşım çağıdır, sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş devrimleri

çağıdır, emperyalizmin çökme, sömürge düzeninin yokolma çağıdır, sosyalizm yoluna giren yeni halkların bu yolda ilerlemeleri, sosyalizmin ve komünizmin tüm dünya ölçüsünde zaferi çağıdır.”*

Modern çağın tanımı, dünya komünist hareketinin strateji ve taktiklerinin çizilmesinde doğru bir temel kurmaya yardım etmiştir.

Marksist-leninist partiler, ortak çizgiyi belirlemişler ve bunun şu ana vargılarına ulaşmışlardır:

Modern çağda, dünya devrimi sürecinin niteliği ve özü, sosyalizmi ve komünizmi kurmakta olan halkların, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimci hareketlerinin, ezilen halkların ulusal kurtuluş savaşımının ve genel olarak demokratik hareketlerle yürütülen antiemperyalist savaşımının bir tek ırmak içinde kaynaşmalarıyla belirlenir. Antiemperyalist devrimci güçlerin bağlaşmasında belirleyici rol, uluslararası işçi sınıfının ve verdiği örnekle dünya sosyalizminin gelişmesi üzerinde başlıca etkiyi yapan onun asıl evladı dünya sosyalist sisteminindir.

Yürürlükte olan nesnel tarih koşulları nedeniyle, emperyalizmin saldırganlığının zirveye ulaşması, korkunç yıkım gücündeki silahların çıkışı vb. nedeniyle, modern çağdaki antiemperyalist güçlerin karşıkarşıya buldukları bütün görevler içinde merkezi tutan görev, bir termonükleer savaş önleme savaşımıdır. Komünist partilerin başlıca görevi, bütün barışsever güçleri biraraya toparlıyarak barışı korumak, insanlığı bir nükleer felaketten kurtarmaktır.

Sosyalist devrim, her ülkede sınıf savaşımının iç gelişmesinin bir sonucu olarak gerçekleşir, biçimi ve yolu her ülkenin kendi somut koşullarıyla belirlenir. Devrimde genel kural, sermayenin iktidarını yıkmak, ve, şu ya da bu biçimde, proletarya dikta-

* Dünya Komünist Hareketinin Ortak Belgeleri (1957-1976), Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Ocak 1977, s. 45 (yay. n.).

törlüğünü kurmaktır. Barışçı yoldan bir sosyalist devrim için eldeki olanakları en iyi biçimde kullanabilmek, iç savaşa bağlı olmayarak ve aynı zamanda burjuvazinin direnmesini bastırabilmek için barışçı olmayan yöntemlere hazır olmak, işçi sınıfının ve komünist partilerinin görevidir; genel demokratik savaşım sosyalizm savaşımının ayrılmaz bir parçasıdır.

Ulusal kurtuluş hareketlerinde işçi sınıfının ve komünist partilerinin amaçları, antiemperyalist demokratik devrim güçlerini hedefine ulaştırabilmek, köylülerle ve yurtsever ulusal burjuvaziyle bağlaşmaya dayanan ulusal cepheyi güçlendirmek ve pekiştirmek, bir ulusal demokrasi devletinin kuruiması ve kapitalist olmayan gelişme yollarına geçiş koşullarını hazırlamaktır.

Sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği ilişkileri, uluslararası komünist ve işçi hareketinin birleşmesi ve dayanışması, ortaklaşa ortaya konulan değerlendirmelere ve tutumlara bağlılık, partilerin yaşamındaki leninist ilkeler ve ilişkiler, komünistlerin karşıkışıya buldukları tarihsel görevin başarılı bir çözümü için zorunlu koşullardır.

Çağımızda dünya devrimi sürecindeki gelişmenin ana yolları böyledir, şimdiki aşamada uluslararası komünist hareketin genel çizgisindeki temel koşulları böyledir. Bu genel çizginin özü olan barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımı ve pratikte bu çizginin tutarlı olarak gerçekleştirilmesi, dünya komünist hareketinin başarılarının güvencesidir.

Bugünkü koşullar altında, uluslararası komünist hareketin, kardeş komünist ve işçi partilerinin Deklarasyon'da ve Bildiri'de ortaklaşa ortaya koymuş oldukları bu ilkeleşmiş çok önemli tezleri, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin yeni programında anlatımını bulur. Bu program tümüyle, hem ül-

kemizdeki hem de uluslararası alandaki devrimci deneyimin marksist-leninist genellemesine dayanır.

5. BÖLÜM

Çin Komünist Partisi liderlerinin, zamanımızın başlıca politik ve teorik sorunları üzerindeki yanlış görüşleri, uluslararası komünist hareketin birliğini parçalamaya yönelik eylemleriyle ayrılmaz biçimde bağlıdır.

Çinli arkadaşlar, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'yle Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki birliğin bütün sosyalist toplumlar için bir dayanak olduğunu sözle kabul ediyorlar, ama gerçekte, partimizle, ülkemizle bütün yönlerdeki ilişkileri baltalıyorlar.

Çin Komünist Partisi liderleri sosyalist ülkelerin ortak topluluğuna bağlılıklarını sık sık söylüyorlar; ama Çinli arkadaşların bu ortak topluluğa karşı durumları yüksekten atıp-tutmalarını yalanlamaktadır.

İstatistikler, son üç yılda Çin Halk Cumhuriyeti'nin sosyalist ülkeler topluluğuyla olan ticaret hacmini yüzde 50'den daha fazla düşürdüğünü gösteriyor. Bazı sosyalist ülkeler bunun etkisini ağır bir biçimde duydular.

Çin üst yönetiminin davranışları, yalnız sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkileri düzenleyen ilkelere değil, birçok durumlarda bütün devletlerce gözetilmesi gereken, genellikle kabul edilmiş kurallara ve ana kurallara açık bir çelişki halinde sırıttıyor.

Önceden imzalanmış olan anlaşmalara saygı duymamak bazı sosyalist ülkelerin ulusal ekonomilerine ciddi zararlar verdi. Kolaylıkla anlaşılabilir ki, ekonomik ilişkilerini kısımış olması Çin'in kendi ekonomisine de elbette belli bir biçimde zarar verir.

Çin Komünist Partisi üst yönetimi son zamanlarda, davranışlarını halk yığınlarının gözünde doğrulama çabası içinde, "kendi gücüne güven" diye bir teori geliştirdi. Genel olarak söylenirse, her ülkede, sosyalizmi kurmada en başta kendi halkının gücüne güvenmek, ülkenin iç kaynaklarının en iyi biçimde kullanılması, sosyalizmin teknik ve maddî temellerinin yaratılmasında doğru olan yoldur. Sosyalizmin kurulması, her ülkede öncelikle o ülkenin halkını, işçi sınıfını ve komünist partisini ilgilendiren bir sorundur.

İlk sosyalist ülke olan Sovyetler Birliği, sosyalizmi yalnız kendi gücüne ve kendi iç kaynaklarına güvenerek kurmak zorunda kaldı. Her ne kadar şimdi bir sosyalist ülkeler sistemi varsa da, bu, bir ülkenin halkı kollarını kavuşturarak oturur ve sırf öteki sosyalist ülkelerin yardımına güvenir demek değildir. Her sosyalist ülkenin komünist partisi, başarılı bir ekonomik gelişme için, bütün iç kaynaklarını harekete geçirmeyi bir görev bilir. Bu yüzden, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin sosyalizmin her ülkenin kendi gücüyle kurulmasına ilişkin önerisi ilk anlamıyla bir redde uğramaz.

Bununla birlikte, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mektubunun tüm özünde ve Çin basınındaki sayısız anlatımlarda da görüldüğü gibi, bu tez gerçekte, kabul edilmesi mümkün olmayan bir yorumla sunulmaktadır.

"Kendi gücümüzle sosyalizmi kurma" tezi, aslında öteki ülkelerle olan ekonomik ilişkileri yalnızca ticarî alana indirgeme ve kendine yeter bir ulusal ekonomi yaratma kavramını gizlemektedir. Çinli arkadaşlar bu görüşlerini öteki sosyalist ülkelere de kabul ettirmeye çalışıyorlar.

Görünüşe bakılırsa, Çin Komünist Partisi üst yönetimi "kendi gücüne güven" dedikleri şeye öteki sosyalist ülkelerle yakın dostluk bağlarını zayıflatmak için gereksinim duyuyor. Bu politik tutumun

sosyalist enternasyonalizm ilkeleriyle hiçbir ortak yanı yoktur. Buna, sosyalist uluslar topluluğunu baltalama girişiminden başka bir anlam verilemez.

Çin Komünist Partisi üst yönetimi ekonomik ilişkileri kesmeye yönelik tutumuna bağlı olarak, Sovyetler Birliği'yle ilişkilerini bozma yönünde de birçok adım atmıştır.

Çin liderleri, yalnız sosyalist kampın birliğini baltalamakla kalmıyorlar, aynı zamanda, proletarya enternasyonalizmi ilkelerini çiğneyerek ve kardeş partiler arasındaki ilişkiler konusundaki ana kural-ları kabaca çiğneyerek tüm dünya komünist hareke-tini de baltalıyorlar.

Çin Komünist Partisi üst yönetimi, Birleşik Dev-letler, Brezilya, İtalya, Belçika, Avustralya ve Hin-distan'daki komünist partilerine karşı durum alan, örneklerden oluşma parti aleyhtarı çeşitli grupları destekleyip örgütleniyor. Örneğin, Belçika'da ge-çen kongrede partiden atılan bir gruba Çin Komü-nist Partisi destek oluyor. Birleşik Devletler'de asıl görevleri Birleşik Devletler Komünist Partisi'ne kar-şı savaşım verme olarak kurulan "Çekiç ve Çelik" sol-kanat oportünist grubunun yıkıcı çalışmaları des-tekleniyor. Brezilya'da komünist partisinden atılan klikçi grupları, örneğin Amazaos-Graboıs Grubunu, Çinli arkadaşlar destekliyorlar.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, Avust-ralya'da eski üst yönetim üyelerinden E. Hill'e yar-dım ederek komünist partisine ve üst yönetimine karşı bölücü davranışlar düzenlemeyi denedi. Bir zaman Çin Halk Cumhuriyeti'ni ziyaret eden E. Hill, Avustralya Komünist Partisi'ne karşı yayınlarla or-taya çıktı ve kendisi gibi düşünen bir grubu örgüt-lemeyi denedi.

Avustralya Komünist Partisi, kendisini Merkez Komitesi'nden attıktan sonra da, Hill gösterişli bir biçimde Pekin'e gitti.

Çinli temsilciler, İtalya'da provokatif bir broşür

basarak "devrimci" ayaklanmaya çağırın Komünist Partisi Padva Federasyonu eski görevliler grubunun çalışmasını kışkırtıp duruyorlar.

Çin Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki komünist ve işçi partilerinde yıkıcı çalışmaları yönetmeye yönelen özel çabalar gösteriyorlar.

Kendilerini komünist hareketin saflarının dışında bulan dönekleri ve partiden atılmışları poh-pohlayan Çinli liderler, Sovyetler Birliği Komünist Partisi politikasına ve tüm dünya komünist hareketinin gidişine karşı yöneltmiş bu dönek gruplarının yayın organlarındaki iftira dolu yazıları kendi gazete ve dergilerinde yeniden yayınlıyorlar.

Çinli temsilciler, Seylan'da "Dördüncü Enternasyonal"ın troçkist aleti olan E. Semarakkodi'nin grubuyla çok yakın ilişkiler kuruyorlar.

"Dördüncü Enternasyonal'deki troçkistler, Çinli arkadaşların tutumunu kendi amaçları için kullanmayı deniyorlar ve hatta Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne seslendikleri açık mektuplarında açıkça şöyle söylüyorlar:

"Bugün karşıçıkmakta olduğunuz fikirlere karşı bir savaşım yürütmekte olan 'Dördüncü Enternasyonal' sizin yanınızdadır. ... 'Dördüncü Enternasyonal'in Enternasyonal Sekreterliği, tüm komünist harekette başlattığınız bu tartışmayı selamlar. Bunu geliştirmenizi arzu eder."

Çinli arkadaşlar, uluslararası komünist hareketin genel çizgisinden ayrılmak istemiyen kardeş komünist partilerine ve onların liderlerine karşı sert saldırılarda bulunuyorlar. Birleşik Devletler, Fransa, İtalya ve Hindistan komünist partilerinin çalışmalarını küçük düşürücü yazıları birçok dillerde yayınlayıp dağıtıyorlar. Bu yazıların yazarları, kardeş partilerin önde gelen yöneticileriyle ilgili öyle aptalca sözlere başvuruyorlar ki, bunların içinde, "iki yanlı oynamak" ve "sağ-kanat oportünizmi",

“revizyonizm” ve “komünist ahlâkının genel kural-larıyla uyumsuzluk”, “sosyal demokratik yozlaşma” ve “yufka yüreklilik”, “sorumsuzluk” ve “papağanlık”, “kibirliçilik” ve “Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin devrimci halklarına saygısızlık” gibileri var.

Çin liderleri, Birleşik Devletler ve Batı Avrupa komünist partilerini “en maceracı Amerikan emperyalistleriyle birlikte” hareket etmekle suçluyorlar. Hindistan Komünist Partisi üst yönetimi bir “klik”-ten başka bir şey olarak kabul edilmiyor. Fransa, İtalya, Hindistan ve Birleşik Devletler komünist partilerinin liderlerine karşı “emperyalizmin ve bütün gericilerin yazgıları konusunda kaygı duyma” gibi korkunç bir suçlama savurdular. Ve, Çin Komünist Partisi üst yönetimi 14 Haziran tarihli mektubunda, Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nin de “emperyalizmin yardımcısı rolüne büründüğünü” ima etmek gibi bir küçüklüğe düşüyor. Henüz troçkistlerden başka hiç kimse, saçmalığı açıkken, büyük Lenin’in partisine böylesine iftira dolu suçlamaları yöneltmeyi göze alamamıştır.

Çinli arkadaşların bu tür davranışlarından emperyalist propagandanın yararlanmasına şaşkınlık duyulabilir mi? Burjuva başınının uluslararası komünist hareket içindeki “buhran” diye sık sık yaygara koparması ve Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi’nin tutumunun yolaçtığı görüş ayrılıklarını kendi çıkarlarına kullanması için emperyalist hükümetleri uyarmaları bir rastlantı olmasa gerek.

Çin Komünist Partisi temsilcileri, komünist ve işçi partilerini ortak teorik ve haberleşme organı olan “Barış ve Sosyalizmin Sorunları” dergisinin yazı kurulundan çekildiler, bu derginin Çince baskısını durdurdular, böylece Çin komünistlerini uluslararası komünist hareketin çalışmaları konusunda nesnel bir haber kaynağından yoksun bırakma çabası gösterdiler.

Çin liderlerinin uluslararası komünist hareketin saflarını parçalama çalışmaları, kardeş marksist-leninist partilerde haklı bir kızgınlık ve tepki uyandırıyor.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mektubu, kardeş komünist partiler arasındaki ilişkiler konusunda, "bir partinin kendini öteki kardeş partilerin üstünde tutmasına izin verilemez, kardeş partilerin içişlerine karışamaz.." diyor. Bu yüzdeyüz iyi bir öneri. Ama yapılmaması gereken böyle davranışlara girişenler yalnız Çinli arkadaşlardır.

Dünya komünist hareketinin çıkarlarına saygı göstermiyerek, Deklarasyon'da ve Bildiri'de belirtilen ilkelere ve kurallara aykırı davranıyorlar, ve, öteki kardeş partileri de kendi etkileri ve denetimleri altına almaya çalışıyorlar.

Çin Komünist Partisi üst yönetiminin sosyalist kampta ve uluslararası komünist harekette özel bir çizgi izlediğini gösteren en açık örneklerden biri, Arnavutluk sorununda takındığı tavidir. Bilindiği gibi, 1960 yılının ikinci yarısında, Arnavutluk liderleri, açıktan açığa, zamanımızın ana sorunları konusunda bir sol-kanat oportünizmi platformunda göründüler, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki kardeş partilere karşı düşmanca bir politika gütmeye başladılar; ülkelerinde, Sovyetler Birliği'yle politik, ekonomik ve kültürel bağların kesilmesi-ne yolaçan Sovyet aleyhtarı bir kampanya başlattılar.

Komünist ve işçi partilerinin büyük bir çoğunluğu Arnavutluk liderlerinin bu antileninist davranışlarını şiddetle yermişti. Çin Komünist Partisi liderleri ise, tümüyle farklı bir tavır takınarak, Arnavutluk liderlerini kendi sözcüleri olarak kullanmak için her şeyi yaptılar. Şimdi biliniyor ki, Çinli arkadaşlar, onları açıktan açığa Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkelerle kardeş partilere karşı açık savaşım yoluna içmişlerdir.

Çin Komünist Partisi liderleri Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki marksist-leninist partilere saldırırlarken, Yugoslavya sorununa özel bir yer veriyorlar. Sorunları öyle gösterme çabası içindedirler ki, komünist hareketteki güçlülere sanki Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle Yugoslavya arasındaki ilişkilerin düzelmesi yolaçmıştır. Gerçeklerin tersine, onlar Yugoslavya'nın sosyalist bir ülke olmadığını ileri sürüyorlar.

Bilindiği gibi 1955'te, Sovyetler Birliği Komünist Partisi öteki kardeş partilerle birlikte, Yugoslavya ile ötedenberi süregelen ve asıl suçlusu Stalin olan gerginliği gidermek üzere, ilişkileri düzeltme konusunda girişime geçti. Çin Komünist Partisi liderlerinin Yugoslavya'daki sosyalist sistemin yapısı üzerinde o zaman kuşkuları yoktu. Öyle ki, *Jenmin Jih Pao* gazetesi, "Yugoslavya sosyalizmin kurulmasında şimdiden dikkate değer başarılar göstermiştir" diye yazıyordu.

Yugoslavya'daki sosyo-ekonomik süreçlerin nesnel bir çözümlemesi, sonraki yıllarda sosyalizmin durumunun sağlamlaştığını göstermektedir. 1958 yılında sosyalist kesim sanayide yüzde 100, tarımda yüzde 6 ve ticarete yüzde 97'yken, şimdi sosyalist kesim sanayide yüzde 100'e, tarımda yüzde 15'e, ticarete yüzde 100'e ulaşmıştır. Dış politika sorunlarındaki Yugoslavya'nın tutumuyla Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist devletlerin tutumları arasındaki yakınlaşma, ilişkilerin düzelmesinden buyana geçen dönem içinde oluşmuştur.

Öyleyse neden Çin liderleri Yugoslavya sorunundaki tutumlarını böyle kesin bir biçimde değiştirdiler? Bunu, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve öteki marksist-leninist partilerin politikalarını küçük düşürmek için akıllarınca en yararlı bir bahane olarak görmüş olmalarından başka türlü açıklamak zordur.

Sovyet komünistleri biliyorlar ki, Sovyetler Bir-

liği Komünist Partisi'yle Yugoslav Komünistleri Birliği Partisi arasında birtakım ideolojik ilke sorunları konusundaki ayrılıklar olduğu gibi sürüp gidiyor. Biz Yugoslav liderlerine bunu açıkça sövledik ve söylüyoruz. Ama, Çin Komünist Partisi liderlerinin yaptığı gibi, bu nedenlere dayanarak Yugoslavya'vı sosyalizmden "aforoz etmek", onu sosyalist ülkelerden koparıp atmak ve emperyalizm kampına itmek çok yanlış olurdu. Bu, kuşkusuz tam emperyalistlerin istediği şeydir.

Şimdi dünyada 14 sosyalist ülke var. Derinden inanıyoruz ki, yakın bir gelecekte sayıları daha da artacaktır. Devlet yönetimini elinde bulunduran kardeş partilerin karşılaştıkları sorunlar dizisi gittikçe artıyor; kardeş partilerin her biri değişik koşullar altında çalışıyor.

Böyle olunca, kardeş partilerin şu ya da bu sorunun çözümüne değişik açılardan yaklaşmaları şaşırtıcı değildir. Bu durumda, marksist-leninistler nasıl davranmalıdırlar? Liderleri kendileriyle aynı görüşte olmayan şu ya da bu sosyalist ülkenin artık bir sosyalist ülke olmadığını mı söylemelidirler? Bu tümünden keyfî bir davranış olur, ve, bu yöntemin marksizm-leninizmle hiçbir ilgisi yoktur.

Biz de Çin liderlerinin gösterdiği yolu izleseydik, Arnavutluk İşçi Partisi'yle ciddi ayrılıklarımız yüzünden, Arnavutluk'un sosyalist bir ülke olmadığını çoktan ilân etmemiz gerekirdi. Ama bu yanlış ve öznel bir değerlendirme olurdu. Arnavutluk liderleriyle ayrılıklarımıza karşın, Sovyet komünistleri Arnavutluk'u sosyalist bir ülke sayarlar ve Arnavutluk'un sosyalist topluluktan kopup ayrılmasını önlemek için kendi paylarına ellerinden gelen her şeyi yaparlar.

Biz, Çin Komünist Partisi liderlerinin geleneksel Sovyet - Çin dostluğunu nasıl baltaladıklarını, sosyalist ülkelerin birliğini nasıl zayıflattıklarını üzüntüyle izliyoruz.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, sosyalist topluluğun ve tüm dünya komünist hareketinin birlik ve beraberliğinden yanadır ve öyle kalacaktır.

6. BÖLÜM

Özetliyelim:

1960 Bildirisi kabul edildiğinden bu yana geçen zaman, dünya komünist ve işçi sınıfı hareketinin marksist-leninist programının doğruluğunu yüzde-yüz tanıtlamıştır. Sovyetler Birliği'nin komünizmi kurma yolundaki başarıları, öteki sosyalist ülkelerin sosyalizmin kuruluşunda gösterdikleri başarılar dünya üzerindeki tüm insanların düşüncelerinde git-gide daha büyük, devrimcileştirici bir etkide bulunuyor. Devrimci Küba Batı yarımküresinde sosyalizmin fenerini parılatmaktadır. Tümüyle ortadan kalkması yakın olan sömürge sistemine kesin vuruşlar indirilmektedir. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfı yeni zaferler kazanmıştır. Dünya devrimci hareketi amansız gelişmeler gösteriyor.

Bütün bunlar, 1960 Bildirisi'nin dünya komünist hareketinin genel çizgisini doğru olarak belirlediğini gösteriyor. Şimdiki görev, bu genel çizgiye uygun olarak hareket etmek, her komünist partisini içinde iş gördüğü koşullara uygun olarak geliştirmek ve belirlemektir. Onun için, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Haziran tarihli mektubunda yapıldığı gibi, dünya komünist ve işçi sınıfı hareketine bazı yeni çizgiler kabul ettirme girişimleri boşunadır ve zararlıdır. Böyle bir "genel çizgi"yi kabul etmek, 81 partinin kabul ettiği 1960 Bildirisi'nden uzaklaşmak ve bu Bildiri'ye aykırı programatik tezler kabul etmek olur. Partimiz bunu yapmayacaktır.

Tüm tarihi boyunca, şanlı leninist partimiz, ülkemiz içinde olsun uluslararası arenada olsun, sağ-

kanat ve sol-kanat oportünizmine, troçkizm ve revizyonizme, dogmatizm ve sektarizme, geri milliyetçilik ve şovenizme karşı uzlaşmaz savaş yürütmüştür. Partimiz marksizm-leninizmin arılığı uğruna yürüttüğü bu savaşında çelikleşmiş ve güçlenmiştir. Hangi yandan gelirse gelsin, son zamanların bölücülerinin ve oportünistlerinin saldırılarından korkmamaktadır.

Yaşam gösteriyor ki, tüm halkın politik örgütü olarak Sovyetler Birliği Komünist Partisi yığınlarla bağlarını pekiştirdi, daha güçlü oldu, daha yüksek bir disipline ulaştı. Sosyalizmin zaferiyle işçi sınıfının ideolojisi olan marksizm-leninizm tüm halkın ve onun devrimci kesiminin ideolojisi oldu. İşçi sınıfının komünizmi kurma amacı tüm halkın amacı durumuna geldi. Marksist-leninistler, komünist ideolojisinin etkisinin bu büyüyüşünden elbette ancak hoşnut olurlar. Diyebiliriz ki, V. İ. Lenin'in ölümünden bu yana, partimiz hiçbir zaman, yeni bir dünyanın kurulmasına ilişkin en gözüpek görevleri başarmada böylesine güçlü ve böylesine yetenekli olmamıştır.

Ülkemizde sosyalizmin sonuçlandırıcı ve tam zafere ulaştığı ve komünizmin eşsiz anıtının taşbe- taş yükseltilmekte olduğu şu anda, partimiz ve tüm Sovyet halkı daha da inanmıştır ki, marksizm-leninizmin büyük düşünleri tüm dünya üstünde zafere ulaşacaktır.

Güvencimizi sosyalist ülkelerin halkları ve tüm dünya işçi sınıfı paylaşmaktadır. Onlar, Sovyetler Birliği'nin yürüttüğü barış, demokrasi, ulusal kurtuluş, bağımsızlık ve sosyalizm davasının ortaklaşa savaşımını büyük bir anlayışla karşılamaktadırlar.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Çin Komünist Partisi'yle yakın dostluktan yana olmuştur ve daima bundan yanadır. Bizimle Çin Komünist Partisi liderleri arasında ciddî ayrılıklar var. Ama biz, iki parti arasındaki, halklarımız arasındaki ilişki-

rin aynı amacı, yeni bir toplum, bir komünist toplum kurma amacını taşıması, aynı düşmana, emperyalist düşmana sahip olması temeli üzerinde kurulması gerektiğine inanıyoruz. Birleşmiş iki büyük güç, Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti, komünizmin zaferi için çok şeyler yapabilirler. Bu, dostlarımızca da düşmanlarımızca da çok iyi bilinmektedir.

Şu anda Moskova'da, Sovyetler Birliği Komünist Partisi delegeleriyle Çin Komünist Partisi delegeleri toplantı halindedirler. Yazık ki, Çin Komünist Partisi delegeleri bu toplantıda durumu ağırlaştırmayı sürdürüyorlar. Buna karşın, Sovyetler Birliği Komünist Partisi delegasyonu, görüşmelerden başarılı sonuçlar alabilmek için olabildiğince sabır ve tahammül gösteriyor. Çinli arkadaşların, bizi ayıran değil birleştiren temel üzerinde, yani marksizm-leninizm ilkeleri temeli üzerinde ilişkilerimizi kurmayı kabul edip etmeyecekleri en yakın gelecekte belli olacaktır.

Düşmanlarımız hesaplarını Çin Komünist Partisi'yle Sovyetler Birliği Komünist Partisi arasındaki gerginliğin derinleşmesi üzerine yapmaktadırlar. Onlar şimdi buna yararlanacakları bir şey olarak bakıyorlar. Amerika'daki *Daily News* geçenlerde şöyle yazdı: "Kızıl Rusya'yla Kızıl Çin'in birbirlerini parçalamak üzere pençeleşmelerini körükleyelim" (2 Haziran 1963). Biz komünistler, emperyalistlerin bu sinsi planlarını hiçbir zaman unutmamalıyız.

Uluslararası komünist harekete ve dünya halklarına karşı sorumluluğunu bilen partimiz, Çinli arkadaşların, ayrılıkları marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde yoketmeye çaba göstermelerinde ve partilerimizin içten birliğini güçlendirme yoluna girmelerinde diretir.

Leninist partimiz, bütün kardeş partilerle birlikte, emperyalizme karşı, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğrundaki savaşımında iş-

çi sınıfını, bütün emekçi halkları biraraya getirme uğrunda savaşım vermiştir ve vermektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, partimiz ve tüm Sovyet halkı önünde büyük bir sorumlulukla der ki, biz, Çin Komünist Partisi'yle birliği güçlendirmek, dünya komünizm hareketini leninizm bayrağı altında toplamak, dünya sosyalist sistemi ülkelerini biraraya getirmek, sömürgeciliğe karşı savaşım veren bütün halklara en etkili yardımı yapmak, barış davasını güçlendirmek, tüm dünya üzerinde komünizmin büyük düşünlerinin zaferini sağlamak için, gücümüzün yettiğince bütün her şeyi yaptık ve yapacağız.

Sovyetler Birliği'nin tüm emekçi halkı, Komünist Partisi ve onun leninist Merkez Komitesi'nin çevresinde daha sıkı bir biçimde toplanacak, tüm gücünü komünizmi kurmanın muhteşem programını uygulamaya koyacaktır.

*Sovyetler Birliği Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

16 Temmuz 1963

bilim ve sosyalizm yayınları

Dünya komünist hareketini oluşturan partiler arasındaki enternasyonal dayanışmanın neden yok olup gittiğini, sosyalist kampın nasıl parçalandığını, Sovyetler Birliği'nin niçin dağıldığını, Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde komünist partilerinin niçin yıkıldığını, nasıl bir sürecin sonunda bu yıkılışa gelindiğini anlamaya çalışırken, yüzyılımızın bu büyük olgusunun gelişme sürecinde önemli yer tutan ve olgunun çözümlenmesinde bize zengin bir kaynak oluşturan tarihsel belgelere eğilmek kaçınılmaz olacaktır.

Bu kitap, 1960'larda dünya komünist hareketi içinde yürütülen geniş kapsamlı ideolojik tartışmanın en önemli iki belgesini: iki komünist merkezin, Pekin ve Moskova'nın, dünya kamuoyu önünde yaptıkları açık tartışmanın belgelerini içeriyor. Buradaki karşılıklı tezlerin, daha nesnel bir değerlendirme için, "*Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz!*" adlı kitabımızdaki belgelerde Çin Komünist Partisi'nin ortaya koyduğu, durumu bu açık tartışma noktasına getiren olgular ve tezlerle birlikte ve bir tüm olarak incelenmesi gerekir.